

EVALUATIE CENTRUM VOOR CRIMINALITEITSPREVENTIE EN VEILIGHEID (CCV)

Inhoudsopgave

	Managementsamenvatting	4
	Management summary	7
1	Inleiding	10
	1.1 Achtergrond en aanleiding	10
	1.2 Leeswijzer	10
2	Probleemstelling en aanpak	11
	2.1 Probleemstelling	11
	2.2 Onderzoeksvragen	11
	2.3 Aanpak	11
3	Onderzoeksverantwoording	13
	3.1 Beleids Theorie	13
	3.2 Verantwoording onderzoeksactiviteiten	13
4	Schets van het CCV	18
	4.1 Profielschets CCV	18
	4.2 De bekostiging van (activiteiten van) het CCV	20
	4.3 Kernassumpties over de CCV-aanpak (beleids Theorie)	23
5	Verhouding tot het ministerie van Justitie en Veiligheid	27
	5.1 Doelstellingen van het ministerie van Justitie en Veiligheid	27
	5.2 Aanbevelingen quickscan Berenschot (2013)	29
	5.3 Aansluiting op behoefte van publieke en private doelgroepen	30
	5.4 Monitoring van de output en de outcome	32
	5.5 Communicatie met het ministerie van Justitie en Veiligheid	34
6	Aanbod en waardering van de producten en diensten	36
	6.1 Inleiding	36
	6.2 Informatievoorziening, kennisverspreiding en procesbegeleiding	37
	6.3 Instrumentontwikkeling	39
	6.4 Stimuleren en faciliteren van samenwerking	41
	6.5 Kennisontwikkeling	43
	6.6 Reflectie	43
7	Het toekomstbeeld	45
	7.1 Algemeen toekomstbeeld CCV	45
	7.2 Toekomstbeeld vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid	45
8	Conclusies	50
	8.1 Inleiding	50
	8.2 Realisatie algemene doelstelling: bijdrage aan maatschappelijke veiligheid	50
	8.3 Implementatie aanbevelingen vorige evaluatie	51
	8.4 Gedeeld toekomstbeeld	52

A.	Leden van de begeleidingscommissie	54
B.	Respondenten onderzoek	55
C.	Clusters en thema's binnen het CCV	56
D.	Overzicht van producten en diensten van het CCV in 2018	58
D.1	Informatievoorziening, kennisverspreiding en procesbegeleiding	58
D.2	Instrumentontwikkeling en -beheer	59
D.3	Stimuleren en faciliteren van samenwerking	60
D.4	Kennisontwikkeling/overig	61
E.	Enquête	62
E.1	Gegevens organisatie	62
E.2	Kenmerken Keurmerk Veilig Ondernemen	62
E.3	Waardering en effecten KVO	63
E.4	Het gebruik van CCV-diensten in het algemeen	67
F.	Lijst van afkortingen	69
G.	Topiclijsten	70
G.1	Topiclijst interviews betrokkenen	70
G.2	Topiclijst focusgroepen	72
H.	Verdere verantwoording waarnemingsinstrumenten	74
H.1	Focusgroepen	74
H.2	Enquête	75

© 2019; Wetenschappelijk Onderzoeks- en Documentatiecentrum. Auteursrechten voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudig en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, digitale verwerking of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het WODC.

Managementsamenvatting

Aanleiding en probleemstelling

Het **Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV)** is in 2004 opgericht door publieke en private partijen en beoogt de maatschappelijke veiligheid te vergroten. Deze doelstelling wil het CCV bereiken door de ontwikkeling en beschikbaarstelling van kennis en instrumenten op het gebied van criminaliteitspreventie en veiligheid, gericht op een integrale aanpak door samenwerking tussen (semi-)publieke en private organisaties. Voor zijn werkzaamheden ontvangt het CCV van rijkswege subsidie. Wettelijk is voorgeschreven dat subsidies periodiek worden geëvalueerd. Vijf jaar na de voorgaande evaluatie heeft het WODC aan Significant APE opdracht gegeven een evaluatieonderzoek uit te voeren dat inzicht geeft in het functioneren van het CCV in de periode 2013-2018 wat betreft de algemene doelstelling en wat betreft de opvolging van aanbevelingen uit de vorige evaluatie.

Hiertoe was de **centrale probleemstelling** in dit onderzoek als volgt: 'In hoeverre heeft het CCV in de periode 2013-2018 zijn algemene doelstelling gerealiseerd, hoe verhoudt dat beeld zich tot de vorige evaluatie van 2013, in hoeverre heeft het CCV opvolging gegeven aan de aanbevelingen uit de vorige evaluatie en in hoeverre is het huidige CCV in overeenstemming met het gewenste toekomstbeeld dat betrokkenen hebben voor de organisatie.'

Onderzoeksmethoden en aanpak

De activiteiten van het CCV zijn op hoofdlijnen te clusteren in vier kernactiviteiten, namelijk:

- a. Informatievoorziening, kennisverspreiding en procesbegeleiding.
- b. Instrumentontwikkeling.
- c. Faciliteren en stimuleren van samenwerking.
- d. Kennisontwikkeling

De kernactiviteiten van het CCV weerspiegelen het brede palet aan producten en diensten dat het centrum aanbiedt op verschillende onderwerpen en voor verschillende doelgroepen.

De aanpak van de evaluatie is gebaseerd op vijf pijlers:

- a. De evaluatie heeft een **tweeledige functie**. Enerzijds gaat het om een verantwoording in de richting van de Tweede Kamer over de subsidie die JenV jaarlijks aan het CCV verstrekt. Anderzijds is evalueren ook een cruciale stap in de leercyclus, waarin ervaringen uit de praktijk gebruikt worden voor het verbeteren van diezelfde praktijk. Daarbij komen vragen aan de orde zoals: wat gaat goed en moet vooral worden vastgehouden; wat kan beter, hoe kan het beter en wat is daarvoor nodig? Evalueren is dus naast verantwoorden ook vooruitkijken naar de dingen die in de toekomst nog beter kunnen.
- b. In deze evaluatie is gebruik gemaakt van een groot aantal **uiteenlopende informatiebronnen**: literatuurstudie (documentenstudie en deskresearch), interviews (CCV, JenV, samenwerkingspartners en stakeholders), focusgroepen onder (semi-)publieke gebruikers en een enquête onder private gebruikers. De uitkomsten van deze bronnen en methoden zijn met elkaar gecombineerd (triangulatie) teneinde een meer betrouwbaar antwoord op de onderzoeksvragen te kunnen verkrijgen.
- c. Deze evaluatie maakt gebruik van een **beleidstheorie**. De beleidstheorie geeft aan op welke werkzame mechanismen het beleid is gebaseerd, de voorwaarden voor de werking van de mechanismen, de context waarbinnen deze mechanismen werken en de veronderstelde resultaten. Ook in de vorige evaluatie uit 2013 is gebruik gemaakt van een beleidstheorie. Deze in de vorige evaluatie opgestelde beleidstheorie vormt ons vertrekpunt, waarna in globale zin wordt getoetst in welke mate deze aansluit bij de huidige situatie.

- d. **Veranderende budgettaire kaders voor het CCV.** Ten opzichte van de vorige evaluatieperiode zijn de kaders waarbinnen het CCV zijn doelen moet bereiken veranderd. Deze veranderde kaders bepalen mede de effectiviteit van het CCV. Daarbij kunnen we denken aan veranderingen in de (statutaire) taken van het CCV, wijzigingen in doelstellingen en prioriteiten bij het ministerie van JenV, en veranderingen in de financiële middelen voor het CCV.
- e. **De eindgebruiker in beeld.** Ten opzichte van de evaluatie uit 2013 voegen we twee informatiebronnen toe: een enquête onder eindgebruikers van een CCV-product (Keurmerk Veilig Ondernemen) en twee focusgroepen met publieke en semi- publieke afnemers die door het CCV aan Significant APE zijn aangeleverd. Het doel van deze uitbreiding van de informatiebronnen is om beter zicht te krijgen op de (gepercipieerde) effectiviteit van het CCV.

Bevindingen

- a. De insteek van de evaluatie is het meten van de **maatschappelijke effectiviteit van het CCV**. Echter, ongeacht het design en het kader van het onderzoek in tijd en geld, de bijdrage van het CCV aan maatschappelijke veiligheid is niet eenduidig en nauwkeurig vast te stellen. Wat wel kan is om met behulp van een groot aantal informatiebronnen (literatuurstudie, interviews, focusgroepen en een enquête) (middels triangulatie) zicht te krijgen op de wijze waarop het CCV invulling geeft aan het doelbereik (het vergroten van de maatschappelijke veiligheid): de ontwikkeling en beschikbaarstelling van kennis en instrumenten op het gebied van criminaliteitspreventie en veiligheid, gericht op een integrale aanpak door samenwerking tussen (semi-)publieke en private organisaties. Daarmee krijgt dit onderzoek sterk het karakter van een procesevaluatie.
- b. Het CCV heeft in de evaluatieperiode zijn doelstellingen moeten zien te bereiken met aanzienlijk **minder financiële middelen**. In de periode 2013-2018 is het budget van CCV teruggelopen van € 14,1 mln. naar € 8,8 mln. Qua aandeel in de exploitatie zijn de subsidies van JenV alsmede van de private sector teruggelopen. Het aandeel van de eigen inkomsten (licentiebaten en aanvullende opdrachten) is gestegen. Vanuit JenV wordt naar voren gebracht dat een publiek-private samenwerking ook zichtbaar moet zijn in de financiering door private partijen. In de visie van JenV zal daarnaast de bijdrage van de overheid in toenemende mate op projectbasis plaatsvinden, waardoor in een flexibele programmering kan worden ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen. Van de kant van CCV wordt de behoefte benadrukt aan een substantiële vaste subsidie die mede noodzakelijk is omdat de inspanningen van het CCV voor een grotere financiële bijdrage van private partijen vruchteloos zijn gebleken.
- c. Uit de beschikbare productevaluaties, enquête, interviews en focusgroepen komt het beeld naar voren dat de producten en diensten van het CCV bijdragen aan de kennis en het handelingsperspectief van veiligheidspartners. Tevens komt uit de genoemde informatiebronnen naar voren dat er in de beleving van afnemers van CCV producten sprake is van een positieve bijdrage aan de maatschappelijke veiligheid. Daarbij past de kanttekening dat we een (positieve) bias in het oordeel van gebruikers niet uitsluiten vanwege een mogelijke selectiviteit van de deelnemers aan de focusgroepen. Daarnaast is de precieze bijdrage aan de maatschappelijke veiligheid van CCV-producten/diensten niet realistisch vast te stellen middels de beleidstheorie.

Er zijn verschillende **aanbevelingen** gedaan aan het CCV in **de evaluatie in 2013**, namelijk:

- a. De diensten en activiteiten van het CCV dienen in grotere mate aan te sluiten op de behoeften van publieke en private doelgroepen.
- b. Het CCV dient zowel output als outcome te beschrijven/monitoren.
- c. De communicatie tussen JenV en het CCV is voor verbetering vatbaar, zowel in de fase van beleidsvoorbereiding als in de fase van terugkoppeling van beleidservaringen vanuit de praktijk aan JenV.

Het CCV heeft op diverse wijzen opvolging gegeven aan deze aanbevelingen. Ondanks de budgettaire beperkingen is het CCV er in de evaluatieperiode in geslaagd **meer klantgericht** te gaan werken **en stappen te zetten in de richting van een meer vraaggerichte aanpak**. Daarbij is het ook mogelijk gebleken nieuwe onderwerpen zoals cybercriminaliteit en ondermijning aan te pakken en daarmee mee te bewegen met de prioriteitenverschuivingen binnen JenV. Deze

ontwikkeling is echter nog niet voltooid. De vraaggerichte aanpak heeft er nog niet toe geleid dat er een evenwicht is bereikt in aandacht tussen publieke en private partijen, de financiering vanuit de private sector blijft achter en ook kunnen volgens het ministerie van JenV bij de agenderende en signalerende functie door het CCV nog stappen worden gezet. Het CCV en JenV hebben verschillende beelden bij de haalbaarheid van een grotere financiële rol van private partijen. JenV wijst er op dat de publiek-private samenwerking in het CCV ook in financiële zin gestalte dient te krijgen, het CCV ondervindt dat de private sector niet geneigd is te betalen voor de afname van de CCV producten en diensten.

Bij de aanbeveling om de **aandacht in de monitoring te verschuiven in de richting van een meer outcome-achtige benadering** zijn bescheiden stappen gezet. Een eenduidig format voor de monitoring is nog niet in gebruik en ook tussen CCV en JenV, en JenV-intern, wordt verschillend gedacht over de functies van sturing op outcome. Is het een zelfstandig verantwoordingsinstrument dat de bestaande output- en inputverantwoording kan vervangen of is het een verantwoording in aanvulling op outputverantwoording?

Gewaakt moet worden voor te hoge en niet realistische ambities bij het meten van de outcome. De relatie tussen de CCV-producten en de maatschappelijke veiligheid is zeer complex. Een meer pragmatische benadering zou zijn om in de monitoring een koppeling te leggen tussen de CCV-producten en de wijze waarop het CCV de maatschappelijke veiligheid wil bevorderen: door kennis en instrumenten te ontwikkelen en door de samenwerking te bevorderen tussen (semi-) publieke en private organisaties. Een meer systematische, integrale en uniforme monitoring van het gebruik van de producten van het CCV en de waardering hiervoor van zowel private als publieke afnemers is daarvoor noodzakelijk. Een alternatieve, meer pragmatische benadering bestaat uit twee elementen:

- i. Toepassing van een systematische, uniforme en integrale monitoring van het gebruik en de waardering van CCV producten. Dat vraagt uitdrukkelijker aandacht want het CCV heeft thans nog geen helder beeld wat private en publieke partijen met de producten van het CCV doen.
- ii. Koppeling van gebruik en waardering van de CCV-producten aan de vergroting van kennis van veiligheidspartners en de toename van samenwerking tussen private en publieke partijen.

De **communicatie tussen CCV en het departement** is in de periode 2013-2018 op alle functieniveaus (zeer) verbeterd, met korte lijnen tussen de afdelingen van JenV en het CCV. Daarnaast worden de medewerkers van het CCV gezien als professionals met veel dossierkennis. Dit neemt niet weg dat JenV nog meer en tijdig gevoed wil worden met informatie uit de praktijk en trendontwikkelingen ten behoeve van de beleidsbepaling.

Management summary

Background and research question

The **Centre for Crime Prevention and Safety** (in Dutch: Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid; CCV) was established in 2004 by public and private parties with the aim of increasing safety in general society. The CCV aims to reach this goal through the development and provision of knowledge and tools in the area of crime prevention and safety, focussing on an integral approach of cooperation between (semi) public and private entities. The CCV receives funding from central government. It is lawfully prescribed that subsidies are periodically subjected to evaluation. Five years after the last evaluation, the WODC has commissioned Significant APE to conduct an evaluation of the functioning of the CCV in the period of 2013 to 2018, in light of its general objective and regarding the follow-up of recommendations made in the last evaluation.

The **research question** central to the evaluation is as follows: 'To what extent has the CCV realised its general objective in the period between 2013-2018, how does this relate to the results of the last evaluation, to what extent has the CCV followed up on recommendations from the last evaluation and to what extent does the current CCV coincide with the desired vision for the future of the organisation held by those involved.'

Research methods and approach

The activities of the CCV can be clustered into four areas of core activities:

- a. Providing information, spreading knowledge and process supervision.
- b. Developing tools.
- c. Facilitating and stimulating cooperation.
- d. Developing knowledge.

The core activities of the CCV reflect the broad range of products and services that the centre offers on different topics and for different parties.

The approach of the evaluation is based on five pillars:

- a. The purpose of the evaluation is twofold. On the one hand it provides accountability towards Parliament for the funding that the Ministry of Justice and Security provides the CCV annually. On the other hand evaluating is a crucial step in the learning cycle, in which practical experience is used for improving that same practice. Questions relevant to this cycle include: what is going well and should definitely be retained; what can be done better; how can it be done better and what do we need to make that happen? Evaluating is, apart from providing accountability, also looking at what can be improved in future.
- b. In this evaluation a range of sources of information was used: desk research (documents and literature), interviews (CCV, Ministry of Justice and Security, partners and stakeholders), focus groups with (semi) public end users and a survey amongst private end users. These sources and methods were triangulated in order to obtain the most reliable results.
- c. This evaluation uses a **Theory of Change (ToC)**. The ToC indicates on which working mechanisms certain policy is based, under which conditions the mechanisms work, the context in which the mechanisms operate and the presumed results. The last evaluation also used a ToC. This ToC provided a starting point, that we tested to see to what extent it still accurately reflects the current situation.
- d. The changing budgetary framework of the CCV. Compared to the last evaluation period, the context in which the CCV must aim to reach its objective has changed. This altered context has a part in determining the effectiveness

of the CCV. Examples are alterations to the (statutory) tasks of the CCV, changes in the objectives and priorities at the Ministry of Justice and Security, and changes in the financial means of the CCV.

- e. Incorporating the consumer perspective. Compared to the evaluation of 2013, we add two new sources of information: a survey amongst end users of a CCV product (certification for Conducting Business Safely) and two focus groups with public and semi-public end users that were provided to Significant APE by the CCV. The objective in adding these two sources of information is to obtain an improved understanding of the CCV's effectiveness as perceived by the end users of its services.

Findings

- a. The general approach of the evaluation is measuring the **effectiveness of the CCV in society**. However, regardless of research design or time and budgetary constraints, it is impossible to measure the contribution of the CCV to the safety of society accurately and unambiguously. The evaluation of 2013 concluded as much. What is possible, is using a number of sources of information to determine (through triangulation) the way that the CCV practically aims to achieve its objective (increasing public safety): the development and provision of knowledge and tools in the area of crime prevention and safety, focussing on an integral approach of cooperation between (semi) public and private entities. This makes the evaluation largely process oriented.
- b. During the evaluation period, the CCV has had to achieve its objectives with **significantly fewer financial means**. Over 2013-2018 the CCV's budget has decreased from € 14.4 million to € 8.8 million. The share of the subsidies provided by the Ministry and the private sector have decreased as part of the total budget. The portion of the budget provided by the CCV's own revenue has increased. The Ministry brings forward that the public-private collaboration should also be visible in more funding by private parties. Furthermore, the vision of the Ministry sees that public funding would be increasingly project-based, leading to flexible programming that would allow for a quicker reaction to new developments. The CCV emphasizes the need for substantial, structural funding, that is made necessary in part because of fruitless efforts by the CCV to obtain bigger financial contributions from the private sector.
- c. From the available CCV product evaluations, the survey, interviews and focus groups, a general image arises of products and services that contribute to the knowledge and routes for action of security partners. The sources that we consulted also reveal a generally positive view held by end users regarding the contribution of CCV products to the safety of society. We must add as a side note that we cannot rule out a (positive) bias in the opinion of end users resulting from their selection to participate in the focus groups. Also, the exact contribution of CCV products and services to public safety cannot realistically be determined using the ToC.

Several **recommendations** were made to the CCV in the 2013 evaluation:

- a. The services and activities of the CCV should align with the needs of the public and private target audience to a greater extent.
- b. The CCV should monitor or describe its output and outcome.
- c. Communication between the Ministry and the CCV could be improved, in the policy preparation phase as well as in providing feedback on practical experiences with policies to the Ministry.

The CCV has acted on these recommendations in several ways. Despite its budgetary constraints the CCV has managed to start working in a more **client oriented** way and has taken steps towards a more **demand based approach**. Furthermore, it has been able to grasp new topics such as cybercrime and undermining, and in doing so adapt to changes in priorities within the Ministry of Justice and Security. However, this process is not yet completed. The demand based approach has not yet resulted in a balance in the interest shown by private and public parties, funding by private parties remains behind and according to the Ministry there is room for improvement where the agenda setting and signalling function of the CCV is concerned. The targets for private funding set for the CCV seem to be unattainable to some extent, as the private sector is not inclined to (structurally) pay for CCV products and services.

Modest steps have been taken regarding the recommendation to **shift the focus of monitoring towards an approach centred on outcome**. An unambiguous framework for monitoring results is not yet in use and differences of opinion remain between the CCV and the Ministry, as well as within the Ministry, on the function of managing based on outcome. Is it a tool that can provide accountability autonomously and replace the current system for accountability based on input and output, or is it an addition to the output-based way of ensuring accountability?

It is important to not have too high expectations or unrealistic ambitions in measuring outcome. The link between the CCV products and safety of society is very complex. A more pragmatic approach to monitoring would be to relate the CCV products to the ways in which the CCV aims to increase safety in society: the development and provision of knowledge and tools, and stimulating cooperation between (semi) public and private organisations. For this a more systematic, integral and uniform way of monitoring the use of CCV products and the appreciation of them, by private and public consumers, is necessary.

An alternative, pragmatic approach would contain two elements:

- i. Application of systematic, uniform and integral monitoring of the use and appreciation of CCV products. This requires specific attention, as the CCV does not have a clear idea of what private and public parties do with its products at this time.
- ii. Relating the use and appreciation of CCV products to the increase of knowledge of security partners and the increase in cooperation between private and public parties.

Communication between the CCV and the Ministry has (greatly) improved in the period between 2013 and 2018 on all levels, with the relevant departments of the CCV and the Ministry finding each other easily. The employees of the CCV are regarded as professionals, with good knowledge of their respective dossiers. The fact does remain that the Ministry would like to receive more information, and more timely, from the field and on trends that can serve as input in formulating policy.

Inleiding

1.1 Achtergrond en aanleiding

Met de oprichting in 2004 van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) heeft het toenmalige kabinet uitvoering gegeven aan een van de maatregelen uit de nota 'Naar een veiliger samenleving'.¹ Het CCV is opgericht door publieke en private partijen² en beoogt de maatschappelijke veiligheid te vergroten. Deze doelstelling wil het CCV bereiken door de ontwikkeling en beschikbaarstelling van kennis en instrumenten op het gebied van criminaliteitspreventie en veiligheid, gericht op een integrale aanpak door samenwerking tussen (semi-)publieke en private organisaties.

Het CCV ontvangt van rijkswege subsidie. Het CCV krijgt structureel een basissubsidie. Daarnaast worden incidentele subsidies voor eenmalige werkzaamheden verstrekt. Wettelijk voorschrift is dat subsidies periodiek, dat wil zeggen ten minste eenmaal in de vijf jaar worden geëvalueerd. De laatste evaluatie dateert van 2013.³ In die evaluatie is als algemene conclusie geformuleerd dat het aannemelijk is dat het CCV heeft bijgedragen aan een of meer van de hoofdfacetten van veiligheid: veiligheidsgevoel, preventie en repressie en daarmee aan het meer algemene doel van maatschappelijke veiligheid. Dit neemt niet weg dat de evaluatie een aantal verbeterpunten signaleert die in een viertal aanbevelingen zijn samengevat. Kortweg gaat het om: 1) een sterkere focus in de dienstverlening op private organisaties; 2) een meer vraaggerichte werkwijze die aansluit bij de praktijk; 3) meer aandacht voor de monitoring van outcome (effecten); en 4) verbetering van de communicatie tussen het CCV en het ministerie van Justitie en Veiligheid (hierna: JenV).

Het WODC heeft Significant APE opdracht gegeven een evaluatieonderzoek uit te voeren dat inzicht geeft in het functioneren van het CCV in de periode 2013-2018 wat betreft de algemene doelstelling en wat betreft de opvolging van aanbevelingen uit de vorige evaluatie.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de probleemstelling en de onderzoeksvragen die in deze evaluatie centraal staan. Daarnaast geven we in dat hoofdstuk een toelichting op onze onderzoekaankpak. In hoofdstuk 3 gaan wij in op de onderzoeksverantwoording. In hoofdstuk 4 geven we een beschrijving van het CCV, de organisatie, de producten en de financiering. Vervolgens komt in hoofdstuk 5 de verhouding met JenV aan de orde. In hoofdstuk 6 belichten we de klantwaardering van het CCV-aanbod, waarna we in hoofdstuk 7 elementen van een toekomstbeeld schetsen. We sluiten af met een concluderend hoofdstuk 8 met daarin conclusies per onderzoeksdoelstelling.

¹ Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. 2002. *Naar een veiliger samenleving*. Den Haag.

² Ministerie van JenV, ministerie van BZK, VNO-NCW, Verbond van Verzekeraars, VNG, Raad van Korpschefs.

³ Kempen, van, A. & Warners, E. 2013. *Quick scan doeltreffendheid van het CCV*. Amersfoort: Berenschot.

Probleemstelling en aanpak

2.1 Probleemstelling

De centrale probleemstelling van dit onderzoek kan als volgt worden geformuleerd: *'In hoeverre heeft het CCV in de periode 2013-2018 zijn algemene doelstelling gerealiseerd, hoe verhoudt dat beeld zich tot de vorige evaluatie van 2013, in hoeverre heeft het CCV opvolging gegeven aan de aanbevelingen uit de vorige evaluatie en in hoeverre is het huidige CCV in overeenstemming met het gewenste toekomstbeeld dat betrokkenen hebben voor de organisatie?'*

2.2 Onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen in deze evaluatie zijn als volgt:

1. In hoeverre heeft het CCV in de periode 2013-2018 zijn algemene doelstelling gerealiseerd om bij te dragen aan de maatschappelijke veiligheid?
2. In hoeverre heeft het CCV in de periode 2013-2018 bijgedragen aan welke doelstellingen van het ministerie van Justitie en Veiligheid?
3. Welk beeld hebben betrokken actoren bij het **functioneren van het CCV in de periode 2013-2018** en hoe verhoudt dat beeld zich tot de vorige evaluatie van 2013?
4. In hoeverre heeft het CCV in de periode 2013-2018 opvolging gegeven aan de **aanbevelingen** uit de vorige evaluatie:
 - a) De aansluiting van de diensten en activiteiten van het CCV op de behoeften van zowel de publieke als de private doelgroepen?
 - b) Het monitoren van de output en de outcome?
 - c) De communicatie met het ministerie van Justitie en Veiligheid?
5. In hoeverre is het huidige CCV in overeenstemming met het gewenste **toekomstbeeld** dat betrokkenen hebben voor de organisatie, in het bijzonder op de volgende aspecten:
 - a) Hoe kan volgens betrokkenen de output en outcome van het CCV gemonitord worden?
 - b) Wat is volgens betrokkenen een goede balans tussen een bestendige en een flexibele programmering, zodat er ruimte is voor meerjarige diensten en activiteiten en er tegelijkertijd vrije ruimte is zodat diensten en activiteiten opgepakt kunnen worden die gedurende het jaar opkomen?
 - c) Hoe ziet volgens betrokkenen een constructieve en betekenisvolle verantwoordingsrelatie tussen het CCV en het ministerie van Justitie en Veiligheid eruit en wat is ervoor nodig om die relatie verder gestalte te geven?

2.3 Aanpak

Voor de onderzoeks aanpak van de evaluatie zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- f. **Functie van de evaluatie: Leren en verantwoorden.** De concrete aanleiding voor de evaluatie is het wettelijk voorschrift dat subsidies eens in de vijf jaar dienen te worden geëvalueerd. Dat betekent dat de evaluatie in de eerste plaats bruikbaar moet zijn voor JenV als subsidiegever in de verantwoording naar de Tweede Kamer. Evalueren is in onze visie meer dan verantwoorden. Evalueren is ook een cruciale stap in de leercyclus, waarin ervaringen uit de praktijk gebruikt worden voor het verbeteren van diezelfde praktijk. Wij denken dat de bruikbaarheid van de evaluatie kan worden vergroot door ook in beeld te brengen hoe het CCV met de resultaten en aanbevelingen concreet aan de slag kan (wat gaat goed en moet vooral worden vastgehouden; wat kan beter, hoe kan het beter en wat is daarvoor nodig?). Evalueren moet dus ook zijn: vooruitkijken naar de dingen die in de toekomst nog beter kunnen.
- g. **Beleids theorie: quickscan 2013 als uitgangspunt.** Bureau Berenschot heeft in 2013 een quickscan uitgevoerd over het functioneren van het CCV. De quickscan geeft in de reconstructie van de beleids theorie een beeld van de doelen en werkzaamheden van het CCV, expliciteert aan de hand van kernassumpties hoe het CCV beoogt zijn hoofddoelen te bereiken en gaat na in hoeverre het CCV daadwerkelijk in staat is gebleken de

beoogde bijdrage aan de maatschappelijke veiligheid te leveren. Bij de start van het onderzoek sluiten we aan bij de beleidstheorie in de quickscan en toetsen in globale zin in welke mate deze nog aansluit bij de huidige situatie. We gaan dus uit van de bestaande beleidstheorie, tenzij we aanwijzingen krijgen dat deze moet worden aangevuld of geamendeerd.

- h. **Veranderende kaders.** We moeten ons bij de vergelijking met de vorige evaluatie rekenschap geven van het feit dat het doelbereik van het CCV mede afhankelijk is van de kaders waarbinnen het CCV opereert. Deze kaders die mede de effectiviteit van het CCV bepalen kunnen zijn gewijzigd door veranderingen in de (statutaire) taken van het CCV, wijzigingen in doelstellingen en prioriteiten bij het ministerie van JenV, en veranderingen in de budgettaire kaders voor het CCV.
- i. **De gebruiker in beeld.** In de evaluatie uit 2013 is gebruik gemaakt van twee informatiebronnen: deskresearch en interviews. Teneinde meer zicht te krijgen op de waardering van de gebruiker hebben we in onze aanpak twee aanvullende informatiebronnen toegevoegd. Met behulp van een mix van enquêtes en focusgroepen proberen we beter zicht te krijgen op de (gepercipieerde) effectiviteit van het CCV. In onderstaande evaluatiematrix is per onderzoeksvraag aangegeven welke onderzoeksmethode is ingezet.

	Desk research	Interviews	Enquête/focusgroep
1. In hoeverre heeft het CCV in de periode 2013-2018 zijn algemene doelstelling gerealiseerd om bij te dragen aan de maatschappelijke veiligheid?	X	X	X
2. In hoeverre heeft het CCV in de periode 2013-2018 bijgedragen aan welke doelstellingen van het ministerie van Justitie en Veiligheid?	X	X	
3. Welk beeld hebben betrokken actoren bij het functioneren van het CCV in de periode 2013-2018 en hoe verhoudt dat beeld zich tot de vorige evaluatie van 2013?	X	X	X
4. In hoeverre heeft het CCV in de periode 2013-2018 opvolging gegeven aan de aanbevelingen uit de vorige evaluatie: a) De aansluiting van de diensten en activiteiten van het CCV op de behoeften van zowel de publieke als de private doelgroepen? b) Het monitoren van de output en de outcome? c) De communicatie met het ministerie van Justitie en Veiligheid?	X	X	X
5. In hoeverre is het huidige CCV in overeenstemming met het gewenste toekomstbeeld dat betrokkenen hebben voor de organisatie, in het bijzonder op de volgende aspecten: a) Hoe kan volgens betrokkenen de output en outcome van het CCV gemonitord worden? b) Wat is volgens betrokkenen een goede balans tussen een bestendige en een flexibele programmering, zodat er ruimte is voor meerjarige diensten en activiteiten en er tegelijkertijd vrije ruimte is zodat diensten en activiteiten opgepakt kunnen worden die gedurende het jaar opkomen? c) Hoe ziet volgens betrokkenen een constructieve en betekenisvolle verantwoordingsrelatie tussen het CCV en het ministerie van Justitie en Veiligheid eruit en wat is ervoor nodig om die relatie verder gestalte te geven?		X	

Figuur 1 Evaluatiematrix: Overzicht onderzoeksmethoden per onderzoeksvraag

Onderzoeksverantwoording

In dit hoofdstuk komen methodologische aandachtspunten aan bod. We gaan ten eerste kort in op de toepassing van de beleidstheorie. Ten tweede bespreken we de verschillende waarnemingsinstrumenten.

3.1 Beleidstheorie

Een beleidstheorie (ook wel interventielogica) beschrijft de theorie die aan de basis van beleid staat. Hierin worden de doelen en motivering voor deze doelen beschreven alsmede de voorwaarden die nodig zijn voor het behalen van deze doelen. De beleidstheorie wordt ook wel gedefinieerd als:

“Het geheel aan veronderstellingen van een actor dat aan een beleid ten grondslag ligt”.⁴

De beleidstheorie geeft aan op welke werkzame mechanismen het beleid is gebaseerd, de voorwaarden voor de werking van de mechanismen, de context waarbinnen deze mechanismen werken en de veronderstelde resultaten. Met de reconstructie van de beleidstheorie (of de interventielogica) wordt gepoogd de redenering achter het beleid expliciet te maken: waarom zal de beleidsinterventie leiden tot de beoogde uitkomst? Hebben de werkzame mechanismen zich daadwerkelijk gemanifesteerd zoals verwacht, hebben zij het beoogde effect gehad, zijn andere factoren van invloed geweest op het geconstateerde effect et cetera?

De beleidstheorie die inzicht geeft in de wijze waarop het CCV tracht bij te dragen aan de maatschappelijke veiligheid is in de eerdere quickscan reeds opgesteld.⁵ In dit onderzoek toetsen wij in hoeverre de eerder opgestelde beleidstheorie uit 2013 aansluit bij het huidige beleid/de huidige werking van het CCV.

Met betrekking tot de (interpretatie van de) beleidstheorie moeten vooraf enkele overwegingen opgenomen worden:

- a. Het CCV heeft een zeer divers productenpalet. Al deze producten worden geacht (in verschillende mate) bij te dragen aan de verschillende doelstellingen van het CCV. Het is praktisch onmogelijk voor een organisatie met zo'n breed productenpalet tot een inschatting te komen van de effectiviteit. Dit zou vereisen dat per product wordt vastgesteld wat de bijdrage is aan de maatschappelijke veiligheid.
- b. Maatschappelijke veiligheid is een veelvormig begrip dat beïnvloed wordt door een groot aantal (contextuele) factoren. De bijdrage van het CCV is in dat geheel slechts een zeer bescheiden factor, mede ook gezien de budgettaire omvang.
Het toetsen van een beleidstheorie zoals die voor het CCV is opgesteld, is dan ook (binnen de kaders van dit onderzoek) geen reële mogelijkheid. De nadruk in dit onderzoek verschuift daardoor naar de wijze waarop het CCV invulling geeft aan het doelbereik (het vergroten van de maatschappelijke veiligheid): de ontwikkeling en beschikbaarstelling van kennis en instrumenten op het gebied van criminaliteitspreventie en veiligheid, gericht op een integrale aanpak door samenwerking tussen (semi-) publieke en private organisaties. Daarmee krijgt dit onderzoek sterk het karakter van een procesevaluatie.

3.2 Verantwoording onderzoeksactiviteiten

Om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden die voor dit onderzoek zijn opgesteld, zijn verschillende informatiebronnen bestudeerd en verschillende waarnemingsinstrumenten ingezet. Er zijn naast deskresearch 19 interviews gehouden, twee focusgroepen georganiseerd en er is een enquête uitgezet. In onderstaande sub-paragrafen

⁴ Hoogerwerf, A. 1989. *De beleidstheorie uit de beleidspraktijk: een tussenbalans*. Beleidswetenschap 3, p. 320-341.

⁵ Kempen, van, A. & Warners, E. 2013. *Quick scan doeltreffendheid van het CCV*. Amersfoort: Berenschot.

worden de relevante onderdelen met betrekking tot de verschillende onderzoeksactiviteiten beschreven. Voorafgaand dient opgemerkt te worden dat in deze evaluatie het object van onderzoek, dat is het CCV, ook een belangrijke informatiebron is geweest en dat er in kader van het onderzoek meermaals gesproken is met medewerkers van het CCV. Hiernaast hebben de onderzoekers gebruik gemaakt van (interne) documentatie van het CCV en van door het CCV aangedragen respondenten (voor interviews en focusgroepen). De selectie van respondenten heeft dus niet het karakter van een representatieve steekproef.

Om de mogelijke gevolgen van deze mogelijke selectie*bias* te beperken en de validiteit zo goed mogelijk te borgen zijn bevindingen zoveel als mogelijk getoetst middels triangulatie. Dit betekent dat bevindingen in verschillende bronnen en samenstellingen getoetst zijn bij verschillende partijen en middels verschillende onderzoeksactiviteiten.

3.2.1 Literatuurstudie

Ten eerste is middels een documentstudie en deskresearch zicht gekregen op het CCV en zijn activiteiten in de onderzoeksperiode. Hiervoor zijn verschillende documenten geraadpleegd, zoals:

- a. Strategische documenten met betrekking tot het CCV:
 - i. Bestuursverslagen en jaarrekeningen van het CCV.
 - ii. Koersen op relevantie, gericht op het CCV in 2020.
 - iii. Externe adviezen met betrekking tot de CCV-strategie.
 - iv. Documentatie omtrent de intensivering op het gebied van 'privaat'.
- b. Evaluaties van het CCV:
 - i. Zoals interne evaluaties van het CCV, maar ook externe evaluaties van CCV-producten.
 - ii. Hieraan verbonden 4- en 8-maandsrapportages van het CCV, evenals jaarrapportages en opgestelde programmeringen voor het CCV.
- c. Documentatie van JenV:
 - i. Waaronder de Veiligheidsagenda's, en Jaarplannen van de verschillende Directoraten-Generaal (DG's).

Deze documentstudie heeft een eerste basis gelegd voor de rapportage. Hieruit voortkomende bevindingen zijn aangevuld met bevindingen uit de interviews, focusgroepen en enquête.

3.2.2 Interviews

Vershillende betrokkenen bij het CCV die geen eindgebruiker van de producten/dienstverlening zijn, zijn geïnterviewd ten behoeve van deze evaluatie. Bij deze interviews met het CCV, JenV en publieke/private partners/stakeholders van het CCV zijn verschillende onderwerpen aan bod gekomen. Het gaat hierbij om interviews met opdrachtgevers, (vertegenwoordigers van) afnemers, de opdrachtnemer (CCV) en gesprekspartners die ook in de vorige evaluatie zijn gesproken. De interviews zijn gebruikt om een breder beeld te krijgen van de activiteiten, output en outcome van het CCV. Met het oog op een vergelijkende analyse is geprobeerd (een deel van) de vertegenwoordigers van partijen te interviewen, die ook zijn gesproken ten behoeve van de evaluatie in 2013 (hierbij gaat het om 4 partners/stakeholders en 3 medewerkers van JenV). In deze interviews is juist gefocust op het CCV als organisatie en de ontwikkeling die hierbij is doorgemaakt.

In totaal zijn 19 personen geïnterviewd ten behoeve van de evaluatie. Hierbij gaat het om 11 interviews met stakeholders/veiligheidspartners, 4 interviews met medewerkers van JenV en 4 interviews met medewerkers van het CCV. Zie voor een volledig overzicht van respondenten bijlage B.

De respondenten voor de interviews zijn verschillend geselecteerd:

- a. Respondenten bij JenV zijn aangedragen door JenV zelf. Op deze manier zijn de relevante personen snel geselecteerd. Er is gesproken met een directielid en verschillende afdelingshoofden/portefeuillehouders.

- b. Respondenten bij **het CCV** zijn aangedragen door het CCV. Op deze manier is gesproken met de verantwoordelijke managers, en verschillende projectleiders die werkzaam zijn bij het CCV.
- c. Respondenten zoals **samenwerkingspartners en stakeholders** van het CCV zijn geselecteerd in samenspraak met het CCV. De eerste interviews bij het CCV en met JenV gaven een beeld van relevante betrokken stakeholders. Hiernaast is ook gekeken naar de betrokkenen die zijn gesproken in de eerdere evaluatie door Berenschot. Vervolgens is het CCV gevraagd om een lijst met relevante publieke, semipublieke en private actoren aan te vullen en is gevraagd om contactpersonen aan te dragen bij de genoemde organisaties. Hierop volgens zijn relevante respondenten geselecteerd en door de onderzoekers benaderd.

3.2.3 Focusgroepen

Een toevoeging aan de eerdere quickscan van Berenschot, was het rechtstreeks in beeld brengen van de eindgebruiker van het CCV. Er zijn twee focusgroepen georganiseerd om publieke en semipublieke eindgebruikers te spreken over CCV-producten en dienstverlening. Deze focusgroepen waren gericht op een specifiek thema waarop het CCV voor deze eindgebruikers actief is geweest. Op deze manier is in gezamenlijkheid gesproken over de waardering van eindgebruikers voor verschillende producten en diensten van het CCV. Door verschillende betrokkenen in een focusgroep gezamenlijk te laten reflecteren op het CCV ontstond een bredere blik op zijn producten-/dienstenpalet. De focusgroepen duurden allebei twee uur.

In totaal zijn er twee focusgroepen georganiseerd. De eerste focusgroep ging over Georganiseerde criminaliteit en ondermijning, de tweede focusgroep ging over High Impact Crimes⁶. Aan de eerste focusgroep namen vijf personen deel. Bij de tweede focusgroep waren drie personen aanwezig. Aan de focusgroepen hebben grote, middelgrote en kleine gemeenten deelgenomen. Daarnaast waren ook afgevaardigden van de politie/het RIEC aanwezig. De focusgroepen kende hiermee een lage opkomst. De uitkomsten zijn echter middels triangulatie⁷ breder getoetst. Naast de focusgroepen, komt de visie van de eindgebruiker enerzijds (indirect) naar voren in de interviews met samenwerkingspartners en stakeholders. Anderzijds is de enquête (zie ook paragraaf 3.2.4) (behalve naar private partijen) ook naar publieke/semipublieke afnemers gestuurd.

De selectie van de thema's voor de focusgroepen is tot stand gekomen op basis van een aantal criteria namelijk:

- a. De eindgebruiker van een product moet traceerbaar zijn (contactgegevens moeten beschikbaar zijn).
- a. Methodische en inhoudelijke selectiecriteria moeten gevolgd worden:
 - i. Omvang afgenomen producten/diensten. Zowel het aantal eindgebruikers als de uitgaven die met het product zijn gemoeid, zijn hier relevant. Dit is belangrijk om uitspraken te doen die voldoende zeggingskracht hebben.
 - ii. Representativiteit voor het productenpalet van het CCV, een thema moet voldoende representatief zijn voor de algemene CCV-producten/dienstverlening.

Op basis van de interviews met JenV, CCV en stakeholders, en naar aanleiding van de literatuurstudie (onder andere bestudering financiële achtergrond/uitgaven per thema) is de keuze gevallen op de thema's Georganiseerde criminaliteit en ondermijning en High Impact Crimes.

Ter voorbereiding op de focusgroepen zijn aanvullend twee (duo-)interviews afgenomen bij het CCV, met medewerkers die werkzaam zijn binnen de geselecteerde thema's (het CCV noemt dit clusters). Deze interviews dienden als achtergrondinformatie voor de focusgroepen en gaven een breder beeld van de geselecteerde thema's. Een verder verdiepende verantwoording met betrekking tot de focusgroepen is te vinden in bijlage H.

⁶ High Impact Crimes (HIC) is een verzamelnaam voor delicten als woninginbraak, overvallen, straatroof en geweldsmisdrijven.

⁷ Dit betekent dat er verschillende dataverzamelmethode zijn gecombineerd, om tot een breder inzicht te komen en uitspraken te toetsen.

3.2.4 Enquête

Om ook de private doelgroep van het CCV breed in beeld te kunnen brengen, is gekozen voor een web-based enquête. Op deze manier kan ook kwantitatief inzicht geboden worden in de mening van (private) eindgebruikers van het CCV. Bij het in beeld brengen van de eindgebruikers was de verwachting dat ondernemers vaker slechts één product afnemen. De waarde van dit samen bespreken, is voor deze groep dus beperkter. Bovendien leert de ervaring dat het voor ondernemers zeer lastig is om deel te nemen aan focusgroepen (dan moet de winkel dicht). De output en outcome indicatoren zijn goed uit te vragen via een web-enquête. De vragen die aan de deelnemers van de enquête zijn gesteld, waren gericht op de waardering van het concrete product en de dienstverlening van CCV, de meerwaarde hiervan, de bijdrage aan de maatschappelijke veiligheid (onder meer inzicht in veiligheidssituatie, verbetering van de veiligheidssituatie) en de alternatieven voor de producten en dienstverlening van CCV. Voor de selectie van het product zijn dezelfde selectiecriteria aangehouden als voor de selectie van het thema bij de focusgroepen. Dit betekent dat hierbij rekening gehouden is met:

- a. dat de eindgebruiker van een product traceerbaar is. Het e-mailadres van de eindgebruiker moet voorhanden zijn bij het CCV, om een vragenlijst te kunnen toesturen en bevindingen op te halen.
- a. dat verschillende 'methodische en inhoudelijke selectiecriteria' opgevolgd worden in de selectie van producten/diensten.
- b. de omvang van afgenomen producten/diensten. Zowel het aantal eindgebruikers als de uitgaven die met het product zijn gemoeid, zijn hier relevant. Dit is belangrijk om uitspraken te doen die voldoende zeggingskracht hebben.
- c. de representativiteit voor het productenpalet van het CCV.

In de interviewronde zijn vooraf alle partijen gevraagd naar producten die zij passend zouden vinden ter evaluatie middels een enquête. Vervolgens zijn verschillende opties besproken met het CCV. Het CCV heeft hierbij ingebracht dat het CCV eigenlijk vooral indirect contact heeft met ondernemers en zich ook binnen de afdeling Private Sector vooral focust op publieke partijen, veelal gemeenten. Het CCV beschikt dus niet over een database met e-mailadressen van ondernemers. Producten die wel voor het onderzoek in aanmerking zouden komen, waren:

- a. Het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO), bijvoorbeeld door onderzoek te verrichten bij ondernemers(verenigingen) waar KVO's draaien (winkelgebieden, uitgaansgebieden, buitengebied);
- b. De VKB-scan (VKB staat voor Veiligheid Kleine Bedrijven). Deze scan heeft men echter slechts uitgevoerd tot 2017.

Aangezien het KVO meermaals genoemd is door betrokkenen, is ervoor gekozen om de enquête op dit product te richten (zie voor een verdiepende verantwoording met meer informatie over selectie en respondenten bijlage H).

Het Keurmerk Veilig Ondernemen

Het Keurmerk Veilig Ondernemen helpt ondernemers, gemeenten, politie en brandweer om samen de veiligheid in winkelgebieden en op bedrijventerreinen te verbeteren én goed te houden. Uitgangspunt is een duurzame samenwerking tussen alle betrokken partijen. Met als belangrijkste opbrengst: een aantrekkelijk economisch gebied door een verbeterd veiligheidsniveau. In het KVO-traject worden eerst de betrokken partijen samengebracht, de veiligheidsproblemen geanalyseerd en maatregelen geselecteerd. Daarna volgen de uitvoering, evaluatie en - indien nodig - aanscherping van de aanpak.

Uitgangspunten van het KVO

Het KVO kenmerkt zich door de volgende uitgangspunten:

- a. Adequate maatregelen met een evenwichtige kosten-batenverhouding.
- b. Veel aandacht voor preventie; voorkomen is beter dan genezen.
- c. Integrale aanpak op basis van gelijkwaardigheid.
- d. Continuïteit van de aanpak: de kwaliteit van de veiligheid blijft structureel op een hoog niveau.

CCV. 2015. *Handboek Keurmerk Veilig Ondernemen, Het instrument in de praktijk.*

Schets van het CCV

Evaluatie van het CCV vraagt om een goed begrip van de werkwijze en aanpak van het CCV. Om iets te kunnen zeggen over de vraag in hoeverre het CCV in de periode 2013-2018 heeft bijgedragen aan de maatschappelijke veiligheid, is het allereerst van belang om het hoofddoel en de subdoelen van het CCV te kennen. Vervolgens moeten we een beeld krijgen van de wijze waarop het CCV hoofd- en subdoelen beoogt te realiseren. In dit hoofdstuk gaan we in op de CCV-aanpak. We gaan daarbij achtereenvolgens in op de doelstelling, activiteiten en de klantgroep van het CCV, de bekostiging van (de activiteiten van) het CCV en de manier waarop die activiteiten geacht worden bij te dragen aan realisatie van de doelstelling.

4.1 Profielschets CCV

4.1.1 Doelstelling

De belangrijkste opdracht van het CCV is het bevorderen van preventieve maatregelen op het gebied van criminaliteitsbestrijding ten behoeve van de maatschappelijke veiligheid. Het centrum voert zijn opdracht uit door kennisoverdracht te stimuleren, vaardigheden van betrokkenen te vergroten en gewenst gedrag te bevorderen. Daarin onderscheidt CCV voor zichzelf vier doelen, waarvan de tweede (onder b.) in 2016 is toegevoegd aan de statuten:

- a. Het gebruik te stimuleren van aantoonbaar effectieve aanpakken op het gebied van criminaliteitspreventie, veiligheid, rechtspleging en rechtshandhaving en de ontwikkeling te bevorderen van kansrijke, innovatieve methodieken voor het benaderen van (integrale) criminaliteitspreventie.
- b. Het onderzoeken van informatie omtrent systematische, doelgerichte en planmatige benaderingen van veiligheidsproblemen.
- c. Aanpakken en samenhangende informatie te verspreiden omtrent systematische, doelgerichte en planmatige benaderingen van veiligheidsproblemen.
- d. Het veiligheidsbesef in algemene zin te verhogen, om daarmee de kans op criminaliteit te verminderen en al hetgeen wat daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

4.1.2 Activiteiten, producten en diensten

De activiteiten van het CCV laten zich op hoofdlijnen clusteren in drie kernactiviteiten:

- a. **Informatievoorziening, kennisverspreiding en procesbegeleiding.** Hieronder vallen diverse activiteiten: het actief beheren van informatieve websites, helpdesks en online dossiers en het aanbieden van e-books, presentaties en workshops, het een-op-een informeren en adviseren van afnemers en voorlichtingscampagnes. Het CCV biedt tevens procesbegeleiding bij bijvoorbeeld de implementatie van instrumenten of het uitwerken van een barrièremodel (zie b.). Bovendien zet het CCV ook medewerkers in voor specialistische begeleiding van gemeenten en andere partners en zijn medewerkers aangesloten bij bijeenkomsten van relevante netwerken en bij vergaderingen om de informatiepositie van het centrum te versterken.
- b. **Instrumentontwikkeling.** Hieronder vallen de door het centrum ontwikkelde handreikingen, digitale instrumenten en tools, en barrièremodellen. Specifiek de barrièremodellen, maar ook andere instrumenten, zijn

Geboren uit noodzaak van publiek-private samenwerking

Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) is voortgekomen uit het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing (NPC), dat in het leven werd geroepen na een reeks gewelddadige overvallen eind jaren tachtig. Binnen het NPC werkten overheid en bedrijfsleven sinds het begin van de jaren negentig samen om de criminaliteit waarvan het bedrijfsleven slachtoffer was, aan te pakken. De 35 projecten van het NPC en zijn deelnemers, variërend van het Politiekeurmerk Veilig Wonen tot het Actieplan Veilig Ondernemen, vormden de basis voor het nieuwe CCV. Het CCV is op 1 juli 2004 opgericht en anno 2019 uitgegroeid tot een onafhankelijke stichting die partijen helpt om Nederland veiliger en leefbaarder te maken.

Bron: CCV. 2019. *Het CCV houd(t) je veilig.*

algemeen beschikbaar of worden als maatwerk ontwikkeld in samenwerking met gemeenten/veiligheidsregio's en/of andere veiligheidspartners.

- c. **Faciliteren en stimuleren van samenwerking.** Onder 'het faciliteren en stimuleren van samenwerking' is het CCV actief in het organiseren van bijeenkomsten en het opzetten of faciliteren van netwerken. Het CCV faciliteert en stimuleert zowel publiek-publieke samenwerking als publiek-private samenwerkingsverbanden, afhankelijk van het doel of thema.

Naast de hierboven genoemde kernactiviteiten heeft het CCV in de huidige evaluatieperiode ingezet op kennisontwikkeling, onder andere door het opzetten van verkenningen, het doen van onderzoeken en benchmarks en door samenwerking met kennisinstututen als de Universiteit Leiden en Rijksuniversiteit Groningen. Dit zijn nieuwe activiteiten ten opzichte van de vorige evaluatie en ze sluiten aan bij de nieuwe doelstelling 'informatie omtrent systematisch, doelgerichte en planmatige benaderingen van veiligheidsproblemen te onderzoeken'.

De kernactiviteiten van het CCV vormen als het ware een samenvatting van het brede palet aan producten en diensten dat het centrum aanbiedt op verschillende onderwerpen en voor verschillende doelgroepen. De diverse onderwerpen waarop producten en diensten worden aangeboden, zijn onderverdeeld in zeven clusters met elk verschillende onderliggende thema's (een overzicht hiervan is opgenomen in bijlage C). De programmering binnen de clusters en thema's wordt in overleg met JenV opgesteld. De programmering in termen van producten en diensten wordt door ons per kernactiviteit besproken in hoofdstuk 6.

7 clusters (anno 2018)

1. High impact crimes.
 2. Zorg en veiligheid.
 3. Georganiseerde criminaliteit en ondermijning.
 4. Leefbaarheid.
 5. Criminaliteit en bedrijfsleven.
 6. Integraal veiligheidsbeleid.
 7. Nalevingsexpertise.
-

4.1.3 Klantgroepen

Het CCV richt zich met zijn producten en diensten tot publieke, semipublieke en private partijen. Deze drie klantgroepen worden in de organisatie vertegenwoordigd door drie gelijknamige afdelingen, te weten de afdelingen Publieke Sector, Semipublieke Sector en Private Sector:

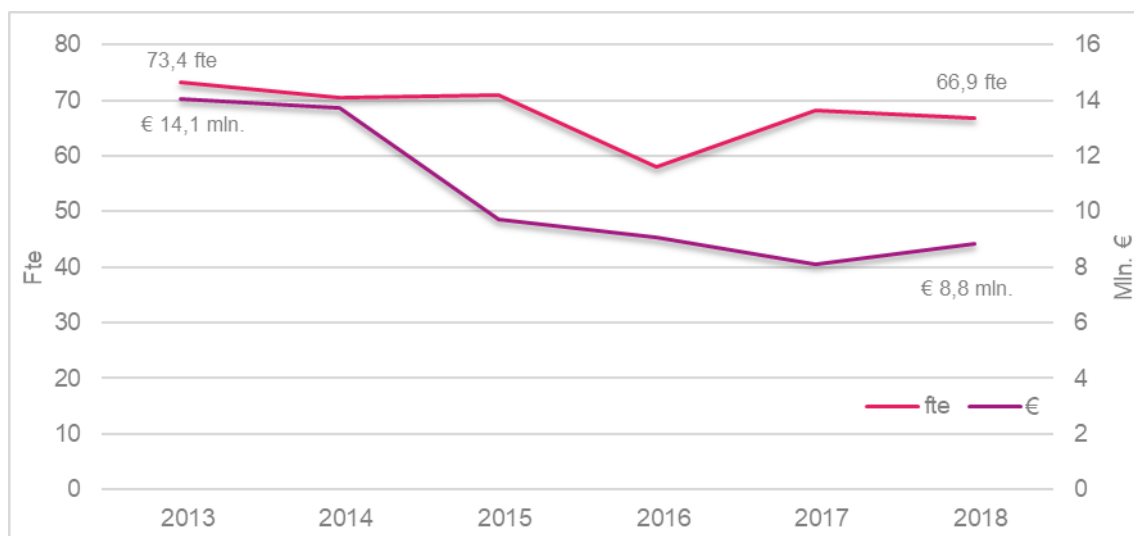
- a. De afdeling Publieke Sector richt zich op (decentrale) overheden. De afdeling beoogt bij te dragen aan de versterking van de bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit, de verbetering van integrale veiligheid en de stimulering van naleving en toezicht op wet- en regelgeving. Gemeenten zijn de belangrijkste klant binnen de verschillende overheden, maar de afdeling richt zich ook op regionale en landelijke overheden.
- b. De afdeling Semipublieke Sector richt zich op actoren binnen het semipublieke domein, zoals woningbouwcorporaties en welzijnsinstellingen. De afdeling beoogt een integrale aanpak van veiligheids- en leefbaarheidsproblemen en doet dit door thema's als woonoverlast, woninginbraken en buurtbemiddeling te adresseren.
- c. De afdeling Private Sector richt zich op ondernemers en gerelateerde relevante organisaties. De afdeling heeft een onderdeel Lokale Projecten en een onderdeel Conformiteitschema's:
 - i. De unit Lokale Projecten/Lokale Veiligheid houdt zich specifiek bezig met de veiligheid in en om bedrijven. Hieronder vallen onder andere veiligheidsscans op bedrijfsniveau en het Keurmerk Veilig Ondernemen (dat een heel winkelgebied betreft).
 - ii. Het team Conformiteitschema's beheert certificatie- en inspectieschema's op het gebied van sociale veiligheid (zoals het Keurmerk Veilig Ondernemen), brandveiligheid (zoals brandmeldinstallaties) en criminaliteitspreventie (zoals het Politiekeurmerk Veilig Wonen en BORG⁸).

⁸ BORG is een certificaat voor beveiligingsbedrijven die voldoen aan de nationale beoordelingsrichtlijn voor het ontwerp, de installatie en het onderhoud van inbraakbeveiliging.

Afhankelijk van het onderwerp en de doelgroep zijn de clusters, waarbinnen activiteiten worden ontwikkeld, belegd bij één of meerdere afdelingen van het CCV.

4.2 De bekostiging van (activiteiten van) het CCV

In de periode van 2013-2018 bestonden de financiële middelen van het CCV uit structurele bijdragen van JenV, aanvullende projectsubsidies, bijdragen van het Verbond van Verzekeraars en eigen inkomsten. In 2018 had het CCV een budget van in totaal € 8.838.608 tot zijn beschikking en 66,94 fte in loondienst. Hiermee is zowel het budget als de beschikbare personeelsruimte fors lager dan in 2013. In figuur 2 is de nominale ontwikkeling van het budget en het aantal fte in loondienst voor de periode 2013-2018 weergegeven. In paragraaf 4.2.1 gaan we verder in op de financieringsmix van het CCV in de periode 2013 tot en met 2018.

Figuur 2 Ontwikkeling budget en fte in loondienst CCV 2013-2018

Bron: CCV, jaarrekeningen 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 en 2018

In figuur 2 is zichtbaar dat de financiële formatie, en de personeelsformatie van het CCV een verschillende ontwikkeling laten zien. Waar de ontwikkeling van het aantal fte's een daling laat zien in 2016, om daarna weer wat op te krabbelen, laat het budget van het CCV vanaf 2014 een negatieve ontwikkeling zien (tot 2017). Dit heeft verschillende oorzaken.⁹

- De daling van het budget in 2015 is zichtbaar in de personeelsformatie in 2016. Deze daling in 2016 is een **vertraagd gevolg** van de bezuiniging van 2015. In reactie op die bezuiniging is afscheid genomen van medewerkers met tijdelijke contracten. Anderzijds is de daling in de formatie in 2016 te verklaren door de subsidiekorting van dat jaar op lokale projecten en de beëindiging van de regeling Veiligheid Kleine Bedrijven (VKB);
- Ondanks de (aangekondigde) bezuiniging in 2015 laat de ontwikkeling van de personeelsformatie een (lichte) stijgende lijn zien in 2015. Het aantal fte's is licht gestegen als gevolg van het aanstellen van tijdelijke krachten om de uitval van **langdurig zieke medewerkers** op te vangen.

In 2017 is er een stijging zichtbaar in fte's bij het CCV, ondanks de afname van het beschikbare budget. De oorzaken die hieraan ten grondslag liggen zijn als volgt:

- Het CCV heeft bij hun personeelsmanagement breder ingezet op acquisitie. Hiervoor is capaciteit onder medewerkers vrijgemaakt. Dit is ingezet om proactief potentiële opdrachtgevers te benaderen (ten behoeve van marktinkomsten). Tegelijkertijd zijn er aanvullende opdrachten binnengekomen in de loop van dit jaar, die

⁹ CCV. *Jaarverslag 2015; Jaarverslag 2016; Jaarverslag 2017; Jaarverslag 2018.*

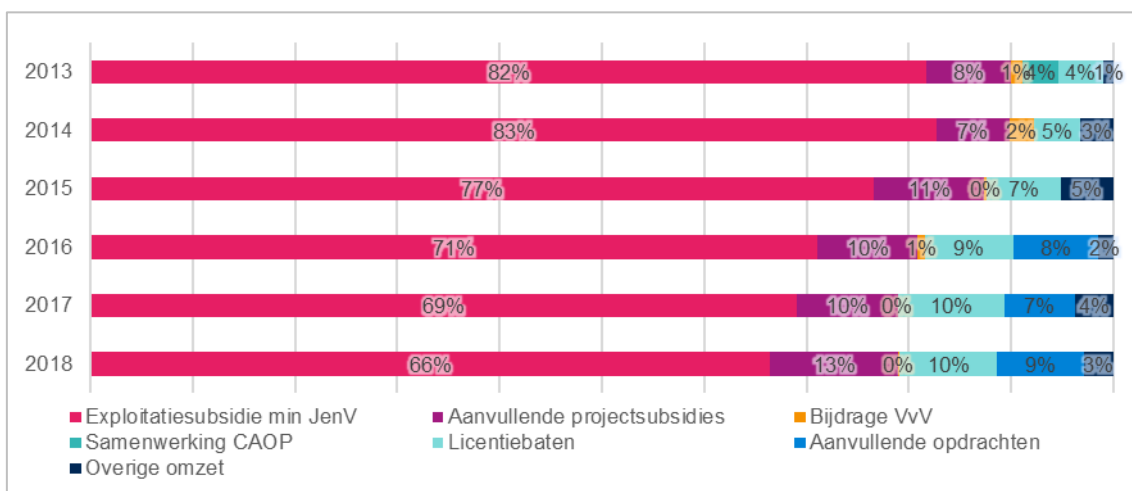
vroegen om extra capaciteit. In opdracht van JenV is de regeling VKB in 2017 nieuw leven ingeblazen en er zijn in datzelfde jaar diverse projecten uitgebreid, dan wel bijgekomen. Hiervoor zijn extra mensen aangenomen.

- b. Daarnaast moet opgemerkt worden dat er meer tijdelijke contracten zijn uitgegeven bij het CCV. Het aantal medewerkers in de flexibele schil (met een tijdelijk contract) is in 2017 toegenomen ten opzichte van 2016. In 2017 had 29 procent een tijdelijk contract. In 2016 was dit 16 procent. In 2018 is er in vergelijking met 2017 niet veel veranderd in de personeelsformatie van het CCV.

4.2.1 Ontwikkelingen in de structurele basissubsidie en de eigen inkomsten

Het CCV is voor zijn inkomsten en budget ter financiering van activiteiten voor het grootste deel afhankelijk van de structurele basissubsidie van JenV. Deze basissubsidie is de afgelopen jaren verminderd van € 11,4 miljoen in 2013 naar € 5,9 miljoen in 2018. Voor de bezuiniging werden door de achtereenvolgende bewindslieden twee argumenten naar voren gebracht: het CCV moest naar evenredigheid delen in de bezuinigingstaakstelling van het departement van JenV en de opvatting van de bewindslieden dat bij een publiek-private samenwerking ook hoorde dat private partijen een eigen verantwoordelijkheid hebben in de bekostiging van preventie. In figuur 2 zijn de feitelijk gerealiseerde budgetten en fte opgenomen. Daarmee blijft verborgen dat in aanloop naar het begrotingsjaar de budgetten soms aanzienlijke schommelingen laten zien. De in de begroting van JenV aangekondigde bezuiniging op het CCV was in de periode 2013-2018 soms hoger dan uiteindelijk door de Tweede Kamer vastgesteld. Bij de behandeling van de departementale begroting is door de Kamer een aantal keren een amendement aangenomen gericht op een temporisering van de bezuiniging in het volgende begrotingsjaar. Organisatorisch betekende dit 'zaagtand-effect' (eerst een aangekondigde forse bezuiniging die in tweede instantie voor een deel werd teruggedraaid) en de daarmee gepaard gaande onzekerheid en onvoorspelbaarheid van inkomsten een uitdaging voor de bedrijfsvoering van het CCV.

Gedurende de periode 2013-2018 is zowel de structurele basissubsidie als het totale budget dat het CCV tot zijn beschikking had afgenomen. In Figuur 3 is weergegeven hoe in deze periode het aandeel van de verschillende inkomstenbronnen is veranderd. In 2013 was 82 procent van het budget de exploitatiesubsidie van het ministerie van JenV en 8 procent aanvullende projectsubsidie van JenV. Verder was 4 procent afkomstig uit een samenwerkingsoverkomst met het CAOP en 1 procent bijdrage van het Verbond van Verzekeraars/overig. De overige 5 procent van de inkomsten waren eigen inkomsten uit licentiebaten en aanvullende opdrachten. In 2018 bestonden de totale inkomsten van het CCV voor 66 procent uit de exploitatiesubsidie van JenV en voor 13 procent aanvullende projectsubsidies. De inkomsten uit licentiebaten, aanvullende opdrachten en overige omzet was 21 procent. Hiermee is het eigen inkomstenpercentage van het CCV in de periode 2013-2018 toegenomen van 5 naar 21 procent.

Figuur 3 Aandeel verschillende inkomstenbronnen CCV 2013-2018

Bron: CCV, jaarrekeningen 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 en 2018

Per 2017 draagt het Verbond van Verzekeraars niet meer structureel bij aan de exploitatie van het CCV, maar op projectbasis. Het Verbond wil gericht geld investeren in producten die voor verzekeraars van meerwaarde zijn. Niet alles wat het CCV doet is volgens het Verbond voor haar en haar achterban van meerwaarde. Er zijn echter wel producten waar het verbond meerwaarde van ziet. Om deze reden is het Verbond gestopt met een structurele bijdrage. Het Verbond neemt wel producten af, zoals VRKI (verbeterde risicoklasseindeling): een instrument om het inbraakrisico van woningen en bedrijfspanden te bepalen en vast te stellen welke beveiligingsmaatregelen moeten worden genomen. De VRKI 2.0 wordt gebruikt door verzekeraars, beveiligingsinstallateurs en eindgebruikers (huisbezitters en ondernemers). De VRKI wordt in opdracht van het Verbond beheerd door het CCV, met data van het CCV.

4.2.2 Financiële gezondheid

Voor de financiële gezondheid van het CCV kijken we naar de ontwikkeling van de liquiditeit, solvabiliteit en het weerstandsvermogen in de periode 2013-2018. Voor deze indicatoren geldt:

- a. Liquiditeit (*current ratio*): vlottende activa inclusief liquide middelen gedeeld door de kortlopende schulden. Hoe hoger de liquiditeit, des te lager het risico dat niet aan kortetermijnbetalingsverplichtingen kan worden voldaan. Een *current ratio* van 1,5 wordt over het algemeen als goed beschouwd. Bij een ratio van 2 is een organisatie absoluut veilig;
- b. Solvabiliteit: eigen vermogen gedeeld door de passiva. Hoe hoger de solvabiliteit, des te lager het risico dat bij een eventueel faillissement niet aan betalingsverplichtingen kan worden voldaan. De normen voor een gezonde solvabiliteit verschillen per type organisatie en variëren van 0,10 voor dienstverleners tot 0,25 bij handelsondernemingen en productiebedrijven;
- c. Weerstandsvermogen (haringmaat): eigen vermogen gedeeld door totale baten. Hoe hoger het weerstandsvermogen, des te kleiner het risico dat bij tegenvallende inkomsten de activiteiten niet kunnen worden voortgezet. Voor gesubsidieerde culturele instellingen wordt uitgegaan van een norm van minimaal 0,1 voor een gezond weerstandsvermogen.

Hoewel er sprake is van breed geaccepteerde normen voor gezonde scores voor commerciële bedrijven, hebben wij er bewust voor gekozen te kijken naar de ontwikkeling van de genoemde indicatoren en niet puur naar de ratio's ervan. Het CCV is geen commerciële organisatie en er is geen duidelijke norm voor organisaties die voor het grootste deel van hun inkomen afhankelijk zijn van subsidie. Voor het CCV is het, met het oog op de onzekerheid die deze subsidie-afhankelijk met zich meebrengt, wel van belang dat de financiën van het CCV zich positief ontwikkelen op deze indicatoren.

In tabel 1 zijn bovengenoemde indicatoren en de onderliggende kengetallen weergegeven voor de jaren 2013 en 2018. Alle indicatoren zijn tussen 2013 en 2018 toegenomen, wat betekent dat de financiële risico's van het CCV zijn afgenomen en de financiële gezondheid is verbeterd. De liquiditeitsratio van het CCV is met 1,41 in 2018 14 procent hoger dan in 2013, wat betekent dat het risico is afgenomen dat niet aan kortetermijn betalingsverplichtingen kan worden voldaan. De solvabiliteitsratio is in dezelfde periode 15 procent toegenomen. In 2018 was van het totale vermogen van het CCV 30 procent eigen vermogen, in 2013 was dit 26 procent. Het risico dat niet aan betalingsverplichtingen kan worden voldaan bij faillissement is daarmee verminderd. Het weerstandsvermogen van het CCV is tussen de jaren 2013 en 2018 het meest toegenomen. In 2018 was het weerstandsvermogen 0,25 en 178 procent hoger. Hierdoor liep de organisatie in 2018 een kleiner risico bij tegenvallende inkomsten.

Tabel 1: Financiële kengetallen

	2013	2018	Ontwikkeling 2013-2018
Onderliggende kengetallen			
Totale activa/passiva	€ 5.059.821	€ 7.302.901	44%
Vlottende activa	€ 4.639.098	€ 7.192.469	55%
Eigen vermogen	€ 1.308.654	€ 2.210.198	69%
Kortlopende schulden	€ 3.751.167	€ 5.092.703	36%
Totale baten	€ 14.073.077	€ 8.838.608	-37%
Indicatoren financiële gezondheid			
Liquiditeit (current ratio = vlottende activa incl. liquide middelen/kortlopende schulden)	1,24	1,41	14%
Solvabiliteit (eigen vermogen/totale passiva (eigen vermogen + vreemd vermogen))	0,26	0,30	15%
Weerstandsvermogen (eigen vermogen/baten)	0,09	0,25	178%

4.3 Kernassumpties over de CCV-aanpak (beleidstheorie)

Belangrijk voor de evaluatie van het CCV is een goed begrip van de relatie tussen de activiteiten van het centrum en zijn doelstelling bij te dragen aan de maatschappelijke veiligheid. In de evaluatie van 2013 heeft Berenschot hierover een beleidstheorie opgesteld bestaande uit kernassumpties¹⁰. Hieruit kwam naar voren dat het CCV bijdraagt aan de maatschappelijke veiligheid door inzet te leveren op (ten minste) één van de drie volgende aspecten:

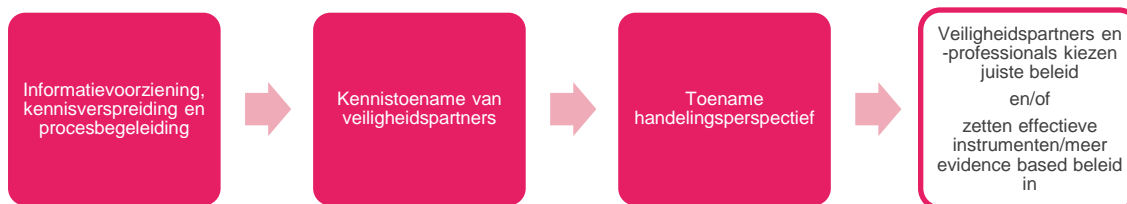
- Veiligheidsbeleving: de mate waarin de activiteiten van het CCV bijdragen aan de subjectieve veiligheid van burgers, bedrijven en instellingen.
- Preventie van onveiligheid: de mate waarin de activiteiten bijdragen aan het voorkomen van objectieve onveiligheid van burgers, bedrijven en instellingen.
- Repressie van onveiligheid: de aanpak van de veroorzakers van onveiligheid, zoals overlastgevers en delictplegers.

Om bij te dragen aan de veiligheidsbeleving van burgers, bedrijven en instellingen en aan de preventie en repressie van onveiligheid, richt het CCV zich met zijn activiteiten in de eerste plaats niet direct tot deze groepen, maar tot veiligheidspartners in het publieke en semipublieke domein. In de beleidstheorie wordt uitgegaan van de aanname dat wanneer veiligheidspartners en -professionals in staat zijn het juiste beleid te kiezen en effectieve instrumenten weten in te zetten, dit bijdraagt aan de genoemde doelen en daarmee aan de maatschappelijke veiligheid. Vervolgens wordt ook uitgegaan van de aanname dat het CCV door zijn activiteiten de capaciteit hiervoor bij veiligheidspartners en -professionals vergroot. In de volgende paragrafen geven wij per kernactiviteit van het CCV een samenvatting van de aannames die in de beleidstheorie zitten over de bijdrage van het CCV aan de capaciteit van veiligheidspartners.

4.3.1 Informatievoorziening

Via informatievoorziening en kennisontwikkeling beoogt het CCV kennisstroom te realiseren bij de doelgroepen waartoe het zich richt. De kennisstroom leidt tot meer handelingsperspectief bij deze doelgroepen. Via het inzetten van (zo mogelijk evidence-based) beleid en instrumenten draagt dit bij aan het verbeteren van de veiligheidsbeleving van burgers, bedrijven en instellingen en de preventie en repressie van onveiligheid. Op die manier kan door de partijen waar het CCV zich op richt een bijdrage worden geleverd aan de maatschappelijke veiligheid in het algemeen.

¹⁰ Kempen, van, A. & Warners, E. 2013. *Quick scan doeltreffendheid van het CCV*. Amersfoort: Berenschot.

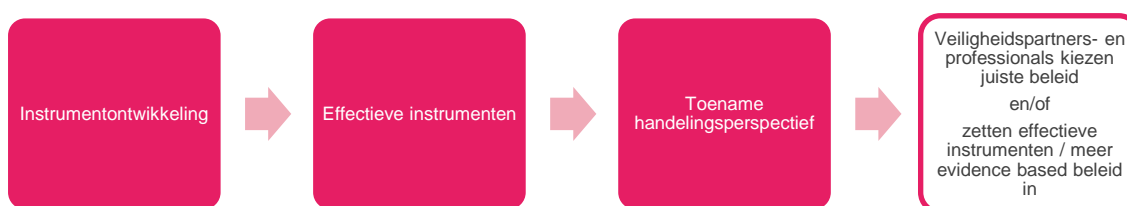

In elke relatie ligt een aanname besloten:

- Als het CCV voorziet in informatiedeling en kennisverspreiding dan leidt dit tot een kennistoename bij de veiligheidspartners. Van kennistoename kan alleen gesproken worden als de CCV-activiteiten worden afgenomen én de kennis daadwerkelijk een vertaling krijgt naar de praktijk (=effectief bereik).
- Als sprake is van een kennistoename bij de veiligheidspartners, ontstaat een beter handelingsperspectief bij de veiligheidspartners. De activiteiten moeten een toevoeging bieden ten opzichte van het bestaande handelingsperspectief.
- Als een beter handelingsperspectief bij de veiligheidspartners ontstaat, komen zij tot betere beleidskeuzes en/of inzet van effectievere instrumenten.
- Als veiligheidspartners beter in staat zijn het juiste beleid te ontwikkelen en/of effectievere instrumenten in te zetten, dan dragen zij effectiever bij aan ten minste één van de hoofdaspecten van veiligheid (beleving, preventie, repressie).
- Als de veiligheidspartners effectiever bijdragen aan ten minste één van deze drie hoofdaspecten van veiligheid, dan wordt een bijdrage geleverd aan maatschappelijke veiligheid in het algemeen.

4.3.2 Instrumentontwikkeling

Via instrumentontwikkeling beoogt het CCV effectieve instrumenten te ontwikkelen voor de beoogde doelgroepen. Op eenzelfde manier als dat kennistoename leidt tot meer handelingsperspectief bij de doelgroepen, draagt instrumentontwikkeling bij aan meer handelingsperspectief. Via het inzetten van (zo mogelijk evidence-based) beleid en instrumenten draagt dit bij aan het verbeteren van de veiligheidsbeleving van burgers, bedrijven en instellingen en de preventie en repressie van onveiligheid. Op die manier kan door de partijen waar het CCV zich op richt een bijdrage worden geleverd aan de maatschappelijke veiligheid in het algemeen.

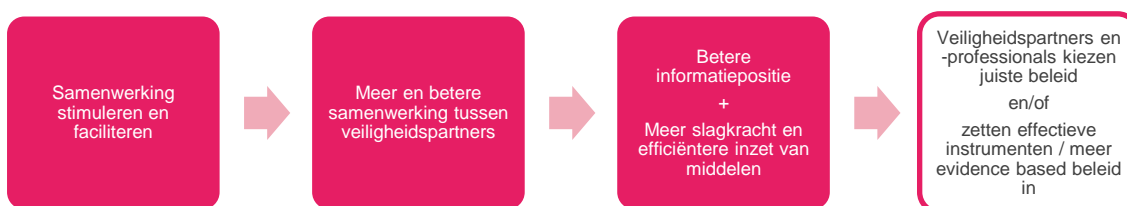

Wederom ligt in elke relatie een aanname besloten:

- Als het CCV voorziet in instrumentontwikkeling, dan leidt dit tot effectievere instrumenten.
- Als sprake is van effectievere instrumenten, dan wordt het handelingsperspectief van veiligheidspartners vergroot. Voorwaardelijk is dat de instrumenten daadwerkelijk worden afgenomen én ingezet door de veiligheidspartners én dat de instrumenten bewezen effectief zijn.
- Als het handelingsperspectief van veiligheidspartners wordt vergroot, dan zetten veiligheidspartners effectievere instrumenten in en dragen zij effectiever bij aan ten minste één van de hoofdaspecten van veiligheid (beleving, preventie, repressie).
- Als de veiligheidspartners effectiever bijdragen aan ten minste één van deze drie hoofdaspecten van veiligheid, dan wordt een bijdrage geleverd aan maatschappelijke veiligheid in het algemeen.

4.3.3 *Faciliteren en stimuleren van samenwerking*

Het CCV beoogt samenwerking tussen relevante partijen te verbeteren door samenwerking te faciliteren en te stimuleren. De partijen die meer en beter samenwerken, hebben hierdoor meer kennis en een betere informatiepositie, zetten beter hun budgetten in en vergroten hun slagkracht. Met slagkracht wordt onder meer bedoeld dat samenwerkingspartners samen beter in staat zijn effectief hun bevoegdheden in te zetten. Hierdoor zijn de samenwerkingspartners beter in staat de juiste beleidskeuzes te maken en/of effectieve instrumenten in te zetten. Het maken van betere beleidskeuzes en inzet van instrumenten stelt hen in staat om effectief invloed uit te oefenen op ten minste één van de hoofdaspecten van veiligheid (beleving, preventie, repressie). Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan maatschappelijke veiligheid in het algemeen.

Wederom ligt in elke relatie een aanname besloten:

- Als het CCV samenwerkingsverbanden faciliteert en stimuleert, dan wordt beter en meer samengewerkt door veiligheidspartners. Voorwaardelijk is dat er daadwerkelijk sprake is van betere en meer samenwerking.
- Als beter en meer wordt samengewerkt door veiligheidspartners, dan wordt de gezamenlijke informatiepositie en de slagkracht van deze partijen versterkt en worden budgetten effectiever ingezet.
- Als de informatiepositie en de slagkracht van deze veiligheidspartners is versterkt en budgetten effectiever worden ingezet, dan maken veiligheidspartners betere beleidskeuzes/zetten effectievere instrumenten in en dragen zij effectiever bij aan ten minste één van de hoofdaspecten van veiligheid (beleving, preventie, repressie).
- Als de veiligheidspartners effectiever bijdragen aan ten minste één van deze drie hoofdaspecten van veiligheid, dan wordt een bijdrage geleverd aan maatschappelijke veiligheid in het algemeen.

4.3.4 *Reflectie op de beleidstheorie*

Bovenstaande paragrafen schetsen hoe het CCV door zijn activiteiten een positieve impact kan hebben op de maatschappelijke veiligheid. De belangrijkste effect-relatie die hierin wordt aangenomen, is dat de producten en diensten die onder de kernactiviteiten vallen, leiden tot effectief (evidence-based) beleid van en handelen door veiligheidspartners en -professionals. De effectiviteit is vervolgens zichtbaar in een positieve verandering in de veiligheidsbeleving van burgers, bedrijven en instellingen en preventie en repressie van onveiligheid. Dit is in ieder geval de aanname die volgt uit de beleidstheorie.

Zoals reeds aan de orde is gekomen in de onderzoeksverantwoording (hoofdstuk 3) wordt de beleidstheorie gebruikt ter structurering van het onderzoek, en brengt deze de aanpak van het CCV (en onderliggende assumpties hiervan) in kaart. De daadwerkelijke effectiviteit van het CCV is echter lastig vast te stellen. In de eerste plaats omdat het gaat over een beleving, waarbij het de vraag is in hoeverre veiligheidsbeleving daadwerkelijk een weerspiegeling is van de maatschappelijke veiligheid. In de tweede plaats is de effectiviteit moeilijk vast te stellen omdat het gaat om preventie, oftewel om het voorkomen van criminaliteit en onveiligheid. Het is moeilijk om iets te meten dat niet heeft plaatsgevonden. In gevallen dat er wel cijfers zijn die gerelateerd zijn aan de preventie van criminaliteit, zoals bijvoorbeeld een afname in misdadcijfers, dan is het nog moeilijk om vast te stellen waar deze afname door wordt veroorzaakt. Dit kan enerzijds het gevolg zijn van de activiteiten van het CCV, maar ook komen door activiteiten van andere partijen (of samenspel) en overige factoren (zoals bredere maatschappelijke ontwikkelingen). Ditzelfde geldt voor de repressie van onveiligheid, ook hierop zijn veel partijen en factoren van invloed. De beleidstheorie geeft onzes

inziens geen uitsluitel om robuuste uitspraken te doen in hoeverre het CCV in de periode 2013-2018 zijn algemene doelstelling heeft gerealiseerd om bij te dragen aan de maatschappelijke veiligheid.

Met betrekking tot deze doelstelling kan geconcludeerd worden dat er in de periode sinds 2013 geen grote veranderingen in de koers van het CCV hebben plaatsgevonden die effect hebben op de door Berenschot opgestelde beleidstheorie. De opdracht van het CCV om bij te dragen aan de maatschappelijke veiligheid door het bevorderen van preventieve maatregelen staat nog steeds centraal. In 2016 heeft het centrum om dit te bereiken wel een doelstelling aan haar statuten toegevoegd (zie paragraaf 4.1.1), maar de uitvoering van de opdracht door kennisoverdracht te stimuleren, vaardigheden van betrokkenen te vergroten en gewenst gedrag te bevorderen is niet veranderd hierdoor. Het CCV richt zich nog steeds op zijn kernactiviteiten zijnde informatievoorziening, instrumentontwikkeling en het faciliteren en stimuleren van samenwerking.

Verhouding tot het ministerie van Justitie en Veiligheid

In het vorige hoofdstuk is het CCV als organisatie geschetst. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de wijze waarop het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) zich tot het CCV verhoudt.¹¹ Hierbij wordt ingegaan op de doelstelling van het ministerie van JenV en op de (opvolging van de) aanbevelingen van Berenschot voor het CCV.

JenV verstrekt het CCV subsidie. In ruil hiervoor verwacht het departement dat het CCV ondersteuning biedt bij het bereiken van de departementale doelstellingen. Hierbij gaat het enerzijds om expliciete doelstellingen zoals vastgesteld in de Veiligheidsagenda en Jaarplannen van JenV en anderzijds gaat het om meer impliciete doelstellingen met betrekking tot het CCV als organisatie, die voortkomen uit de aanbevelingen van de quickscan gedaan door Berenschot in 2013.¹²

5.1 Doelstellingen van het ministerie van Justitie en Veiligheid

5.1.1 Kader dat is vastgesteld door het ministerie van Justitie en Veiligheid

De programmering van het CCV wordt vastgesteld in overleg met JenV. De doelstellingen en prioriteiten van JenV bepalen voor een groot deel het kader waarbinnen het CCV zijn activiteiten uitvoert. Enerzijds geeft de Veiligheidsagenda inzicht in de doelstellingen van JenV. Daarnaast spelen de jaarplannen van de directoraten-generaal Straffen en Beschermen (DGSenB) en Rechtspleging en Rechtshandhaving (DGRR) hierin een belangrijke rol.

JenV zet zijn doelen uiteen in de Veiligheidsagenda. Hieruit blijkt dat het ministerie streeft naar een veiliger samenleving. Dit komt overeen met de *hoofddoelstelling* van het CCV zoals uiteengezet in de beleidstheorie, namelijk een bijdrage leveren aan de maatschappelijke veiligheid. JenV bestaat uit verschillende Directoraten-Generaal (DG's). Het CCV is gericht op de volgende DG's:

- a. **Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving (DGRR).** DGRR scheidt de voorwaarden voor een slagvaardig, toegankelijk en doelmatig werkend rechtsbestel en voor een effectieve en doelmatige rechtshandhaving. Verder draagt DGRR bij aan de internationale samenwerking op justitieel gebied.¹³
 - i. Binnen dit DG richt het CCV zich met name op:
 - Directie Veiligheid en Bestuur (DVB): De directie DVB richt zich op het domein van de bestuurlijke (gemeentelijke) aanpak van openbare orde en veiligheid en criminaliteit en keteninformatievoorziening.
 - Directie Rechtshandhaving en Criminaliteitsbestrijding (DRC): De directie DRC ontwikkelt de visie, het beleid en verschillende samenwerkingsvormen voor een betere rechtshandhaving en criminaliteitsbestrijding en meer veiligheid.

¹¹ Naast een document- en literatuurstudie is met verschillende medewerkers van het ministerie van Justitie en Veiligheid en het CCV gesproken om deze verhouding te beschrijven, en om te bezien of met betrekking hiertoe wijzigingen bestaan ten opzichte van de vorige evaluatie.

¹² Kempen, van, A. & Warners, E. 2013. *Quick scan doeltreffendheid van het CCV*. Amersfoort: Berenschot.

¹³ Rijksoverheid. 2019. *Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving (DGRR)*. Geraadpleegd via: <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-justitie-en-veiligheid/organisatie/organogram/directoraat-generaal-rechtspleging-en-rechtshandhaving-dgrr>

- b. **Directoraat-Generaal Straffen en Beschermen (DGSenB)**. DGSenB draagt bij aan het voorkomen van criminaliteit door een doelmatige en effectieve preventie, rechtshandhaving en sanctietoepassing. Daarnaast levert DGSenB een bijdrage aan de bescherming van jeugdigen tegen aantasting van een goede opvoedings- en leefsituatie en aan de bestrijding van jeugdcriminaliteit. De directie Sanctietoepassing en Jeugd (DSenJ) is onderdeel van het Directoraat-Generaal:¹⁴
- i. De directie Sanctietoepassing en Jeugd (DSJ). DSJ staat ervoor dat sancties daadwerkelijk en snel ten uitvoer worden gelegd en draagt zorg voor de noodzakelijke randvoorwaarden voor het optimaliseren van de uitvoeringsketen.
 - ii. Directie Beschermen, Aanpakken en Voorkomen (DBAV). DBAV staat voor effectief beleid voor het voorkomen van slachtofferschap en daderschap en de bescherming van kwetsbare groepen die vanwege de positie waarin zij verkeren bedreigd worden of verleid worden door (herhaalde) criminaliteit.

Doelstellingen CCV volgend uit kader

Uit bestudering van de jaarplannen van de bovengenoemde DG's uit 2014, 2016 en 2018 is gebleken dat de thema's die speelden ten tijde van de vorige evaluatie voor JenV nog steeds gelden. Hoewel de prioritering van JenV inhoudelijk verandert (meer aandacht voor cybercriminaliteit en ondermijning, minder aandacht voor High Impact Crimes als woninginbraak), zijn de bredere doelstellingen gelijk aan die uit de vorige evaluatie¹⁵, namelijk:

- a. Reductie van overlast en criminaliteit.
- b. Ondersteuning bij implementatie van nieuwe wetgeving.
- c. Doorontwikkelen bestuurlijke aanpak.
- d. Vergroten slagkracht van het lokaal bestuur.
- e. Vergroten slagkracht van de professionals.
- f. Versterken ketensamenwerking.

5.1.2 Algemeen beeld JenV met betrekking tot de doelstellingen van het CCV

De algehele doelstelling voor het CCV behelst het bijdragen aan de maatschappelijke veiligheid. Het CCV probeert dit te bewerkstelligen middels bovenstaande subdoelstellingen. De wijze waarop het CCV bijdraagt aan deze maatschappelijke veiligheid komt in hoofdstuk 6 aan bod. In dit hoofdstuk wordt enkel globaal geschetst in welke mate het CCV heeft voldaan aan de doelstellingen die JenV voor het CCV opstelt, voor zover dit kan worden beoordeeld op basis van voorliggend onderzoek.

Op basis van de interviews kan gesteld worden dat de doelstellingen zoals zij hierboven gepresenteerd zijn ook tegenwoordig nog van toepassing zijn op het CCV. Volgens het merendeel van de betrokkenen levert het CCV als organisatie een bijdrage aan de reductie van overlast en criminaliteit. De organisatie is in de evaluatieperiode meer klantgericht gaan functioneren en heeft opvolging gegeven aan de gestelde aanbevelingen uit de eerdere quickscan. Het CCV staat JenV volgens de respondenten in het algemeen bij om de bovenstaande subdoelstellingen te realiseren middels eigen instrumenten, informatiedeling en het stimuleren van samenwerking. Ook op indirecte wijze draagt het CCV bij aan de door JenV gestelde doelen, door het vergroten van de slagkracht van het lokaal bestuur en de

¹⁴ Rijksoverheid. 2019. *Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving (DGRR)*. Geraadpleegd via: <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-justitie-en-veiligheid/organisatie/organogram/directoraat-generaal-straffen-en-beschermen>.

¹⁵ Dit is gebleken uit bestudering van de genoemde jaarplannen, en de gehouden interviews. De thema's blijken steeds opnieuw terug te komen in de jaarplannen. De jaarplannen zijn bestudeerd om te bezien of deze aanleiding geven tot een grote verandering van het kader waarbinnen het CCV zich beweegt. De doelstellingen worden herkend door de respondenten in de interviews. Het 'versterken van zelfredzaamheid' uit de vorige evaluatie valt in onze visie onder de overige doelen (dit komt niet als zelfstandige doelstelling naar voren in de Jaarplannen/interviews).

professionals. De implementatie van nieuwe wetgeving en het doorontwikkelen van de bestuurlijke aanpak zijn onderwerpen waarbij het CCV met name JenV ondersteunt. In de gevoerde gesprekken zijn verschillende aandachtspunten naar voren gekomen die ingaan op het functioneren van het CCV en opvolging van de eerdere aanbevelingen. Deze aandachtspunten staan per aanbeveling beschreven in onderstaande paragraaf.

Hoewel de doelstellingen van het CCV zoals bovenstaand beschreven nog gelijk zijn, is er wel sprake van inhoudelijke verschuivingen die van toepassing zijn op het werk van het CCV. Nieuwe onderwerpen als cybercriminaliteit en ondermijning zijn de afgelopen jaren opgekomen of gegroeid. Hier staat tegenover dat andere onderwerpen juist minder aandacht behoeven, bijvoorbeeld woninginbraken. Het veiligheidsdomein is altijd in beweging en volgens het merendeel van de opdrachtgevers en klanten van het CCV beweegt het CCV met inhoudelijke (accent)verschuivingen mee. De verschuiving van de kennisbehoefte omtrent veiligheidsonderwerpen kan zowel voortkomen uit de behoeften van opdrachtgevers, als uit de behoeften van klanten.

Het vraaggericht werken, het monitoren van deze behoeften en de communicatie hierover met JenV waren ten tijde van de voorgaande evaluatie aandachtspunten. Hierover zijn verschillende aanbevelingen opgesteld. De (opvolging van deze) aanbevelingen zijn hierdoor onderdeel van de doelstelling JenV met betrekking tot het CCV.

5.2 Aanbevelingen quickscan Berenschot (2013)

De evaluatie van onderzoeksbureau Berenschot in 2013 bracht verschillende aanbevelingen voort.¹⁶ Deze aanbevelingen gaven het CCV een nieuwe richting mee waarin zij zich zou kunnen ontwikkelen. In onze evaluatie is onderzocht hoe, en in welke mate, het CCV opvolging heeft gegeven aan deze aanbevelingen uit 2013. De aanbevelingen zoals gesteld door Berenschot in 2013 zijn samengevat als volgt:

- a. De diensten en activiteiten van het CCV dienen in grotere mate **aan te sluiten op de behoeften van publieke en private doelgroepen**, dit middels een meer vraaggerichte werkwijze van het CCV waarbij het CCV zich in grotere mate laat leiden door vragen uit de praktijk.
- b. Het CCV dient zowel **output als outcome te beschrijven/monitoren**. Het advies was om in overleg met JenV outputresultaten af te stemmen (CCV is hierbij leading). Daarnaast diende met het ministerie outcome-resultaten afgesproken te worden (waarbij JenV leading is).
- c. De **communicatie tussen JenV en het CCV** was voor verbetering vatbaar. Dit kon zowel verbeterd worden in de fase van beleidsvoorbereiding als in de fase van terugkoppeling van beleidservaringen vanuit de praktijk aan JenV.

Het CCV heeft naar aanleiding van de voorgaande evaluatie een plan van aanpak opgesteld waarin is beschreven hoe het CCV de aanbevelingen implementeert, wat JenV op hoofdlijnen kon verwachten en wat dit van JenV vraagt in het kader van goed opdrachtgeverschap.¹⁷ In de onderliggende analyse wordt ingegaan op de opvolging die het CCV heeft gegeven aan deze aanbevelingen. Vervolgens wordt beschreven hoe JenV tegen de huidige status en vorderingen aankijkt. De opbrengsten die in deze paragrafen gepresenteerd worden, zijn voortgekomen uit de literatuurstudie en de interviews met het CCV en JenV.

In dit hoofdstuk wordt enkel ingegaan op de verhouding tussen het CCV en JenV met betrekking tot de aanbevelingen. De visie van overige stakeholders/eindgebruikers (met name relevant voor de eerste aanbeveling gericht op vraaggestuurd werken) komt in hoofdstuk 6 aan bod.

¹⁶ Kempen, van, A. & Warners, E. 2013. *Quick scan doeltreffendheid van het CCV*. Amersfoort: Berenschot.

¹⁷ CCV. 2013. *Plan van aanpak CCV 2013*.

5.3 Aansluiting op behoefte van publieke en private doelgroepen

Aanbevelingen Berenschot (2013)

Aanbeveling 1: *Gemeenten maken veel meer gebruik van de diensten van het CCV dan dat private partijen dat doen. De producten van het CCV worden door de publieke partners ook beter gewaardeerd dan door de private partners. Het beter op elkaar afstemmen van publiek en privaat in het veiligheidsbeleid is echter een van de overwegingen geweest om het CCV op te richten zoals dat nu is gebeurd: met publieke én private partijen. Als deze opzet (publiek/private samenwerking) in de komende periode nog steeds aan de orde blijft, moeten de private partners meer en beter bediend worden dan nu het geval is. Meer concreet adviseren wij om dit invulling te geven door meer kennis bij het CCV te realiseren over veiligheidsissues bij private partijen en daarbij de focus meer op de wensen van private partijen te leggen. Ook zou dan de financieringsstructuur van het CCV opnieuw bezien moeten worden. Om werkzaamheden van het CCV te verbeteren, is een meer algemene aanbeveling dat het bedienen van zowel publieke als private partijen te verbeteren is door een meer vraaggerichte (en daarmee flexibele) werkwijze van het CCV.*

Aanbeveling 3: *Het algemene beeld is dat het CCV weinig oog heeft voor de kritiek dat het vaak ontbreekt aan een analyse, waardoor de beschikbare informatie niet altijd direct bruikbaar wordt geacht in de praktijk. Vooral de grotere gemeenten ervaren dat zij relatief weinig baat hebben bij de CCV-activiteiten die betrekking hebben op informatie en kennisdeling en dat zij in feite meer leverancier zijn van het CCV dan afnemer. Gemeenten hebben meer behoefte aan procesbegeleiding op andere thema's dan nu geboden wordt. Het CCV beperkt zich daarentegen vooral tot het leveren van zijn 'vastgestelde' activiteiten en producten. Het advies aan het CCV is om zich meer te laten leiden door deze vragen uit de praktijk dan nu het geval is.*

5.3.1 Acties van het CCV

Aan de aanbeveling om de focus meer gelijkwaardig te richten op zowel de publieke als de private sector heeft het CCV op verschillende manieren actief gevolg gegeven:

Om te beginnen is het **Plan intensivering privaat 2013-2014** opgesteld. JenV heeft destijds aangegeven dat zij zowel op korte als middellange termijn in beeld wilde krijgen op welke wijze het CCV gehoor zou geven aan de aanbevelingen en welke instrumenten CCV hiervoor wilde toepassen. Het CCV stelde zich hierbij een transparante organisatiestructuur ten doel, met een sterke externe oriëntatie op eindgebruikers. Volgens het *Plan van intensivering privaat* past het ook in de visie van het CCV om een makelaarsrol te vervullen ten aanzien van lokale veiligheidsinfo. Het CCV erkende daarbij dat de weg naar ondernemers tot dan toe (2013) onvoldoende was bewandeld. Ook heeft het CCV in het plan van aanpak naar aanleiding van de evaluatie beschreven dat er extra mensen in dienst zijn genomen die in grotere mate ervaring hadden met (problemen van) ondernemers. Met de procesondersteuning van KVO-winkelgebieden is deze betrokkenheid bij ondernemers ook gegroeid.

Hierop volgend heeft het CCV zijn **interne organisatiestructuur** veranderd. Het CCV heeft in 2016 een nieuwe koers uitgezet. Met *Koersen op relevantie* heeft het CCV een toekomstbeeld voor zichzelf geschetst in 2020¹⁸. Hierin is benoemd dat het CCV (ook) een groot draagvlak onder private partijen wenst te hebben. Het CCV heeft een omslag gemaakt door intern verschillende afdelingen in te stellen voor de publieke én de private sector. Door de interne organisatie in te richten op basis van de eindgebruikers kan de behoefte ook beter, en transparanter, terugkomen in de beleidsbepaling.

¹⁸ CCV. 2016. *Koersen op relevantie*.

Naast deze beleidsmatige wijzigingen is het CCV op het niveau van individuele medewerkers actief bezig geweest met **versterking van kennis en kunde** op het gebied van onderwerpen die met name relevant zijn voor private partijen. CCV'ers staan in contact met ondernemers (onder andere middels het Keurmerk Veilig Ondernemen) en richten zich ook op de private sector (bijvoorbeeld bij het product Excellent Cameratoezicht). Het CCV zoekt actief naar manieren om de behoeften van ondernemers mee te nemen in hun dienst- en productontwikkeling, zo blijkt ook uit de verschillende interviews.

Daarnaast probeert het CCV zijn blik te verbreden naar **andersoortige opdrachtgevers dan** de huidige directies bij JenV (DGRR en DGSenB). In 2019 is het CCV actief in gesprek met verschillende andere ketenpartners, directies en organisaties, om zo ook een grotere hoeveelheid opdrachten van andersoortige opdrachtgevers te kunnen aannemen. Hierbij onderkent het CCV het belang van vraaggericht werken en JenV helpt het CCV bij het organiseren van deze gesprekken. Met betrekking tot het bedienen van grotere gemeenten, geeft het CCV aan dat juist deze gemeenten zelf over financiering beschikken om (in samenwerking met het CCV) producten te ontwikkelen. Hier is ook vanuit deze gemeenten behoefte aan. De meer algemene producten van het CCV zijn in grotere mate van waarde voor middelgrote en kleinere gemeenten.

5.3.2 *Visie van het ministerie van Justitie en Veiligheid*

De respondenten bij JenV onderschrijven in het algemeen dat het CCV **meer vraaggericht** tracht te werken. Tegelijkertijd lukt dit (nog) niet altijd. Volgens verschillende betrokkenen ontwikkelt het CCV zich niet genoeg tot vraaggerichte organisatie. Verklaringen hiervoor zijn meerledig. Ten eerste heeft het CCV een breed pakket van producten en diensten, waarbij sommige producten en diensten meer van algemene aard zijn. Daarnaast geven verschillende respondenten van JenV aan dat zij soms geen vraaggerichte werkwijze vragen, maar een 'uitvoerende' werkwijze nodig hebben. Er lijken dus verschillen te zitten in de mate van vraaggericht werken tussen de verschillende thema's/clusters waarbinnen het CCV werkzaam is.

Hoewel het CCV zich zowel op de private als op de publieke sector richt, is er volgens de betrokkenen bij JenV met name binnen de private sector nog steeds terrein te winnen. Het CCV slaagt er volgens het merendeel van de gesproken JenV medewerkers niet altijd in om 'voor het ministerie van JenV uit te lopen', hetgeen op sommige vlakken wel van het CCV wordt verwacht. Ook stellen de gesproken medewerkers van het ministerie van JenV dat het CCV zich voor een lastige opgave gesteld ziet wegens zijn brede kennis en informatiepositie als Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. Het CCV is vanuit zijn functie als centrum betrokken bij een grote diversiteit aan onderwerpen en thema's en heeft hiernaast veel verschillende soorten eindgebruikers. Zijn 'algemene' rol lijkt hier soms te botsen met een meer vraaggerichte insteek als organisatie.

Hier bestaat een spanningsveld met betrekking tot het CCV, waar men enerzijds brede inhoudelijke kennis moet hebben van zaken om zijn rol als *Centrum* te kunnen vervullen, en het zich vraaggestuurd anderzijds dient in te spelen op bepaalde nieuwe thema's en actuele onderwerpen. Het meebewegen met inhoudelijke verschuivingen en veranderende beleidsprioriteiten is essentieel om een leidende rol te spelen op het gebied van maatschappelijke veiligheid. Hierop aanvullend stellen betrokkenen bij JenV aan de orde dat men van het CCV verwacht voorop te lopen in deze inhoudelijke verschuivingen, deze verschuivingen te signaleren en te agenderen. Dit moet het CCV echter doen naast de bestaande werkzaamheden.

Zoals reeds genoemd is voor beoordeling van de opvolging van deze aanbeveling met name de visie van overige stakeholders/eindgebruikers van belang. Dit wordt in hoofdstuk 6 verdiepend belicht.

5.4 Monitoring van de output en de outcome

Aanbevelingen Berenschot (2013)

Aanbeveling 2: *Het CCV heeft het voornemen om de nadruk van de monitoring van zijn activiteiten te verschuiven van outputmeting (producten/instrumenten) naar meting van de outcome (effecten). Dit voornemen zou moeten worden geëffectueerd met het oog op het transparant aantonen van de bijdrage van het CCV aan de vergroting van de veiligheid en vermindering van de criminaliteit. Daarbij is het zaak dat de te monitoren outcome wel kan blijven worden gebaseerd op de gerealiseerde producten/instrumenten, die het CCV ontwikkelt en uitvoert. Zowel output als outcome dienen dus beschreven en gemonitord te worden. Het advies is om in overleg met het ministerie van VenJ* de outputresultaten af te stemmen (betreft de 'hoe'-vraag, waarbij het CCV leading is) en outcomeresultaten af te spreken (betreft de 'wat'-vraag, waarbij het ministerie leading is).*

**In 2017 is het ministerie van VenJ (Veiligheid en Justitie) het ministerie van JenV (Justitie en Veiligheid) geworden.*

5.4.1 Acties van het CCV

Het CCV heeft zich in het **plan van aanpak** naar aanleiding van de evaluatie van Berenschot ten doel gesteld zowel output als outcome te beschrijven als te monitoren.¹⁹ Bij het opstellen van de programmering zijn ook startnotities toegevoegd, om gedeelde problemen en beoogde CCV-outcome te kunnen bespreken. Hierbij staat centraal dat, zoals Berenschot adviseerde, het CCV voorstellen doet omtrent invulling op outputniveau en JenV beslist omtrent de outcome-ambities. De output stelt het CCV voor in de besprekingen omtrent projecten en jaarplannen.

Het CCV heeft in 2013 laten **onderzoeken** of de vorm van de producten en diensten die het CCV ontwikkelt, geschikt is om beïnvloeding, kennis, houding en gedrag te bewerkstelligen.²⁰ Uit dit onderzoek kwam naar voren dat het aannemelijk is dat de kennisverspreiding van het CCV in houding- en gedragsbeïnvloeding resulteert. Hierbij werd wel aangegeven dat een causaal verband niet te leggen is. Er werd volgens de onderzoekers slechts in beperkte mate voldaan aan de succesfactoren voor houding- en gedragsbeïnvloeding bij de productontwikkeling (zoals het vastleggen van smart-doelstellingen en de toepassing van rollenspellen). Ook was er in de werkwijze van het CCV beperkt aandacht voor het meten van effecten van beïnvloeding.

Berenschot heeft hiernaast in 2016 een 'foto van de organisatie' gemaakt, waarin actueel inzicht gegeven is in hoe de organisatie ervoor staat wat betreft effectief werken.²¹ De visie op effectief werken bleek bij het CCV niet expliciet uitgewerkt en het ontbrak het CCV aan een duidelijke richtlijn voor het handelen. Daarnaast is gebleken dat de behoefte hieraan verschilt per projectleider. Om het belang van effectief werken te onderstrepen, heeft het CCV een 'evaluatie ABC' ontwikkeld. Dit helpt medewerkers om op projectniveau effectiviteit inzichtelijk te maken. De verschillende onderzoeken laten zien dat het CCV actief gehandeld heeft naar aanleiding van de aanbevelingen van Berenschot uit 2013 en zijn monitoring onder de loep heeft genomen.

¹⁹ "Het CCV verschuift de nadruk van de monitoring van zijn activiteiten van outputmeting (producten/instrumenten) naar meting van de outcome (effecten). Dit maakt de bijdrage van het CCV aan de vergroting van de veiligheid en vermindering van de criminaliteit transparanter. Daarbij is het zaak dat V&J de outcome wel kan controleren op de gerealiseerde producten/instrumenten, die het CCV ontwikkelt en uitvoert. Zowel output als outcome dienen dus beschreven en gemonitord te worden."

²⁰ KplusV. 2013. *Weten, willen en kunnen*.

²¹ Berenschot. 2016. *CCV: Foto van de werkwijze*.

In het verlengde hiervan heeft het CCV met JenV afspraken gemaakt over de wijze van rapporteren. In de **jaarplannen** worden de doelen voor het komende jaar vastgelegd. Het CCV heeft overleg over de invulling van deze jaarplannen met JenV. De indicatoren die worden aangehouden in deze jaarplannen behelzen output-indicatoren. **De systematiek van de monitoring** is deels opgenomen in de afspraken met JenV. De systematiek voor de inhoudelijke monitoring is niet duidelijk vastgelegd. De output wordt wel gemonitord en gerapporteerd in de 'verantwoording programmering basissubsidie'. Hierin worden de behaalde resultaten in producten en diensten beschreven per cluster. Ook wordt per thema gerapporteerd over de activiteiten en de output. Elk cluster en elk thema heeft dossierhouders bij het CCV en bij JenV. Voor elk cluster en thema is een doel opgesteld en worden de resultaten in producten en diensten gerapporteerd. De outcome wordt in sommige gevallen wel genoemd op clusterniveau, in andere gevallen niet. Onderdeel van de afspraken is ook dat het CCV vanaf 2018 elke vier maanden voor een **tertiaalrapportage** zorgt.²² Dit gebeurt via stand van zakenformulieren, voor een inhoudelijke terugkoppeling van de voortgang van activiteiten.

Ook levert het CCV elk tertiaal een rapportage op waarin zichtbaar is wat de uitputting is qua uren en out-of-pocketkosten (OOP). De uitputting in uren is te zien als aan het project toegeschreven 'projecturen'. Hiernaast zijn ook OOP-kosten indirect verbonden aan projecten. Deze uren worden wel geschreven op projecten, maar worden niet vergoed (middels de basissubsidie). Deze uren zijn bijvoorbeeld ook van toepassing op dossiers waar geen activiteiten meer binnen plaatsvinden, maar die wel opgehouden moeten worden door het CCV. Inhoudelijke toelichting wordt gegeven op de activiteiten die niet volgens planning verlopen (afwijkingrapportage) en zo nodig wordt een voorstel gedaan voor een budgetmutatie.

Met betrekking tot CCV-monitoring van projecten geven respondenten aan dat de terugkoppeling hierover niet in structurele vorm plaatsvindt. Er is geen vast format, en terugkoppeling vanuit opdrachtgevers/eindgebruikers komt op verschillende manieren binnen. Het CCV heeft wel in elk project ingebouwd dat aangegeven wordt *hoe er wordt geëvalueerd/gemonitord*. Daarnaast doet het CCV ook aan projectevaluaties om opdrachtgevers te informeren over projectresultaten en leermomenten. Een projectevaluatie is niet bedoeld om (de bruikbaarheid of effecten van) het resultaat van een project te evalueren; veelal kan dat pas enkele maanden na oplevering worden gedaan. Hierin wordt een analyse gemaakt, worden risico's besproken en komen leermomenten aan bod. Het CCV evalueert zijn producten en diensten, en communiceert hierover naar de klant (blijkt uit verschillende ontvangen documenten). Echter lijkt hier geen gestructureerde opzet voor te zijn ontwikkeld, aantallen worden niet standaard geregistreerd. Het meten van effecten wordt in deze evaluaties vaak geproblematiseerd.

5.4.2 Visie van het ministerie van Justitie en Veiligheid

De huidige wijze van monitoring (en daaropvolgende verantwoording) gebeurt grotendeels op **outputniveau**. In interviews met het CCV en het ministerie van JenV komt naar voren dat de hierop volgende afspraken in jaarplannen tot op zeer gedetailleerd niveau worden afgestemd (het kan hierbij bijvoorbeeld gaan over een inzet van 50 uur meer/minder per jaar). Daarnaast stelt JenV dat de huidige systematiek van de jaarplannen 'overvragen' in de hand werkt. Veel actoren vanuit JenV 'willen iets' van het CCV. Het CCV is geneigd hierin mee te gaan. Per thema gaan dossierhouders (bij JenV) en projectleiders (bij CCV) met elkaar in gesprek. Er worden plannen gemaakt voor het komende jaar op output-niveau en het financiële totaalplaatje hiervan is vervolgens vaak groter dan het totale subsidiebedrag. Vervolgens worden activiteiten dan weer 'weggeschaafd', om op het subsidiebedrag uit te komen.

²² Hierbij gaat het om een vijftal verslagen over de volgende onderwerpen: Publieke sector (begroting en realisatie OOP, uren en kosten, per thema); Semipublieke sector (ibid publieke sector); Private sector (ibid publieke sector); Staat van baten en lasten (uitgesplitst naar Directie & Staf, V&J programmering, Lokale projecten, Aanvullende opdrachten en Conformiteitsschema's); Mutatievoorstellen.

Uit **gespreksverslagen** uit 2018 tussen medewerkers van het CCV en JenV blijkt dat er geregeld gesproken is over de mogelijkheid om output óf outcomeafspraken te maken. In 2018 werd het meten van outcome door beide partijen geproblematiseerd, met de opmerking dat doelen lastig te stellen en te meten zijn.²³ Tegelijkertijd heeft men dit doel niet volledig overboord gegooid, zo is het in beeld brengen van trends, ontwikkelingen en de vraag van klanten inmiddels opgenomen in het programmeringsproces. Dit blijkt hiernaast onder andere uit de Startnotitie CCV-programmering 2019, waarin men het doel van het programmeringsproces beschrijft als: *“Te komen tot een beeld van de maatschappelijke trends en ontwikkelingen en de mogelijke gevolgen daarvan voor veiligheid, handhaving en toezicht, om samen met onze opdrachtgevers te bedenken welke outcome nodig is en wat het CCV hiervoor aan output kan leveren”*. Uit de interviews die zijn afgenomen ten behoeve van dit onderzoek blijkt dat er bij medewerkers van het CCV en JenV nog steeds behoefte bestaat aan meer inzicht in de outcome van handelingen. JenV en het CCV zijn ook opnieuw met elkaar in gesprek de wijze van monitoring en verantwoording.

De overwegingen omtrent outcome-monitoring vragen om een reflectie. Berenschot gaf in haar quickscan aan dat de ‘wat’ vraag (waarop moet het CCV zich richten) door JenV beantwoord moet worden. De ‘hoe’ vraag ligt vervolgens bij het CCV. Het uiteindelijke ‘doel’ van het CCV, namelijk bijdragen aan de maatschappelijke veiligheid, is nauwelijks meetbaar te maken. Maar ook op andere outcome niveaus (bijvoorbeeld het monitoren van de bijdrage aan de preventie van overvallen) is een indicatie moeilijk meetbaar, onder andere vanwege de grote hoeveelheid aan producten en diensten. Wanneer het CCV toch meer op outcome-niveau wil monitoren, moet worden overwogen slechts één/een paar belangrijke producten en diensten te selecteren, en deze diepgaand te laten onderzoeken. Maar ook in deze situatie is er (nog) een contextprobleem, waardoor het onmogelijk is effecten toe te wijzen aan het CCV.

Wanneer het gaat over outcome-monitoring, geven betrokkenen bij JenV meermaals aan dat zij graag ten minste **meer inhoudelijke input** zouden ontvangen van het CCV. Tegelijkertijd stelt de meerderheid van de gesproken medewerkers van JenV dat dit in grotere mate gebeurt dan ten tijde van de vorige evaluatie het geval was. Een voorbeeld van hoe het CCV dit in zijn proces heeft belegd is door middel van formulieren die projectleiders bij het CCV invullen om de portefeuillehouder bij JenV op de hoogte te brengen van meer inhoudelijke voortgang (zogenaamde Stand van zakenformulieren). Hoewel deze betrokkenen positief zijn over de ontwikkeling, is men kritisch op de (ongestructureerde) manier waarop men deze (meer op outcome gerichte) terugkoppeling ontvangt. Sommige portefeuillehouders stellen dat inhoudelijke terugkoppeling met betrekking tot de projecten zelfs zeer beperkt plaatsvindt. Medewerkers van JenV geven aan dat terugkoppeling inzake de mate waarop producten en diensten van het CCV aansluiten bij de behoefte van zijn klanten vaak een minimale wens is. Betrokkenen bij JenV geven aan het structureel in beeld brengen van de klanttevredenheid (en daarmee de tegemoetkoming aan de behoefte van de eindgebruiker) als een goede eerste stap in de richting van ‘outcome’-monitoring te zien.

De monitoring van de output en outcome komt verdiepend aan bod in het toekomstbeeld in hoofdstuk 7.

5.5 Communicatie met het ministerie van Justitie en Veiligheid

Aanbevelingen Berenschot (2013)

Aanbeveling 4: *De communicatie tussen het ministerie van VenJ en het CCV is voor verbetering vatbaar. Deze versterking is op twee momenten aan de orde. Ten eerste adviseren wij om in de fase van beleidsvoorbereiding, via duidelijke(re) structuren af te stemmen over de te ondernemen activiteiten van het CCV en om af te spreken welke bijdragen deze gaan leveren aan het beleid van het ministerie. Nu gebeurt dat te veel gedifferentieerd en ad hoc. Ten tweede dient de terugkoppeling van beleidservaringen vanuit de praktijk door het CCV meer en beter te worden teruggekoppeld naar het ministerie. Het ministerie vraagt hierom en staat daar derhalve voor open.*

²³ CCV. 2018. Toekomst CCV.

5.5.1 Acties van het CCV

Met betrekking tot de fase van beleidsvoorbereiding is het CCV geadviseerd via duidelijke(re) structuren af te stemmen over de te ondernemen activiteiten van het CCV en hierbij de bijdrage aan de doelstellingen van het ministerie te bespreken. Het CCV heeft hiertoe in navolging op de aanbeveling uit de quickscan een uitgebreid voorstel gedaan voor gestructureerde samenwerkings-overleggen²⁴. Ook heeft het CCV voorgesteld dat CCV-managers naast het reguliere overleg met de accounthouders bij JenV ook periodiek met de afdelingshoofden in gesprek gaan. Dit zou volgens het CCV leiden 'tot een verbetering van de communicatie en meer wederzijds begrip voor de dossieroverstijgende werkelijkheid'.²⁵ Middels de ingestelde overleggen wordt er meer gestructureerd overlegd over onderwerpen omtrent de beleidsvoorbereiding.

Met betrekking tot de terugkoppeling van (beleids)ervaringen vanuit de praktijk heeft het CCV verschillende maatregelen geïmplementeerd. Hierbij kan gedacht worden aan het accounthouderschap regionale samenwerkingsverbanden, de mogelijkheid tot het opstellen van thematische trendsheets, terugkoppeling middels de Stand van zakenformulieren en het reeds bestaande dossierhouders-overleg. Hiernaast geven betrokken CCV-medewerkers aan meer aandacht te besteden aan deze terugkoppeling bij communicatie met hun contactpersoon bij JenV. Ook heeft de nieuwe directeur van het CCV volgens een meerderheid van de respondenten een positieve verandering teweeggebracht in de communicatie tussen CCV-medewerkers en medewerkers van JenV.

5.5.2 Visie van het ministerie van Justitie en Veiligheid

De **communicatie** tussen medewerkers van het CCV en van JenV is volgens alle betrokkenen (sterk) verbeterd ten opzichte van de voorgaande evaluatie. Dit geldt volgens betrokkenen op alle (functie)niveaus. Zo weten portefeuillehouders en projectleiders elkaar beter te vinden en is er ook op directieniveau sprake van constructieve communicatie. Deze uitkomsten worden breed gedragen onder betrokkenen werkzaam bij het CCV en JenV. Er bestaan korte lijnen tussen de afdelingen van JenV en het CCV. Daarnaast worden de mensen bij het CCV gezien als professionals met veel dossierkennis.

JenV tekent hierbij aan dat het departement nog steeds in grotere mate gevoed wil worden met informatie uit de praktijk ten behoeve van de beleidsbepaling. Hoewel wordt onderkend dat het CCV een meer naar buiten gerichte organisatie is geworden, wordt tegelijkertijd door verschillende respondenten gesteld dat het CCV ondanks de beschreven maatregelen nog te weinig ontwikkelingen/trends uit het veld 'terug-rapporteert' aan het ministerie. Medewerkers van JenV geven hierover meermaals aan input van het CCV te missen wanneer het gaat om prioritering op onderwerpen. Het CCV staat volgens hen met de voeten in de klei en komt bij de lokale overheid over de vloer. Het CCV behoort hierom (meer) input te (kunnen) leveren ten behoeve van de beleidsvorming, onder andere naar aanleiding van (kennis)lacunes die zij bemerken bij gemeenten.

Een afsluitende opmerking die gemaakt moet worden met betrekking tot de communicatie, is dat het hierbij veelal gaat om communicatie tussen verschillende projectleiders (bij het CCV) en portefeuillehouders (bij JenV). Er zijn hierbij algemene lijnen te schetsen, maar hierin bestaan op individueel nog grote verschillen. Dit komt ook voort uit de praktijk, waarin verschillende portefeuillehouders verschillende wensen hebben met betrekking tot het CCV (en de manier waarop zij activiteiten uitvoert voor JenV).

²⁴ CCV. 2013. *Plan van aanpak CCV 2013*.

²⁵ CCV. 2013. *Plan van aanpak CCV 2013*.

Aanbod en waardering van de producten en diensten

In dit hoofdstuk gaan we in op de bijdrage van het CCV aan de maatschappelijke veiligheid door de producten en diensten die het centrum levert. Dit doen we door enerzijds te kijken naar welke producten en diensten geleverd worden en anderzijds door in te gaan op het beeld dat betrokken actoren hebben van het functioneren van het CCV. We bespreken dit per kernactiviteit en beschrijven de ontwikkelingen ten opzichte van 2013. We sluiten het hoofdstuk af met een reflectie op de bevindingen in het licht van de kernassumpties van de CCV-aanpak zoals besproken in hoofdstuk 3.

6.1 Inleiding

Het CCV is erop gericht preventieve maatregelen te bevorderen op het gebied van criminaliteitsbestrijding ten behoeve van de maatschappelijke veiligheid. De aanpak van het centrum is reeds uitgebreid besproken in hoofdstuk 3. In dit hoofdstuk gaan wij in op hoe dit eruitziet voor de betrokken publieke, semipublieke en private partijen op het gebied van de drie kernactiviteiten:

- a. 'Informatievoorziening, kennisverspreiding en procesbegeleiding'.
- b. 'Instrumentontwikkeling'.
- c. 'Het stimuleren en faciliteren van samenwerking'.

Per kernactiviteit geven we een samenvatting van de geleverde producten en diensten en gaan we in op de afname, inzet en waardering. Het CCV heeft geen registratie van de afname en inzet van de producten en diensten, daarom doen we dit voor 2018 op basis van de beschikbare informatie over de geleverde producten en diensten. Per kernactiviteit gaan we tevens in op het KVO (zie kader) vanwege de relatie met alle drie de kernactiviteiten en het feit dat we met de door ons uitgezette enquête aan de eindgebruikers, dieper kunnen ingaan op de afname, de waardering en het effect van een specifiek product van het CCV.

Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)

Het Keurmerk Veilig Ondernemen helpt ondernemers, gemeenten, politie en brandweer om samen de veiligheid in winkelgebieden en op bedrijventerreinen te verbeteren én goed te houden. Vanwege de opzet beslaat het KVO alle drie de kernactiviteiten van het CCV. Uitgangspunt is een duurzame samenwerking tussen alle betrokken partijen (Kernactiviteit 3). Met als belangrijkste opbrengst: een aantrekkelijk economisch gebied door een verbeterd veiligheidsniveau (Kernactiviteit 2). In het KVO-traject worden eerst de betrokken partijen samengebracht, de veiligheidsproblemen geanalyseerd en maatregelen geselecteerd. Daarna volgen de uitvoering, evaluatie en – indien nodig – aanscherping van de aanpak. Voor het begeleiden van het traject stelt het CCV kosteloos een adviseur ter beschikking (Kernactiviteit 1).

Bij de analyse van de geleverde producten en diensten bleek al snel dat er geen standaardformat is voor de verantwoording van activiteiten. Er is in 2018 op verschillende wijzen verantwoording afgelegd over de uitgevoerde activiteiten en behaalde resultaten. Verantwoording in aantallen is schaars, maar daar waar wel aantallen genoemd zijn, hebben wij deze overgenomen. Verder blijkt uit de beschikbare documentatie dat het CCV 22 van de activiteiten in 2018 heeft geëvalueerd door middel van een survey onder de deelnemers. Bij 7 surveys was de respons lager dan 5. De resultaten van deze surveys zijn vanwege de lage respons buiten beschouwing gelaten. In totaal hebben we 7 van de overige 15 surveys kunnen meenemen in de beschrijving van de activiteiten van het CCV en de waardering hiervan door deelnemers. De resultaten van de resterende 8 surveys hebben wij niet mee kunnen nemen omdat wij de resultaten hiervan niet tot onze beschikking hadden. Van verschillende activiteiten waren in plaats van surveyresultaten schriftelijke reacties van deelnemers beschikbaar.

6.2 Informatievoorziening, kennisverspreiding en procesbegeleiding

6.2.1 Aanbod

Op alle zeven clusters waarbinnen het CCV actief is, zet het centrum in op informatievoorziening, kennisverspreiding en procesbegeleiding voor zowel private, publieke als semipublieke partijen. Specifiek advies en procesbegeleiding wordt met name, maar ook niet exclusief, aangeboden aan publieke partijen. Uit de beschikbare documenten wordt niet duidelijk hoe groot de afname is van de producten en diensten die het CCV aanbiedt op dit gebied. De afname in totale aantallen of als aandeel onder de verschillende groepen ontbreekt voor veel producten en diensten. Hierdoor is slechts een beperkt beeld te vormen van de daadwerkelijke afname. Een overzicht voor 2018 van de geleverde producten en diensten die onder deze kernactiviteit vallen, is opgenomen in bijlage d.1.

Uit de interviews met zowel (semi)publieke als private partijen komt, net als uit de documenten, naar voren dat met name de publieke en semipublieke partijen gebruik maken van het CCV voor kennisuitwisseling en procesbegeleiding. Van verschillende kanten wordt aangegeven dat dit voor gemeenten met name geldt voor de middelgrote en kleine gemeenten die door beperkte capaciteit en middelen hiervoor in grotere mate afhankelijk zijn van uitwisseling via het CCV dan de grote gemeenten. In de focusgroepen wordt dit beeld genuanceerd en komt naar voren dat ook grote gemeenten die gebruikmaken van diverse producten van het CCV, graag aansluiten bij kennisbijeenkomsten en gebruikmaken van procesbegeleiding. Zij geven wel aan dat ze van een deel van het aanbod van het CCV geen gebruikmaken omdat zij zelf de capaciteit en kennis in huis hebben.

Bij private partijen, zoals brancheorganisaties, lijkt er minder sprake van gebruik van kennisuitwisseling en procesbegeleiding door het CCV. Toch wordt ook door brancheorganisaties aangegeven dat door het CCV op onderwerpen waar behoefte aan is en waar naar gevraagd wordt wel wordt voorzien in bijvoorbeeld de vorm van workshops. Andere relevante producten en diensten op het gebied van kennis en informatie, zoals websites of handreikingen, worden onder de aandacht gebracht bij leden. Het is bij de brancheorganisaties echter niet bekend in hoeverre er dan ook gebruik van wordt gemaakt en wat de impact ervan is.

In interviews met (semi)publieke partijen en in de focusgroepen komt naar voren dat er echt vraag is naar informatievoorziening en kennisverspreiding door het CCV en dat, hoewel er niet altijd sprake is van een afname van concrete producten, er gretig gebruik wordt gemaakt van de kennis van het CCV. Dit laatste wordt ook aangegeven door private partijen. Zowel uit de interviews als uit de focusgroepen komen ook enkele kritische noten over het aanbod. Zo wordt door verschillende partijen aangegeven dat de website, door de hoeveelheid aan informatie en de zoekfunctie, niet altijd behulpzaam is voor het vinden van informatie en producten. Over het beschikbare informatiemateriaal wordt aangegeven dat er over sommige onderwerpen misschien wel te veel materiaal beschikbaar is (inbraak) en dat dat de effectiviteit en het gebruiksnut van het aanbod in de weg kan zitten.

6.2.2 Waardering van het aanbod en effecten van de inzet

Van een gering aantal van de activiteiten van het CCV op het gebied van informatievoorziening, kennisverspreiding en procesbegeleiding zijn evaluaties beschikbaar die echter slechts een beperkt beeld geven van de waardering van producten en diensten. Van de kennisbijeenkomsten die in 2018 gehouden zijn, zijn vier evaluaties beschikbaar. Drie op basis van een survey en één op basis van schriftelijke reacties. Hieruit blijkt dat deelnemers over het algemeen zeer positief zijn over de informatie en kennis die wordt gedeeld, maar dat er in sommige gevallen ook sprake is van herhaling of het idee dat de gedeelde kennis en informatie met name interessant is voor nieuwe collega's. Uit de evaluaties wordt niet duidelijk of en in welke mate de gedeelde kennis meerwaarde heeft voor de deelnemers. Op het totale aantal kennisbijeenkomsten zijn vier evaluaties te weinig om een algeheel beeld te kunnen schetsen van de waardering en meerwaarde van kennisbijeenkomsten.

Uit de interviews blijkt dat de informatievoorziening en kennisverspreiding van het CCV positief wordt gewaardeerd door zowel de (semi)publieke als private partijen. Dat het centrum daarbij geen commercieel belang heeft, is van meerwaarde voor verschillende partijen. Het centrum heeft voor verschillende stakeholders en partners een bibliotheekfunctie en helpt hen efficiënter te werken. Bovendien wordt aangegeven dat de producten en diensten onder deze kernactiviteit bijdragen aan de kennis en het handelingsperspectief van met name professionals, maar op bepaalde thema's en plaatsen ook van ondernemers, zij het in mindere mate. Dit leidt in de praktijk tot oplossingen, bijvoorbeeld op het gebied van woonoverlast, wat gezien kan worden als een concrete bijdrage aan de maatschappelijke veiligheid. Toch wordt ook aangegeven dat het uiteindelijke effect van de inzet van het CCV moeilijk te meten is, omdat het vaak om preventie gaat.

Informatievoorziening, kennisverspreiding en procesbegeleiding heeft naast de directe waarde voor professionals volgens zowel publieke als private partijen ook een effect 'naar boven toe', naar de beleidsmakers. De positie van het CCV als verbinding tussen de professionals en de beleidsmakers wordt als meerwaarde ervaren. Het CCV biedt niet alleen kennis en informatie aan, maar haalt tevens kennis en informatie op over lokale en regionale ontwikkelingen op het gebied van maatschappelijke veiligheid, die het vervolgens kan agenderen bij beleidsmakers. Ook partijen die niet direct producten of diensten afnemen, geven aan dat zij van deze informatiepositie van het CCV profiteren en dit als meerwaarde zien van het CCV.

Een aantal partijen geeft in de interviews aan dat er ook kritische noten te plaatsen zijn bij de informatievoorziening en kennisverspreiding van het CCV. Zo heeft het centrum op verschillende veiligheidsthema's indrukwekkend veel kennis, maar kan die effectiever worden ingezet door actiever op die gebieden aansluiting te zoeken bij partijen die binnen hetzelfde gebied werkzaam zijn. Niet alle partijen die belang hebben bij kennis en informatie van het CCV weten het centrum daarvoor te vinden.

6.2.3 *Gebruik en waardering van procesbegeleiding KVO*

Als het gaat om procesbegeleiding door het CCV, noemen de meeste partijen de aanvraag en hercertificering van het KVO (zie kader pagina 36). Voor certificering moet een traject doorlopen worden, waarvoor het CCV gratis een procesbegeleider/adviseur ter beschikking stelt. Uit de door ons uitgezette enquête onder leden van KVO-werkgroepen geeft 73 procent van de respondenten (n=52) aan dat voor de aanvraag gebruik is gemaakt van de adviseur. Voor de hercertificering geeft 50 procent, dit aan. Voor aanvullend advies wordt minder gebruikgemaakt van de adviseur (33 procent). Uit de focusgroep rondom High Impact Crimes blijkt dat sommige grote gemeenten een deel van het traject onder eigen regie kunnen en willen uitvoeren, maar niet elke grote gemeente doet dit. Uit de enquête blijkt dat de procesbegeleiding door het CCV in de verschillende fasen van aanvraag, certificering, uitvoering en hercertificering zeer positief wordt gewaardeerd.

6.2.4 *Ontwikkelingen na 2013 in gebruik en waardering*

Uit de evaluatie van Berenschot in 2013 blijkt dat met name publieke partijen, zij het afhankelijk van hun behoefte, gebruikmaken van de informatie- en kennisdeling van het CCV. Private partijen zoals ondernemers zijn in mindere mate afnemer. Van deze groep zijn met name brancheorganisaties en vakbonden de directe afnemers. Of de opgedane kennis daadwerkelijk in de praktijk wordt ingezet, kwam in 2013 niet duidelijk naar voren. Over de meerwaarde van de informatie en kennis wordt aangegeven dat er nieuwe kennis en inzichten worden opgedaan die helpen in de eigen praktijk van de afnemer. Er was in die evaluatie echter ook kritiek. Niet alle gedeelde informatie was volgens de afnemers direct bruikbaar en grote gemeenten gaven aan op sommige onderwerpen vooruit te lopen op het CCV.

In de huidige evaluatie komt, evenals in 2013, naar voren dat er met name door de publieke partijen gebruik wordt gemaakt van de informatie- en kennisdeling van het CCV. Bij private partijen beperkt dit zich nog steeds tot met name de brancheorganisaties. Wederom is het ook nu nog vaak onduidelijk in hoeverre de opgedane kennis door afnemers wordt ingezet in de praktijk. Uit de interviews blijkt wel dat de opgedane kennis en de beschikbare informatie van

meerwaarde is voor de afnemers en dat het aanbod de afgelopen jaren meer lijkt te zijn afgestemd op hun wensen en vragen uit de praktijk. Hoewel wordt aangegeven dat dit soms nog wel moeizaam gaat, overheerst de mening dat men hier bij het CCV serieus mee bezig is. Als het gaat om procesbegeleiding wordt echter door verschillende partijen, waaronder het CCV zelf, hierbij de kanttekening gemaakt dat gemeenten het CCV wel weten te vinden met hun vragen, maar zich niet altijd proactief opstellen in de oplossing. Soms lijkt het idee te heersen dat het CCV het wel even overneemt en is er weinig sprake van eigenaarschap bij gemeenten. Het CCV wordt dan niet enkel als hulp/facilitator gezien, maar als degene die een probleem (zelfstandig) moet oplossen. Hier speelt mee dat diensten van het CCV door (publieke) afnemers vaak als 'gratis' gezien worden, wanneer zij betaald worden vanuit de basissubsidie van JenV. Dit lijkt met name bij kleinere gemeenten te spelen, dit zijn gemeenten met weinig middelen om zelf (actief) met criminaliteitspreventie aan de slag te gaan.

6.3 Instrumentontwikkeling

6.3.1 Aanbod

Het CCV ontwikkelt en beheert instrumenten ten behoeve van criminaliteitspreventie op alle zeven clusters waarbinnen het centrum actief is. Veel instrumenten zijn bedoeld voor publieke en semipublieke partijen, met name gemeenten, politie en wijk-/jeugdteams, maar er is ook een ontwikkeling binnen het cluster High Impact Crimes van instrumenten voor private partijen. Evenals bij de activiteiten voor kennisverspreiding, informatievoorziening en procesbegeleiding, wordt uit de beschikbare documenten niet duidelijk hoe groot de afname/inzet is van de verschillende instrumenten. De verantwoording hierover is niet eenduidig, waardoor slechts een beperkt beeld te vormen is van de daadwerkelijke afname/inzet. Een overzicht van de in 2018 geleverde producten en diensten die onder deze kernactiviteit vallen, is opgenomen in bijlage d.2.

Het CCV inventariseert/analyseert in sommige gevallen zelf de behoefte aan bepaalde instrumenten. In 2018 is er een behoefteanalyse 'informatiepositie kleinere gemeenten' gedaan ten behoeve van de training 'verbeter jouw informatiepositie'. Bij gebrek aan vraag is besloten dat de training geen passend aanbod biedt en is deze niet gegeven. Dit gebeurt echter niet altijd, zo is de tool 'uitvoeringsplannen' ontwikkeld, maar is dit instrument, in de woorden van het CCV zelf, 'slechts vijf keer' afgenomen.

Uit interviews met private partijen komt naar voren dat er voor de instrumenten die het CCV ontwikkelt en aanbiedt sprake is van verschillende, vaak specifieke, doelgroepen. Zo blijkt dat binnen de groep private partijen de horeca behoefte heeft aan andere instrumenten dan bijvoorbeeld winkeliers. De vertaling van landelijke structuren naar aanbod op individueel niveau is moeilijk. Bovendien bieden brancheorganisaties soms soortgelijke producten aan en hebben zij in dat geval geen reden de producten van het CCV aan te prijzen. Voor sommige producten, voor zowel publieke als private partijen, is er ook sprake van concurrentie van commerciële aanbieders en is de keuze voor het CCV niet vanzelfsprekend.

6.3.2 Waardering van het aanbod en effecten van de inzet

Van een beperkt aantal instrumenten dat het CCV in 2018 heeft ontwikkeld/aangeboden, zijn evaluaties beschikbaar. Op basis van de beschikbare evaluaties kan geen beeld worden gevormd van de waardering van het gehele aanbod van instrumenten. Cijfers over het gebruik en/of de afname zijn ook slechts van een beperkt aantal instrumenten beschikbaar. De afname van de handreiking 'focus op veiligheid' (circa 1.000 afnemers) en de activiteiten rondom de 'barrièremodellen' (zes nieuwe modellen, 700 nieuwe accounts, diverse presentaties) geven de indruk dat deze instrumenten positief worden gewaardeerd. Een quickscan van het 'verbeterde werkproces Aanpak jeugdgroepen en Groepsgedrag (het 7-stappenmodel), laat zien dat van de respondenten (n=65) ruim de helft het 7-stappenmodel van het CCV toepast. Daarvan is ruim 60 procent positief over de werkwijze en ruim 30 procent neutraal, minder dan 5 procent beoordeelt de werkwijze met het 7-stappenmodel negatief. Over de effectiviteit van de instrumenten is op basis van de beschikbare documenten niets te zeggen.

Uit de interviews blijkt dat er veel waardering is voor de instrumenten van het CCV. Er wordt ook van verschillende instrumenten aangegeven dat ze bijdragen aan de maatschappelijke veiligheid, bijvoorbeeld door het vergroten van het kennisniveau en de autonomie van beleidsmedewerkers zodat zij zelf de regierol kunnen en willen nemen. Ook zijn er instrumenten, zoals het KVO, die het handelingsperspectief van ondernemers vergroten. Er wordt echter ook met een kritische blik gekeken naar de ontwikkeling en het aanbod van instrumenten van het CCV. Zo wordt opgemerkt dat er soms te weinig oog is voor ontwikkelingen in de samenleving en voor vernieuwing. Het risico bestaat daardoor dat bijvoorbeeld het KVO een afvinklijstje wordt. Het CCV kan scherper zijn in het bepalen van wat echt belangrijk is en welke instrumenten bijdragen aan het doel van het CCV, aldus respondenten. De kritiek geldt echter niet voor alle instrumenten. Sommige instrumenten zijn uitontwikkeld en behoeven niet per se innovatie, terwijl andere instrumenten juist een toonbeeld zijn van innovatie en ontwikkeling. Het barrièremodel wordt gezien als een goed voorbeeld hiervan.

6.3.3 *Effect van het KVO*

Het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) is een instrument dat het CCV heeft ontwikkeld ten behoeve van de maatschappelijke veiligheid. Het keurmerk is bedoeld om een veilige bedrijfsomgeving te waarborgen. In de door ons uitgezette enquête hebben wij gevraagd of het KVO een positief effect heeft op verschillende soorten veiligheidsproblematiek. Ruim driekwart van de respondenten (n=52) geeft aan dat het KVO een positief effect heeft op de sociale veiligheid van het winkelgebied waar hun KVO betrekking op heeft. Tevens geeft driekwart aan dat het een positief effect heeft op de fysieke veiligheid. Verder wordt door respondenten aangegeven dat ook de aangiftebereidheid (38 procent), verkeersveiligheid (38 procent) en brandveiligheid (42 procent) positief worden beïnvloed door het KVO.

In de enquête is tevens gevraagd naar de beleving van veiligheid en de preventie en repressie van criminaliteit. Op de vraag of het KVO hier effect op heeft gehad voor het winkelgebied in het algemeen, antwoordt de helft van de respondenten (n=52) dat er sprake is van een redelijk positieve invloed op alle drie de gebieden. Een kwart tot een derde van de respondenten, afhankelijk van de vraag of het gaat over beleving, preventie of repressie, spreekt van een zeer positieve invloed van het KVO op deze drie aspecten van maatschappelijke veiligheid. Van de ondernemers (n=18) is tevens de helft redelijk positief over de invloed van het KVO op de veiligheidsbeleving, de preventie en de repressie van criminaliteit binnen de eigen onderneming/organisatie. Een derde van hen is zeer positief over de invloed op de veiligheidsbeleving binnen hun eigen onderneming. Voor de repressie en preventie van criminaliteit is dit aandeel 22 procent.

6.3.4 *Ontwikkelingen na 2013*

Uit de evaluatie van 2013 blijkt dat afname en gebruik van instrumenten door afnemers sterk afhankelijk is van de problematiek waarmee zij kampen. De meeste instrumenten uit het toenmalige aanbod waren ontwikkeld voor publieke partijen, maar er was ook specifiek aanbod voor private partijen. Er waren in 2013 effectstudies beschikbaar over de bijdrage van CCV-buurtbemiddeling, het PKVW en het KVO. Hieruit bleek dat de CCV-buurtbemiddeling daadwerkelijk bijdroeg aan individuele conflictoplossing en dat het PKVW en het KVO daadwerkelijk bijdroegen aan preventief gedrag bij ondernemers en bewoners. Publieke partijen gaven verder aan dat de CCV-instrumenten algemene ondersteuning boden voor het uitvoeren van hun veiligheidstaken. Private partijen waren wisselender in hun waardering van de meerwaarde van de instrumenten van het CCV.

In het aanbod van instrumenten is in de periode na 2013 wel het een en ander veranderd. In de ontwikkeling van instrumenten, maar ook in bestaande instrumenten, wordt volgens stakeholders en het CCV gezocht naar afstemming op de vragen van de afnemers en de ontwikkelingen in de samenleving of van een specifieke regio. De ontwikkeling van het barrièremodel is een van de ontwikkelingen die dit goed illustreert. Het model kan toegepast worden op een specifiek probleem voor een specifieke afnemer en is daarmee inzetbaar voor uiteenlopende vraagstukken en stakeholders op het gebied van maatschappelijke veiligheid. Het model komt hiermee tegemoet aan de vragen en de ontwikkelingen in de samenleving en brengt verschillende betrokken stakeholders samen om te zoeken naar

oplossingen. Bij de ontwikkeling van instrumenten voor private afnemers wordt volgens de partijen die wij hebben gesproken, ook beter geluisterd naar de issues die daar spelen. Hierin lijkt een kleine verschuiving gaande ten opzichte van 2013, maar nog steeds geldt dat de meeste instrumenten uit het aanbod van het CCV zijn ontwikkeld voor publieke partijen. Dit beeld komt ook naar voren uit de enquête over het KVO. Medewerkers van gemeenten zijn vaker dan ondernemers bekend met andere producten van het CCV (86 procent tegenover 67 procent) en nemen vaker ook nog andere producten af van het CCV (78 procent tegenover 15 procent).

Naast de afstemming van instrumenten op de vraag van afnemers, speelt er de vraag van afstemming van instrumenten op de doelstelling om bij te dragen aan de maatschappelijke veiligheid. In de periode 2013-2018 is er geen nieuwe effectmeting geweest van instrumenten. De uitkomsten van de enquête over het KVO en de focusgroep rondom High Impact Crimes zijn daarom onze enige indicatie hiervoor. Uit de enquête blijkt dat voor de afnemers van het KVO er daadwerkelijk sprake is van ervaren positieve effecten op zowel de veiligheidsbeleving als de repressie en preventie van criminaliteit binnen winkelgebieden en ondernemingen. Dit wijst erop, volgend op de in hoofdstuk 3 besproken kernassumpties, dat het KVO net als in 2013 bijdraagt aan de maatschappelijke veiligheid en dus aan de doelstelling van het CCV. Hier staat tegenover dat wij in interviews ook geluiden hebben gehoord dat het KVO een afvinklijstje lijkt te zijn geworden en dat het misschien tijd wordt om te kijken welke maatschappelijke ontwikkelingen in het keurmerk kunnen worden meegenomen. Over het PKVW kwamen tijdens de focusgroep ook zowel positieve als kritische geluiden naar boven. Het keurmerk is voor de aanwezige partijen zeker van meerwaarde en biedt handvatten voor de preventie van criminaliteit. Er werd echter door de aanwezigen opgemerkt dat de eisenlijst ingewikkeld en op sommige punten onhaalbaar is. Door voorwaarden te scheppen waar niet met een product aan voldaan kan worden, gaat het CCV met het PKVW zijn eigen doel voorbij. Om aan de gestelde voorwaarden te kunnen voldoen, moet het CCV partijen ook tegemoetkomen met de instrumenten hiervoor.

Breder dan het KVO, PKVW of specifieke effectmetingen blijft de vraag bestaan in welke mate instrumenten bijdragen aan de maatschappelijke veiligheid. Omdat het in het geval van het CCV vaak gaat over preventie, wordt het meten van deze outcome door verschillende partijen erkend als een knelpunt. Een argument dat hiervoor gegeven wordt is dat outcome vaak over de langere termijn gaat, wat het meten kostbaar maakt. Ook wordt aangedragen dat de oorzakelijkheid vaak moeilijk aantoonbaar is en dat preventie moeilijk meetbaar is als outcome. Een publieke partij geeft aan de behoefte aan inzicht in de outcome te herkennen, maar ziet in de praktijk dat die vraag voornamelijk leeft bij de aanbieders, in dit geval het CCV, en veel minder bij de afnemers van producten. Dat de outcome van belang is voor het CCV zelf, wordt door publieke partijen wel gezien en gehoord.

6.4 Stimuleren en faciliteren van samenwerking

6.4.1 Aanbod

Het CCV richt een deel van zijn activiteiten op de samenwerking tussen verschillende veiligheidspartners. Hieronder vallen activiteiten die gericht zijn op het opbouwen, stimuleren en faciliteren van inter- en cross-sectorale samenwerking tussen partijen in de publieke, semipublieke en private sector. In 2018 ging het om de diverse kenniskringen en netwerkactiviteiten. Een overzicht hiervan is opgenomen in bijlage d.3. Naast deze specifieke activiteiten zijn alle activiteiten er indirect ook op gericht om de samenwerking tussen verschillende veiligheidspartners en -partijen te bevorderen en zit dit element verwerkt in meerdere producten en diensten van het CCV.

Uit de interviews blijkt dat, naast de specifieke kenniskringen en netwerkactiviteiten, het in de praktijk samenwerken bij afname van andere producten en diensten van het CCV van toegevoegde waarde is. De brug die door het CCV wordt geslagen tussen publieke en private partijen is in sommige gevallen even belangrijk als het product of de dienst die wordt afgenomen.

6.4.2 *Waardering van het aanbod en effecten van de inzet*

In 2018 heeft het CCV diverse activiteiten uitgevoerd gericht op samenwerking en netwerken van veiligheidspartners. De beschikbare documenten bieden voor enkele van deze activiteiten inzicht in het aantal deelnemers en de waardering van de activiteit. De resultaten laten zien dat de activiteiten over het algemeen 'erg gewaardeerd' worden, maar de documenten bieden een beperkt beeld. Het bezoek aan de activiteiten is wisselend. Zo wordt een groot deel van de activiteiten goed bezocht, maar zijn er ook twee activiteiten in 2018 vervallen of afgebroken bij gebrek aan animo. In hoeverre de activiteiten bijdragen aan/resulteren in betere en meer samenwerking wordt in de beschikbare documenten niet expliciet aangekaart. Er wordt wel meerdere malen verwezen naar samenwerking tussen partners:

“Het netwerk grote steden stimuleert zowel ambtelijk als bestuurlijk de onderlinge uitwisseling van ervaringen. Men is op de hoogte van ontwikkelingen en weet elkaar te vinden.”²⁶

“Naar aanleiding van het succesvolle beleidscafé in 2017 is een netwerk ontstaan van partners op het gebied van fraude onder jongeren. Dit netwerk is enkele keren bij elkaar geweest om informatie uit te wisselen en samen initiatieven op te pakken.”²⁷

Deze uitspraken zijn schaars en worden verder niet onderbouwd in de beschikbare documenten. Het is daarom niet mogelijk om op basis van de documenten een betrouwbaar beeld te schetsen van de effectiviteit van de activiteiten van het CCV om samenwerking te stimuleren. De interviews die wij hebben gehouden, bieden aanvullend inzicht. Hieruit komt naar voren dat bijvoorbeeld het KVO als belangrijk instrument wordt gezien juist vanwege de lokale samenwerking die wordt vereist tussen verschillende partijen. Uit de interviews blijkt echter ook dat de link naar de private partijen, die ook veel doen op het gebied van veiligheid, op veel vlakken nog ontbreekt.

Voor sommige partijen die wij hebben gesproken, zijn de netwerken en diverse platforms de belangrijkste producten en diensten van het CCV. Voor brancheorganisaties geldt dat veiligheid en preventie vaak niet op de prioriteitenlijst van de leden staat en dat de acties die uit deze netwerkactiviteiten en platforms voortkomen, de producten en diensten van het CCV zijn die bijdragen aan de veiligheid van hun leden. Dat geldt voor specifieke CCV-producten, maar ook breder waar het CCV niet in de lead is, maar aansluit als kennispartner. Wij horen in de interviews dat de meerwaarde van deze kernactiviteit van het CCV is dat de partijen elkaar weten te vinden, hun verantwoordelijkheid nemen en dat de communicatie goed verloopt. Dit lukt niet altijd even goed, wat volgens sommige partijen ook komt door het gebrek aan commitment en overtuiging bij betrokken stakeholders en het bureaucratische model van publieke partijen. Lukt het wel en is er de gezamenlijke wil om een probleem aan te pakken en een gezamenlijke doelstelling, dan werkt de aanpak volgens hen beter.

6.4.3 *Het KVO en publiek-private samenwerking*

In de beschrijving van het KVO door het CCV staat dat het KVO een instrument is dat gebaseerd is op een integrale aanpak op basis van gelijkwaardigheid. Voor een KVO-traject dienen ondernemers, gemeenten, politie en brandweer samen op te trekken. Het uitgangspunt is een duurzame samenwerking tussen deze verschillende partijen. In de enquête geeft ruim 90 procent van de respondenten (n=52) aan dat de samenwerking met en/of tussen publieke partijen op het gebied van criminaliteitspreventie en veiligheid beter is geworden dankzij het KVO. Tevens geeft bijna 80 procent van hen aan dat dit ook geldt voor de samenwerking met (andere) private partijen. Krap de helft van de respondenten geeft aan dat het KVO ook heeft geleid tot betere samenwerking met semipublieke partijen zoals BOA's en woningcorporaties. Van de ondernemers (n=18) is 67 procent het er 'helemaal mee eens' dat het KVO de informatie-

²⁶ Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. 2019. *Verantwoording programmering basissubsidie 2018*.

Utrecht: CCV.

²⁷ Ibid 26.

uitwisseling tussen de betrokken partijen verbetert. Een van de respondenten licht dit toe: *“het middel om met alle partijen om de tafel te zitten [is] het KVO!”*. Dit komt overeen met verschillende geluiden die wij hebben gehoord van stakeholders en het CCV.

6.4.4 Ontwikkelingen na 2013

In de evaluatie van 2013 wordt aangegeven dat de meerwaarde van het CCV vooral wordt gezien in de initiatieffase van samenwerkingsverbanden. De meerwaarde die partijen toekennen aan CCV-activiteiten voor reeds bestaande samenwerkingsverbanden is wisselend. Door ondersteuning is er sprake van ontlasting, maar tegelijkertijd is er ook onduidelijkheid over de rol en meerwaarde van het CCV bij bepaalde samenwerkingsverbanden. Dit laatste heeft er met name mee te maken dat het CCV voor sommige partijen overkwam als belangenbehartiger voor gemeenten en het onduidelijk was hoe de activiteiten zich verhielden tot het werk van de VNG.

In vergelijking met 2013 zien wij dat partijen het CCV vaak nog zien als aanjager van samenwerking. De meerwaarde die partijen toekennen aan het CCV in bestaande samenwerkingsverbanden is nog steeds wisselend. Enkele semipublieke en private partijen geven aan dat het voor hen meerwaarde zou hebben als het CCV ook allianties aangaat en als partner binnen samenwerkingen gaat functioneren in plaats van zich beperkt tot het aanjagen en stimuleren van samenwerking. Daarbij geven verschillende partijen aan dat de rol van het CCV in netwerken nog steeds niet altijd duidelijk is. Met betrekking tot gemeenten en criminaliteitspreventie speelt bij sommige publieke partijen nog wel de vraag waarvoor het CCV verantwoordelijk is en waarvoor de VNG. De onderlinge afspraak is dat het CCV en de VNG gezamenlijk een strategische agenda opstellen. Vervolgens is de VNG verantwoordelijk voor lobby voor en informatie naar gemeenten en het CCV voor de uitvoering en ondersteuning van gemeenten. Eén partij geeft aan dat overlap in de taakverdeling en uitvoering door beide organisaties ook weleens voorkomt.

6.5 Kennisontwikkeling

Met de nieuwe doelstelling in de statuten tot ‘het onderzoeken van informatie omtrent systematisch, doelgerichte en planmatige benaderingen van veiligheidsproblemen’ in 2016 heeft het CCV ook nieuwe activiteiten ontwikkeld. Het centrum heeft verschillende onderzoeksactiviteiten opgestart en uitgevoerd ten behoeve van kennisontwikkeling. In 2018 ging het om een vijftal pilots, experimenten en onderzoeken. Een overzicht hiervan is opgenomen in bijlage d.4. Ten tijde van dit schrijven zijn de uitkomsten en de waardering van deze onderzoeksactiviteiten nog niet bekend. Het is tevens onmogelijk om een vergelijking te maken met de evaluatie van 2013, aangezien het nieuwe activiteiten betreft.

6.6 Reflectie

Draagt het CCV bij aan de maatschappelijke veiligheid door de producten en diensten die het centrum levert? In dit hoofdstuk hebben we per kernactiviteit gekeken naar de producten en diensten die het centrum levert, zijn we ingegaan op het beeld en de waardering van betrokken actoren en hebben we een korte vergelijking gemaakt met de bevindingen uit de evaluatie van 2013. Kunnen we op basis hiervan zeggen dat het CCV in de periode 2013-2018 zijn algemene doelstelling heeft gerealiseerd om bij te dragen aan de maatschappelijke veiligheid? In hoofdstuk 3 veronderstellen we dat de belangrijkste effect-relatie tussen de activiteiten van het CCV en de maatschappelijke veiligheid gerealiseerd kan worden als de producten en diensten die onder de kernactiviteiten vallen, leiden tot effectief (evidence-based) beleid en inzet van instrumenten door veiligheidspartners en -professionals. De effectiviteit is vervolgens zichtbaar in een positieve verandering in de veiligheidsbeleving van burgers, bedrijven en instellingen en preventie en repressie van onveiligheid. Zoals reeds beargumenteerd in hoofdstuk 3 is de daadwerkelijke effectiviteit echter lastig vast te stellen. Wat we kunnen zeggen op basis van ons onderzoek is dat de activiteiten van het CCV naar de beleving en het inzicht van de respondenten bijdraagt aan handelingsperspectief, effectief beleid en effectieve inzet van instrumenten. Tevens is er sprake van een door respondenten waargenomen verandering in veiligheidsbeleving van burgers, bedrijven en instellingen. Zij geven aan dat er in hun beleving sprake is van een bijdrage van het CCV aan de maatschappelijke veiligheid. Dit wordt bevestigd door de geraadpleegde documenten, gevoerde gesprekken en uit de uitgezette enquête.

Veiligheidsbeleving, preventie en repressie van onveiligheid

Het CCV richt zich in zijn activiteiten met name op veiligheidspartners en -professionals, waardoor het lastig blijft om iets te zeggen over de verandering in de veiligheidsbeleving van burgers, bedrijven en instellingen en over de preventie en repressie van onveiligheid op dit niveau. De door ons uitgezette enquête is onze enige informatiebron op dit niveau. Hieruit blijkt dat het KVO bijdraagt aan de veiligheidsbeleving en de preventie en repressie van onveiligheid in winkelgebieden in het algemeen en bij ondernemers specifiek. Op basis hiervan kunnen we stellen dat het CCV door het KVO bijdraagt aan de maatschappelijke veiligheid. Het is voor ons echter niet mogelijk iets te zeggen over het effect van andere instrumenten, producten en diensten van het CCV op de veiligheidsbeleving van burgers, bedrijven en instellingen of op de preventie en repressie van onveiligheid.

Effectief (evidence-based) beleid en inzet van instrumenten

Op het niveau van veiligheidspartners en -professionals is het eveneens lastig om vast te stellen of de activiteiten van het CCV bijdragen aan maatschappelijke veiligheid door effectief beleid en de inzet van instrumenten. Er zijn geen harde cijfers of effectmetingen hierover en inzicht in de daadwerkelijke afname van producten en inzet van instrumenten en kennis ontbreekt. Hierdoor is het niet mogelijk om een antwoord te geven op de vraag of de producten en diensten van het CCV leiden tot effectief (evidence-based) beleid en inzet van instrumenten. Op basis van ons onderzoek, kunnen we wel zeggen dat uit de beperkt beschikbare productevaluaties, interviews en focusgroepen het beeld naar voren komt dat de producten en diensten die het CCV aanbiedt binnen alle drie de kernactiviteiten in de beleving van veiligheidspartners bijdragen aan hun kennis en dat het hun handelingsperspectief en effectiviteit vergroot. Daar waar sprake is van samenwerking tussen verschillende partijen ervaren de betrokkenen dit bovendien dubbel door de goede informatievoorziening, afstemming van activiteiten en verdeling van verantwoordelijkheid. Samenwerking vergroot de slagkracht en effectiviteit van de betrokken partijen en wordt door hen gezien als meerwaarde voor criminaliteitspreventie en maatschappelijke veiligheid. Voor veel producten en diensten blijft echter de vraag bestaan wat de partners doen met de opgedane kennis en informatie en of dat er actie volgt op de afname van diensten of producten.

Het toekomstbeeld

Onderdeel van deze evaluatie is te bezien in hoeverre het huidige CCV in overeenstemming is met het gewenste toekomstbeeld dat betrokkenen hebben voor de organisatie. Dit gaat in het bijzonder om de monitoring van output en outcome van het CCV, een goede balans tussen een bestendige en een flexibele programmering, en de vorm van een constructieve en betekenisvolle verantwoordingsrelatie tussen het CCV en JenV.

7.1 Algemeen toekomstbeeld CCV

Het CCV brengt als aanjager van publiek-private samenwerking binnen het veiligheidsdomein verschillende partijen samen. Er wordt door de medewerkers van het CCV gewerkt aan nieuwe producten en diensten, die zowel voor de publieke als voor de private sector van waarde zijn. Deze partijen hebben alle een verhouding tot het CCV en een gewenst toekomstbeeld voor het CCV. Een samengenomen 'algemeen toekomstbeeld volgens betrokkenen' voor het CCV is niet te schetsen door verschillende zienswijzen van de diverse partijen met wie we gesproken hebben. De verschillende betrokkenen hebben allen een verschillende relatie met het CCV, hebben uiteenlopende belangen en doelen. Eindgebruikers van het CCV (die diensten en producten afnemen) hebben in de enquête en focusgroepen wel enkele aandachtspunten met betrekking tot het toekomstbeeld voor het CCV meegegeven.

Eindgebruikers van het CCV:

- a. Waarderen producten/diensten van het CCV positief en geven aan hier ook in de toekomst behoefte aan te hebben. Zij geven aan dat tal van producten/diensten die het CCV verstrekt niet door andere organisaties geleverd worden. Gehoopt wordt dat het CCV zijn gewaardeerde basiskennis op peil zal houden.
- b. Spreken de wens uit dat het CCV meegaat met de tijd. Meegegeven wordt dat het CCV moet proberen trends te onderkennen, voorop te lopen en moet proberen om veranderingen aan te zien komen. De publiek-private samenwerking vertegenwoordigt volgens betrokkenen ook waarde omdat er veel kennis in de private sector aanwezig is over veiligheidsproblematiek en omdat het CCV een breed netwerk heeft in zowel de publieke als private sector.
- c. Wensen betere interne communicatie bij het CCV. Wanneer verschillende CCV'ers bij dezelfde gemeente zitten is het volgens een aantal gesproken eindgebruikers voorgekomen, en vreemd, dat zij dit niet van elkaar weten. Ook communicatie richting eindgebruikers over wat het CCV allemaal kan en doet, is gewenst. Veel eindgebruikers zijn bekend met slechts een klein deel van het producten- en dienstenpalet van het CCV. Dit geldt dan namelijk voor het deel waar zij zelf direct betrokken bij zijn.

7.2 Toekomstbeeld vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid

Het toekomstbeeld is met betrekking tot een drietal onderwerpen specifiek verkend. Deze onderwerpen zijn gericht op de relatie tussen JenV en het CCV. In de volgende sub-paragrafen wordt achtereenvolgend ingegaan op de door het WODC meegegeven onderwerpen.

7.2.1 Monitoring output en outcome

Een specifiek aandachtspunt in deze evaluatie is de monitoring van de output en outcome van het CCV. De stand van zaken op dit vlak en de visie van JenV hierover is reeds besproken in paragraaf 5.4. Het CCV tracht in groeiende mate toe te werken naar monitoring op outcome-niveau, met name door meer inhoudelijke terugkoppeling te geven. Binnen JenV is er in toenemende mate aandacht voor monitoring en sturing op outcome-niveau, maar een deel van de respondenten geeft ook aan hier niet op te willen overgaan. Het merendeel van de medewerkers van JenV met wie in

het kader van dit onderzoek gesproken is, wenst echter wel degelijk een verandering van de 'P x Q' mentaliteit²⁸ in de richting van monitoring met aandacht voor de inhoud. Men zoekt meer terugkoppeling, bijvoorbeeld in de vorm van klanttevredenheid. Voor sommige thema's geldt dat hier al in zekere zin sprake van is en er meer (en op gelijkwaardige wijze) over de inhoud wordt gesproken tussen projectmanagers bij het CCV en de portefeuillehouders bij JenV.

Een deel van de geïnterviewden bij JenV staat negatief tegenover de verschuiving van output- naar outcome-monitoring. Wanneer het ministerie enkel de 'wat'-vraag beantwoordt en het CCV vervolgens zelf mag bepalen 'hoe' zij dit doel zal bereiken, geeft dit de organisatie meer vrijheid in handelen. Hierover stellen verschillende medewerkers van JenV dat dit hun sturingsmogelijkheden inperkt. Op dit aandachtspunt wordt verder ingegaan in paragraaf 7.2.3. Met betrekking tot de financiële verantwoording kan worden geconcludeerd dat het merendeel van de portefeuillehouders bij JenV deze slechts in beperkte mate als waardevol beoordeelt. Men is enkel geïnteresseerd in deze cijfers wanneer er sprake is van grote mutaties ten opzichte van het jaarplan.

Alle respondenten in het onderzoek benoemen ook dat het meten van de outcome van CCV-producten/diensten een lastige opgave behelst, zoals ook reeds geproblematiseerd is in paragraaf 5.4.2. Problematisch met betrekking tot de monitoring van de outcome is ten eerste dat preventie van veiligheid zeer lastig te meten is, aangezien hier iets wordt gemeten dat zich niet voltrokken heeft. Ten tweede is outcome met name op de lange(re) termijn te meten (terwijl het CCV en JenV met jaarplannen werken, binnen een dynamisch veld). Ten derde is het meten van outcome een zeer tijdrovende (en kostbare) klus. Deze factoren bemoeilijken volgens medewerkers van JenV en het CCV de monitoring op outcome-niveau door het CCV zelf. Een andere optie zou zijn om andere organisaties CCV-outcome te laten toetsen (zoals bijvoorbeeld het WODC, of onderzoeksinstellingen als hogescholen of universiteiten). Dit lijkt, gebaseerd op de voor dit onderzoek voor handen zijnde informatie(bronnen) niet/nauwelijks te gebeuren.

Monitoren op outcome, in plaats van op output-niveau is volgens verschillende betrokkenen bij JenV en het CCV welkom. Echter lijkt het hierbij vanuit JenV te gaan om de vraag om inhoudelijke terugkoppeling omtrent activiteiten, terwijl het CCV hier een vrijere hand zou willen bij de bepaling van de wijze waarop zij tot doelen komt. Het ministerie van JenV en het CCV zijn hierover in gesprek en proberen zo in gezamenlijkheid tot een effectieve wijze van monitoring te komen. Er zitten echter verschillende haken en ogen aan het monitoren van outcome-indicatoren. De eerste stap lijkt in dit geval meer monitoring van de mate waarin CCV product- en dienstverlening tegemoetkomt aan de behoefte van de eindgebruikers.

7.2.2 *Balans bestendige versus flexibele programmering*

Het belang van de balans tussen een bestendige of een flexibele programmering heeft te maken met de uitdaging die het CCV zich jaarlijks gesteld ziet, waarbij er ruimte moet zijn voor meerjarige diensten en activiteiten en er tegelijkertijd vrije ruimte nodig is zodat diensten en activiteiten die gedurende het jaar opkomen opgepakt kunnen worden. Een belangrijk onderdeel van de vraag inzake een bestendige dan wel flexibele programmering is de financiering die hieraan verbonden is. Het CCV ontvangt zoals besproken ten eerste een basissubsidie van het ministerie van JenV, waaraan een vast bedrag is gekoppeld. Hiernaast ontvangt het CCV projectfinanciering van JenV voor 'losse' projecten en diensten.²⁹

Het is niet mogelijk om op basis van de onderzoeksactiviteiten die zijn uitgevoerd ten behoeve van dit onderzoek uitspraken te doen die zo verregaand zijn dat zij ambiëren uit te komen op een juiste balans tussen een bestendige en

²⁸ Een mentaliteit enkel gericht op de kosten/het aantal gemaakte uren per project (in plaats van meer inhoudelijk gedreven monitoring en terugkoppeling).

²⁹ Projectsubsidies worden bijvoorbeeld voor lokale projecten gebruikt, zoals het Keurmerk Veilig Ondernemen en het Politiekeurmerk Veilig Wonen. Deze subsidies kunnen voorafgaand, maar ook tijdens het jaar verstrekt worden.

flexibele programmering. Wel kan gesteld worden dat de belangen van het CCV en het ministerie van JenV op dit vlak lijken te botsen. Het CCV heeft belang bij een substantiële basissubsidie die strategisch meerjarenbeleid mogelijk maakt en zoveel mogelijk zekerheid geeft. Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft enerzijds ook stabiliteit nodig bij het CCV, met name voor meerjarige projecten. Anderzijds is JenV juist gebaat bij flexibele (/project-) financiering, waarmee het een beroep op het CCV kan doen zodra het nodig is. De verhouding hiertussen moet het CCV voldoende zekerheid en JenV voldoende flexibiliteit bieden. Het aandeel van de basissubsidie ten opzichte van de totale inkomsten van het CCV daalt, terwijl het aandeel van de projectsubsidies steeds groter wordt.

Ook speelt mee dat de subsidie voor het CCV vanuit het ministerie van JenV terugloopt. Het CCV zoekt naar nieuwe bronnen van financiering voor wanneer deze basissubsidie terugloopt. Het CCV moet volgens het ministerie van JenV meer eigen inkomsten genereren door het **verbreden van zijn blik naar ook andere opdrachtgevers**, zoals andere ministeries, publieke of private organisaties. Dit is een ontwikkeling die reeds is ingezet en waarbij JenV het CCV helpt bij deze (eerste) 'acquisitie'-werkzaamheden (bij andere departementen/(semi)publieke organisaties).³⁰

Mogelijkheden die in de interviews genoemd zijn om een meer flexibele programmering te kunnen bieden, zijn:

- a. Door een deel van de uren uit de vaste basissubsidie niet (meer) te programmeren maar 'vrij' te laten. Het CCV en JenV zijn deze mogelijkheden gezamenlijk reeds aan het verkennen. Hiernaast is het ook mogelijk om de bestaande afspraken gezamenlijk te her-prioriteren gedurende het jaar.
- b. Door een flexibele schil in te stellen en zo op bredere basis kennis en mensen beschikbaar te hebben. JenV stelt dat het CCV op deze manier op termijn zou meebewegen met (maatschappelijke ontwikkelingen op) de arbeidsmarkt.

JenV geeft te kennen een grotere commerciële insteek bij het CCV te verwachten. Dit geldt zowel met betrekking tot het zoeken van meer/andere opdrachtgevers, als dat gebruikers van CCV-producten en diensten vaker voor de financiering hiervan zullen moeten zorgen. Dit zorgt volgens JenV ook voor meer *commitment* bij de organisaties die diensten en/of producten afnemen bij het CCV. Gemeenten hebben in de focusgroep aangegeven dat zij betwijfelen of zij de kosten voor de diensten/producten van het CCV zelf kunnen/willen dragen. Zij gaven hiervoor als reden aan dat zij op allerlei terreinen steeds meer zelf financieren. Medewerkers van de gemeenten met wie we gesproken hebben, geven aan te betwijfelen of zij producten/diensten in dezelfde mate zullen afnemen wanneer zij hier (bijvoorbeeld tegen kostprijs) voor moeten betalen.

Hieraan raakt de discussie over de plek die het CCV in de markt inneemt. Het CCV is opgericht door publieke en private partijen maar grotendeels afhankelijk van publieke middelen. Deze gelden lopen terug en het CCV moet zich nu ook gaan richten op nieuwe markten en opdrachtgevers. Hierbij komt de vraag op wat het CCV qua kennis en kunde toevoegt aan reeds bestaande onderzoek/adviesbureaus. Het CCV voorziet middels haar kernactiviteit volgens alle respondenten in producten/diensten (en doelen) die door commerciële organisaties niet (even goed) uitgevoerd zouden kunnen worden. Afnemers van het CCV geven ook meermaals aan dat zij kiezen voor producten/diensten van het CCV, of samenwerken met het CCV, vanwege zijn rol als partij zonder marktbelang. Het CCV wordt gevraagd om vraaggestuurd te werken, en zich te richten op de vraag van deze afnemers. Om dit publieke/overheidsprofiel te behouden, is het volgens respondenten gesproken bij het CCV tegelijkertijd juist essentieel om een omvangrijke vaste basissubsidie te behouden en niet teveel projectmatige geldstromen binnen te krijgen. Tegelijkertijd kan de basissubsidie innovatie remmen, doordat meer gedetailleerd is vastgelegd waaraan, en hoe, het geld besteed wordt. Projectfinanciering maak het echt mogelijk om juist mee te bewegen met maatschappelijke veranderingen.

³⁰ In het bestuursverslag van 2018 stelt het CCV hierover: "Een eerste verkenning en vergelijking van de strategische agenda van het ministerie en *Koers* van het CCV toont aan dat er kansen liggen. Het is de bedoeling om bij dit proces ook andere stakeholders te betrekken. Hierbij kan gedacht worden aan de VNG, brancheverenigingen, de Nationale Politie en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties."

Van het CCV wordt door medewerkers gesproken bij JenV verwacht dat het zich als organisatie (nog) meer naar 'buiten' zal richten. De balans tussen een bestendige en flexibele programmering is geen vaste uitkomst, maar een punt waar CCV en JenV over in gesprek (moeten) blijven. Het CCV moet volgens JenV meer externe opdrachten binnenslepen en zal (nog) meer moeten wennen aan flexibele programmering. Criminaliteitspreventie en veiligheid vraagt als onderwerp om een zekere flexibiliteit in de uitvoering van de werkzaamheden van het centrum. Het ministerie van JenV verwacht een meer commerciële insteek van het CCV. Het CCV richt zich volgens JenV echter nog in beperkte mate op een groei van private geldschieters voor zijn diensten. Het CCV en verschillende betrokkenen stellen hierbij dat het belangrijk is om een vaste basis(subsidie) te behouden om een publiek profiel te kunnen blijven uitdragen.

7.2.3 *Verantwoordingsrelatie CCV - JenV*

Bij het ministerie van Justitie en Veiligheid en bij het CCV is er behoefte aan een nieuwe wijze van verantwoording. Rondom deze nieuwe verantwoording is de link met de strategische JenV-agenda en meerjarige programmering een aandachtspunt. Het merendeel van de betrokkenen stelt in de interviews dat de inhoud van deze vernieuwde verantwoording breder dient te zijn dan enkel het rapporteren van het aantal bestede uren/geld. Het CCV is bezig met het uitwerken van een voorstel voor het ministerie van JenV over hoe deze verantwoording er mogelijk uit kan zien. Een optie is om de verantwoording minder op dossierniveau en meer op clusterniveau vorm te geven. De verschillende directies bij het ministerie van JenV hebben verschillende opvattingen over de vrijheid die het CCV geboden kan worden omtrent deze verantwoording.

Een **constructieve en betekenisvolle verantwoordingsrelatie** tussen het CCV en het ministerie van Justitie en Veiligheid borduurt voort op het toekomstbeeld van betrokkenen met betrekking tot monitoring op basis van output- en outcome-indicatoren. Zoals uit de voorgaande paragraaf blijkt, is er bij het CCV een wens om verantwoording in grotere mate op outcome-niveau te laten plaatsvinden. Tegelijkertijd is in de interviews opgemerkt dat enkel sturing op output kan leiden tot perverse prikkels.³¹

Waar verantwoording op enkel outputindicatoren/financiële gegevens te miniem is, is verantwoording op outcome-niveau ook een zeer lastige optie. JenV wil inspraak hebben op wat het CCV doet, maar tegelijkertijd wenst zij ook dat het CCV meer externe opdrachten binnenhaalt en een meer flexibele rol inneemt. Het risico van de verschillende eisen binnen het ministerie is een dubbele verantwoording, waarbij zowel output als outcome gemonitord en gerapporteerd dienen te worden. Medewerkers van het ministerie van JenV erkennen dat zij hiertoe zelf ook duidelijk(er) verwachtingen moeten opstellen met betrekking tot output en outcome-monitoring. Hierbij is zoals eerder gesteld de gedeelde boodschap dat het CCV aan de behoeften van haar gebruikers moet voldoen.

Het is lastig om een eenduidige constructieve en betekenisvolle verantwoordingsrelatie te schetsen, aangezien de verschillende afdelingen bij JenV verschillende behoeften bij het CCV hebben. Het CCV dient verschillende functies voor het ministerie van JenV. Waar sommigen bij JenV breder willen sturen, wordt het CCV door anderen meer gezien als een uitvoerende dienst die ten dienste staat van het ministerie van JenV. Om tot een constructieve en betekenisvolle verantwoordingsrelatie te komen, is het volgens betrokkenen belangrijk dat beide partijen vooraf hun verwachtingen expliciteren. Daarnaast dienen het ministerie en het CCV gezamenlijk te komen tot een eenduidige

³¹ Een voorbeeld hiervan is een situatie waarin het CCV werd afgerekend op basis van het aantal scans van ondernemingen. Wanneer enkel ten doel gesteld wordt een 'X' aantal scans uit te voeren, kan dit ervoor zorgen dat deze scans niet bij de juiste ondernemingen afgenomen worden. Het is bijvoorbeeld veel efficiënter om scans uit te voeren bij taxibestuurders (kleine zzp'er) dan bij grote ondernemingen. Op deze manier kan de outcome uit het oog verloren worden.

verantwoordingsstructuur, waarin men meer inhoudelijke verantwoording aflegt. Een realistisch perspectief op de meting van output/outcome, en hierop gebaseerde verantwoording, lijkt te zijn om een meer systematische verantwoording te verkennen, gericht op de afname, het gebruik en de waardering van een breed palet aan product en dienstverlening. Hierbij kan ook de mogelijkheid tot verantwoording op clusterniveau (in plaats van op individueel portefeuillehouder niveau) verkend worden.

Betrokkenen van het CCV en het ministerie van JenV verstaan verschillende dingen onder een constructieve en betekenisvolle verantwoordingsrelatie. Dit is verbonden aan de discussie omtrent output- en outcome-monitoring. Met betrekking tot outcome-monitoring lijkt het op een structurelere wijze monitoren van klantwaardering een mooie eerste stap. Beide partijen moeten inzake het verantwoordingsproces hun behoeften vooraf duidelijk(er) expliciteren. Een realistisch perspectief op de meting van output/outcome, en hierop gebaseerde verantwoording, lijkt te zijn om een meer systematische verantwoording te verkennen, gericht op de afname, het gebruik en de waardering van een breed palet aan product en dienstverlening. Door te monitoren op clusterniveau, in plaats van op het niveau van individuele portefeuillehouders, kan hiertoe een beter beeld ontstaan.

Conclusies

8.1 Inleiding

De centrale probleemstelling van dit onderzoek kent een driedelige vraagstelling die vervolgens is uitgewerkt in vijf onderzoeksvragen:

- a. In hoeverre heeft het CCV in de periode 2013-2018 haar algemene doelstelling gerealiseerd en hoe verhoudt dat beeld zich tot de vorige evaluatie uit 2013? (onderzoeksvragen 1, 2 en 3)
- b. In hoeverre heeft het CCV opvolging gegeven aan de aanbevelingen uit de vorige evaluatie? (onderzoeksvraag 4)
- c. In hoeverre is het huidige CCV in overeenstemming met het gewenste toekomstbeeld dat betrokkenen hebben voor de organisatie? (onderzoeksvraag 5)

In het vervolg van dit hoofdstuk zullen we per deelvraag onze conclusies formuleren.

8.2 Realisatie algemene doelstelling: bijdrage aan maatschappelijke veiligheid

- a. De correlatie (laat staan de causaliteit) tussen CCV activiteiten en maatschappelijke veiligheid kon door Berenschot empirisch niet worden bewezen. Die conclusie uit de vorige evaluatie kan hier worden herhaald. Ondanks de inzet van aanvullende informatiebronnen (enquête, focusgroepen) kunnen er ook in deze evaluatie geen robuuste uitspraken worden gedaan over het doelbereik van CCV, zijnde de verhoging van de maatschappelijke veiligheid. De stelling is gerechtvaardigd dat ongeacht het onderzoeksdesign en ongeacht de kaders van het onderzoek (tijd, geld) nauwkeurige uitspraken over het verhogen van de maatschappelijke veiligheid nauwelijks zijn te doen.
- b. De beleidstheorie laat geen verregaande en toetsbare uitspraken toe over de mate waarin het CCV de maatschappelijke veiligheid heeft verhoogd. Daardoor heeft deze evaluatie sterk het karakter van een procesevaluatie. Het CCV ontwikkelt een veelheid van uiteenlopende activiteiten en producten die elk op een indirecte wijze (namelijk via veiligheidspartners en -professionals) bij burgers, bedrijven en instellingen moeten leiden tot een verandering in de veiligheidsbeleving en de preventie en repressie van onveiligheid. Bovendien wordt de maatschappelijke veiligheid beïnvloed door een groot aantal contextuele factoren die gedurende de evaluatieperiode sterk kunnen fluctueren.
- c. De enquête over de waardering van één product (Keurmerk Veilig Ondernemen) is de enige directe informatiebron op het niveau van de gebruiker die een indicatie geeft van de waardering en de impact. De uitkomst van de enquête geeft steun aan de stelling dat het KVO bijdraagt aan de veiligheidsbeleving en de preventie en repressie van onveiligheid in winkelgebieden in het algemeen en bij ondernemers specifiek. Hierbij past de kanttekening dat de omvang van de ondernemers in de enquête met 18 relatief beperkt was.
- d. Uit de beschikbare productevaluaties, interviews en focusgroepen komt wel het beeld naar voren dat de producten en diensten van het CCV bijdragen aan de kennis van veiligheidspartners, maar met name bij de focusgroepen moet rekening worden gehouden met een (positieve) bias vanwege een mogelijke selectiviteit in de deelnemers.
- e. Voor veel producten en diensten blijft de vraag bestaan wat de partners doen met de output in de vorm van opgedane kennis en informatie en of er actie volgt op de van het CCV afgenomen diensten of producten.

8.3 Implementatie aanbevelingen vorige evaluatie

De aanbevelingen uit de vorige evaluatie (Berenschot 2013) kunnen als volgt worden samengevat:

- a. Betere en meer evenwichtige aansluiting op de behoeften van publieke en private doelgroepen door middel van een meer vraaggerichte werkwijze van het CCV;
- b. Monitoring van output en outcome;
- c. Verbetering communicatie tussen ministerie van Justitie en Veiligheid en CCV.

Vraaggerichte werkwijze met meer aandacht voor de private sector

- a. In reactie op de aanbevelingen uit de vorige evaluatie heeft het CCV initiatieven ontplooid die moeten leiden tot een meer evenwichtige en vraaggerichte benadering van de publieke en de private sector. Ten eerste is het Plan intensivering privaat 2013-2014 opgesteld. Onderdeel van dit plan vormde het voornemen extra mensen in dienst te nemen die meer ervaring hadden met (problemen van) ondernemers. Dit voornemen is gerealiseerd. Ook in de nieuwe koers die het CCV in 2016 heeft ingezet met zijn document 'Koersen op relevantie' is vastgelegd dat het CCV streeft naar een groot draagvlak onder private partijen. Ten tweede heeft het CCV zijn interne organisatiestructuur veranderd, waarbij aparte afdelingen zijn opgericht voor de eindgebruikers in de publieke en de private sector. Ten derde is het CCV op het niveau van individuele medewerkers actief ingezet op versterking van kennis en kunde op het gebied van private onderwerpen.
- b. De beweging die het CCV intern heeft gemaakt, wordt extern herkend door respondenten uit zowel de private als de (semi-) publieke sector. Uit de interviews komt naar voren dat het aanbod de afgelopen jaren meer lijkt te zijn afgestemd op de wensen en vragen uit de private praktijk. Tegelijkertijd moet worden vastgesteld dat een evenwichtige balans tussen de private en publieke sector nog niet is bereikt. Het merendeel van het productenpalet richt zich nog altijd op en is ontwikkeld voor publieke partijen. Ook de bekendheid met en afname van producten van CCV is bij (semi-) publieke partijen groter dan bij private partijen (KVO). Dit vertaalt zich in een achterblijvende bijdrage van de private sector in de financiering van activiteiten van het CCV.

Monitoring output en outcome

- a. De vorige evaluatie beschreef het voornemen van het CCV om een verschuiving in de monitoring aan te brengen van outputmeting (producten/instrumenten) naar outcome (effecten). Deze verschuiving moest de bijdrage van het CCV aan de maatschappelijke veiligheid beter in beeld brengen. In de vorige evaluatie is daarbij de aanbeveling opgenomen dat de outcome zou moeten worden afgeleid van de gerealiseerde producten/-instrumenten die het CCV ontwikkelt en uitvoert. Zowel output als outcome dienen dus beschreven en gemonitord te worden.
- b. In reactie op deze aanbeveling heeft het CCV met JenV afspraken gemaakt over de wijze van rapporteren. In de jaarplannen worden in overleg met JenV de doelen voor het komende jaar vastgelegd. De indicatoren in de jaarplannen (en in de verantwoording) behelzen meestal nog output-indicatoren en zijn nog niet in alle gevallen duidelijk en systematisch vastgelegd.
- c. Bij de monitoring van de outcome zijn bescheiden stappen gezet, maar gewaakt moet worden voor te hoge en niet realistische ambities. De relatie tussen de CCV producten en de maatschappelijke veiligheid is zeer complex waardoor de correlatie en causaliteit tussen de activiteiten van het CCV enerzijds en de maatschappelijke veiligheid anderzijds niet is vast te stellen. Zowel van de zijde van het ministerie, van het CCV als van de onderzoekers van dit rapport wordt hier melding van gemaakt. Een meer pragmatische benadering zou zijn in de monitoring een koppeling te leggen tussen de CCV-producten en de wijze waarop het CCV de maatschappelijke veiligheid wil bevorderen: door kennis en instrumenten te ontwikkelen en door de samenwerking te bevorderen tussen (semi-) publieke en private organisaties. Een meer systematische, integrale en uniforme monitoring van het gebruik van de producten van het CCV en de waardering hiervoor van zowel private als (semi-) publieke afnemers is daarvoor noodzakelijk.

Verbetering communicatie CCV en JenV

- a. De vorige evaluatie stelde vast dat de communicatie tussen CCV en JenV voor verbetering vatbaar is. In reactie daarop zijn meer gestructureerde samenwerkingsoverleggen tussen JenV en het CCV tot stand gekomen en voeren CCV-managers naast het reguliere overleg met de accounthouders bij JenV ook periodiek met de afdelingshoofden overleg.
- b. Resultaat van deze inspanningen is dat volgens alle betrokkenen de communicatie tussen medewerkers van het CCV en JenV op alle functieniveaus (zeer) verbeterd is met korte lijnen tussen de afdelingen van JenV en het CCV. Daarnaast worden de medewerkers van het CCV gezien als professionals met veel dossierkennis. Dit neemt niet weg dat JenV nog meer en tijdig gevoed wil worden met informatie uit de praktijk en trendontwikkelingen ten behoeve van de beleidsbepaling.

8.4 Gedeeld toekomstbeeld

In de verkenning van het toekomstbeeld onderscheiden wij twee relevante aspecten.

Verantwoording en sturing op basis van outcome

- b. Tussen het CCV en het ministerie van JenV bestaat nog geen unanimititeit over het gewenste niveau van verantwoordingsinformatie; overigens evenmin JenV-intern. Het CCV is in lijn met de aanbevelingen uit de vorige evaluatie voorstander van het (in steeds grotere mate) monitoren en verantwoorden op outcome-niveau. Daarmee wordt de transparantie over de bijdrage van het CCV aan de vergroting van de veiligheid en de reductie van de criminaliteit vergroot. Binnen JenV wordt die stelling in beginsel onderschreven, maar discussie ontstaat over de vraag in hoeverre dit betekent dat een verantwoording op basis van 'p x q' geheel moet verdwijnen. Vanuit JenV wordt erop gewezen dat meting van de outcome van CCV-producten/diensten een methodologisch complexe en tijdsintensieve opgave is. Deze evaluatie onderschrijft deze visie. De vrees bestaat bij een deel van de respondenten van JenV dat de bestaande sturingsmogelijkheden omtrent de subsidie deels verloren gaan zonder dat daar op hetzelfde moment nieuwe voor in de plaats komen. Daaraan moet wel worden toegevoegd dat de huidige financiële verantwoording door het merendeel van de portefeuillehouders bij JenV slechts in beperkte mate als waardevol wordt beoordeeld.
- c. Een alternatieve, meer pragmatische benadering bestaat uit twee elementen:
 - i. Toepassing van een systematische, uniforme en integrale monitoring van het gebruik en de waardering van CCV producten. Dat vraagt uitdrukkelijker aandacht want het CCV heeft thans nog geen helder beeld wat private en publieke partijen met de producten van het CCV doen.
 - ii. Koppeling van gebruik en waardering van de CCV-producten aan de vergroting van kennis van veiligheidspartners en de toename van samenwerking tussen private en publieke partijen.

Verhouding tussen vaste en flexibele programmering

- a. In de evaluatieperiode heeft het CCV zich geconfronteerd gezien met een forse terugloop in de financiering van JenV die niet is opgevangen door andere partijen; privaot of publiek. Het CCV en JenV hebben verschillende beelden over de toekomstige financiering en de rol van private partijen hierin. Het CCV benadrukt het belang van een substantiële basissubsidie die een strategisch meerjarenbeleid mogelijk maakt, voldoende zekerheid geeft en het CCV tot een aantrekkelijke werkgever maakt. Een substantiële bijdrage vanuit de private sector acht het CCV onhaalbaar.
- b. In de visie van JenV zijn de mogelijkheden in de nabije toekomst voor een verhoging van de basissubsidie praktisch afwezig. Aanvullende financiering dient in de visie van JenV te komen van andere private en semi-publieke partijen, alsmede van een groter aandeel voor een meer flexibele programmering via projectsubsidies. Deze beweging acht het ministerie zowel noodzakelijk als gewenst. Het is noodzakelijk vanwege budgettaire

redenen waardoor de vaste basissubsidie structureel is verlaagd. Dit noodzaakt tot het aanboren van nieuwe bronnen van financiering waarbij de blik wordt verbreed naar andere opdrachtgevers. Het is wenselijk omdat er op die wijze meer ruimte komt voor thematische diensten en activiteiten die gedurende het jaar opkomen en door het CCV opgepakt kunnen worden; wellicht in samenwerking met experts in een flexibele schil rondom het CCV. Voorwaarde is dat het CCV zich weet te verzekeren (via samenwerking of in de eigen organisatie) van inhoudelijke kennis op deze nieuwe thema's. Voorwaarde is evenzeer dat duidelijk is voor alle partijen welke activiteiten worden gefinancierd uit de basissubsidie, dan wel de projectfinanciering.

Leden van de begeleidingscommissie

Leden van de begeleidingscommissie:

- i. Em. Prof. dr. A.J.A. Felling (Bert) (voorzitter), Radboud Universiteit Nijmegen.
- ii. Mr. M. Scholtz (Martin), Ministerie van Justitie en Veiligheid.
- iii. Dr. R. van Steden (Ronald), Vrije Universiteit Amsterdam.
- iv. Drs. T. L. van Mullekom (Theo), Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum.

Respondenten onderzoek

Organisatie (per interview)	Respondent(en)
Ministerie van Justitie en Veiligheid	M. Scholtz (DVB); M. Donker (DVB)
Ministerie van Justitie en Veiligheid	H. Göleli (DGSenB); M. Seijlhouwer (DGSenB)
Ministerie van Justitie en Veiligheid	E. Jägers (DVB); R. Baas (DVB); J. Dobbelaar (DRC)
Ministerie van Justitie en Veiligheid	B. Perels (Integrale Veiligheid)
Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid	P. van den Brink; R. Vossen
Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (2x)	R. Vossen; F. van de Beek
Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (HIC/PKVV)	C. Voetee; S. Schat
Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (GCO)	J. Vig; L. Hutten
Samenwerkingsverband Midden Nederland/RIEC	A. van Breukelen
Politie	A. van Pel
VNG	M. Groot Nibbelink
Bureau Woontalent	F. Saathof
Avans (Kennisinstituut)	E. Kolthoff
Halt.	J. ten Hoop
VNO-NCW/MKB-Nederland	E. Prins
Koninklijke Horeca Nederland	H. Kant
Detailhandel Nederland	B. van Steeg
Verbond van Verzekeraars	M. van Leeuwen; T. Brinkman
Ministerie van Binnenlandse Zaken	A. Clijnk

Focusgroepen	Aanwezigen
High impact crimes	I. Stiphout (Gemeente Almere) Y. el Hachoui (Gemeente Den Haag) E. Berg (Gemeente Den Haag) M. Bakker (Gemeente Utrecht)
Georganiseerde criminaliteit en ondermijning	J. Anbergen (Gemeente Ede) H. van Braak (Gemeente Gennep) I. Meijer (Gemeente Dordrecht) J. Vollebregt (Politie Oost-Brabant) M. Bodeslie (RIEC - Zeeland/West-Brabant)

Clusters en thema's binnen het CCV

1. High impact Crimes.

Doelstelling: Burgers (en gemeenten) bewust maken van de gevaren en daarbij handelingsperspectieven te bieden, zodat het risico wordt verkleind dat zij slachtoffer worden van HIC-delicten.

- Woninginbraken/politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW);
- Heling;
- Geweld;
- Overvallen;
- Straatroof.

2. Zorg en veiligheid

Doelstelling: Het verbeteren van de verbinding tussen de zorg- en veiligheidshuizen op landelijk niveau en tussen de ambtenaren 'zorg/sociaal en veiligheid', zowel op inhoudelijk als procesniveau.

- Veiligheid en zorg, inclusief zorg- en veiligheidshuizen;
- Multiprobleemgezinnen met een Roma-achtergrond;
- Woonoverlast;
- Jeugd.

3. Georganiseerde criminaliteit en ondermijning

Doelstelling: Zorgen dat professionals in de aanpak van georganiseerde criminaliteit toegang hebben tot kennis en expertise, zodat zij hun werkzaamheden in de aanpak georganiseerde criminaliteit en ondermijning effectief en efficiënt kunnen doen.

- Georganiseerde criminaliteit en ondermijning;
- Aanpak mensenhandel;
- Drugscriminaliteit;
- Thema prostitutiebeleid;
- Mobiel banditisme.

4. Leefbaarheid

Doelstelling: het bevorderen van een 'behaaglijke wijk' door het voorkomen van overlast en onveiligheid, effectief toezicht en handhaving bij misstanden en het bevorderen van de (veiligheids)beleving.

- Burgerparticipatie;
- Overlast- en veiligheidsbeleving;
- Cameratoezicht;
- BOA;
- Wet MBVEO (Maatregelen Bestrijding Voetbalvandalisme en Ernstige Overlast).

5. Criminaliteit en bedrijfsleven

Doelstelling: Op een effectieve en efficiënte manier ondernemers, lokale overheden en regionale samenwerkingsverbanden te ondersteunen bij het realiseren van meer veiligheid en minder criminaliteit tegen het bedrijfsleven, maar ook minder criminaliteit die geweld of ongewild door het bedrijfsleven wordt gepleegd.

- Informatie, organisatie en communicatie;
- Veilig uitgaan en straatintimidatie;
- Aanpak diefstal;
- Horizontale fraude.

6. Integraal veiligheidsbeleid

Doelstelling: het ondersteunen van professionals op de hele Integraal veiligheidsbeleidscyclus (IVB-cyclus) en het lokale bestuur in een sterke informatiepositie plaatsen.

- Lokaal veiligheidsbeleid;
- Informatiepositie gemeenten (op het gebied van veiligheid).

7. Nalevingsexpertise

Doelstelling: Als uitgeschoven post van het ministerie beleidsmakers, wetgevers en instellingen met een toezichtstaak te ondersteunen met open governance denken, door: professionals te faciliteren bij het bouwen aan coalities en het ontwikkelen van interventiemixen op basis van inzichten uit de gedragswetenschap. Op deze wijze preventief bijdragen aan een effectievere regelgeving, groter vertrouwen in de rechtsstaat en uiteindelijk voorkomen van onnodige belasting van de strafrechtketen.

- Onderzoek en wetenschap - handhaving en gedrag;
- Professionalisering en kennisuitwisseling;
- Analysemethoden en instrumentarium;
- DGRR/Fraude en Ordening (F&O)-projecten;
- Projecten evaluatie en outputmeting.

De 7 clusters vormen de koepel voor de thema's waar het CCV zich binnen de basissubsidie op concentreert. Er worden ook losse projecten uitgevoerd die niet strijdig zijn met de visie en missie van het CCV. Producten, diensten en activiteiten die het CCV aanbiedt naast de 7 genoemde clusters, focussen op:

- Cybercriminaliteit en -veiligheid;
- Lokale projecten;
- Certificatie en inspectie.

Overzicht van producten en diensten van het CCV in 2018

D.1 Informatievoorziening, kennisverspreiding en procesbegeleiding

In 2018 is het CCV op elk van zeven clusters actief geweest in informatievoorziening, kennisverspreiding en procesbegeleiding. Dit heeft ruwweg geresulteerd in de volgende output:

Website(bezoek):

- Het webdossier 'veiligheid en zorg' is 7.600 keer bezocht.
- Het webdossier 'veilig uitgaan en straatintimidatie' is in september gelanceerd en 1.377 keer bezocht in 2018.
- De volgende webdossiers zijn geactualiseerd: alcohol- en drugstest geweldplegers, straatroof, afname handelingsverlegenheid, informatiepositie, burgerparticipatie (leefbaarheid), cameratoezicht, autokraak, woonoverlast, buurtbemiddeling.
- Het nieuwe webdossier 'privacy en informatie-uitwisseling' is ontwikkeld om in 2019 aan de website te worden toegevoegd.

Helpdeskfunctie (telefonisch en via e-mail):

- Helpdeskfunctie: handelingsverlegenheid, woonoverlast, jeugd, drugscriminaliteit, cameratoezicht, registratiesysteem buurtbemiddeling.
- Er zijn 130 vragen over cameratoezicht digitaal binnengekomen en beantwoord.
- Het steunpunt Veilig Uitgaan is 77 keer bevraagd.

Nieuwsbrieven:

- Er zijn nieuwsbrieven uitgegaan over Zorg en Veiligheidshuizen, Jeugd en Veiligheid (1.600 abonnees; twitteraccount > 2.500 volgers), Criminaliteit en Ondernijning (voor raadsleden).
- 'Trends Veilig Uitgaan' is drie keer verstuurd aan 178 abonnees.

Kennisbijeenkomsten/workshops/presentaties:

- Kennisbijeenkomsten: gedragsaanwijzing door burgemeesters; toepassing wet aanpak woonoverlast (9 bijeenkomsten); landelijke bijeenkomsten buurtbemiddeling (3 bijeenkomsten); cybercrime (voor ondernemers); kenniskringen hennepcriminaliteit (2 bijeenkomsten); prostitutiebeleid (landelijk programma en werkgroep toezicht en handhaving); themabijeenkomst prostitutiebeleid; wet MBVEO (2 bijeenkomsten); landelijke bijeenkomst veilig uitgaan (100 deelnemers); landelijke bijeenkomst straatintimidatie (54 deelnemers); 10-jarig jubileumcongres Centrum Fietsdiefstal; trainingen en bijeenkomsten Lokaal Veiligheidsbeleid (6 in totaal, voor raadsleden).
- Presentaties: Jeugd en Veiligheid (meerdere gemeenten en 1 hogeschool); actualiteitencollege Openbare Orderecht (81 aanwezigen); Cameratoezicht (voor raadsleden).
- Workshops: overlast/veiligheidsbeleving rondom jeugdoverlast (4 werksessies op maat); workshop ID-fraude; 'samen voor een veilige school' (1 workshop).
- Voorlichting: oplichting (voor senioren); fraudecafé voor mavoleerlingen.
- Deelname 'boefproof' op veiligheidsmarkten gemeenten.

(Preventie)films/posters:

- Films: 'agressief gedrag in het OV', 'gastvrij in het openbaar vervoer' en 'woninginbraak'; twee filmpjes over fraude (i.s.m. met scholieren.com).
- Poster: ID-fraude in het uitgaansleven (in samenwerking met scholieren).

Website-ontwikkeling en -beheer:

- Ontwikkeld: nieuwe website PKVW, BOA platform.
- In beheer: mijnstraatwaarde.nl; wet MVBEO; Centrum Fietsdiefstal; wegwijzerjeugdveiligheid.nl; veiligondernemenbeginthier.nl.
- Overig in beheer: database 'aanpak HIC'; database aanpakken jeugdgroepen en andere instrumenten (op wegwijzerjeugdveiligheid), registratiesysteem buurtbemiddeling.

E-learning:

- Nieuw: Opkoperscontrole (voor politie en BOA's); Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan (50 pageviews per maand, in totaal 19 certificaten); e-learning 'mensenhandel' voor nieuwe doelgroepen.
- Doorontwikkeld: e-learning 'signalering mensenhandel'.

Week van de Veiligheid

- Deelname van 160 gemeenten.

Advies en procesbegeleiding:

- Advies in de kerngroep HIC Landelijk actieprogramma sociale veiligheid OV en de werkgroep Reisverbod.
- Advies op locatie over cameratoezicht voor gemeenten.
- Ondersteuning managers op doelstellingen Meerjarenagenda Zorg- en Veiligheidshuizen (ZVH's) en deelname bestuursvergaderingen landelijke vereniging managers ZVH's en landelijke klankbordgroep.
- Ondersteuning van adoptiegemeenten onder de noemer 'win een CCV'er'.
- Actieve ondersteuning, awareness en vermindering van handelingsverlegenheid bij gemeenten en landelijke organisaties (on the job en helpdesk).
- Begeleiding aanpak buurtbemiddeling en woonoverlast (47 nieuwe gemeenten, totale landelijke dekking van 70% naar 80%) en advisering en begeleiding van de inzet van de (wet) aanpak woonoverlast).
- 5 Startbijeenkomsten integraal veiligheidsplan.
- Begeleiding lokale samenwerkingspartners rondom overlast en onveiligheidsgevoelens.
- Intervisiebijeenkomsten; ondermijning en jeugd en Licht Verstandelijk Beperkten.
- 2 Landelijke intervisiebijeenkomsten beleidsmedewerkers sociaal domein, openbare orde en veiligheid en wijkteammanagers - Interbestuurlijk Programma (ca. 50 mensen), Mensenhandel (20 gemeenten).

D.2 Instrumentontwikkeling en -beheer

In 2018 heeft het CCV verschillende instrumenten (door)ontwikkeld en beschikbaar gesteld. Hieronder vallen diverse instrumenten die een praktische bijdrage leveren aan criminaliteitspreventie. Dit kan in de vorm van keurmerken, handreikingen/handboeken, modelaanpakken, (web)tools en trainingen. In 2018 ging het om de volgende instrumenten:

Keurmerken:

- Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) (extra promotie).
- CCV erkenning Buurtbemiddeling (hertoetsing basistrainingen).

Handreikingen:

- Buurtpreventie (handreiking voor gemeenten en politie).
- 'Excellent cameratoezicht' (handreiking bestaande uit negen punten, voor gemeenten).
- 'Samen voor een veilige school' (gespreksleidraad).
- Wegwijzer Jeugd en Veiligheid (vernieuwd/herijkt).
- Werkproces aanpak jeugdgroepen en groepsgedrag (het 7-stappenmodel).
- Actualisatie e-books '4 sleutels voor een succesvolle aanpak problematische jeugdgroepen', 'back to school' en 'tijdig signaleren van levensbelang'.
- 'Focus op veiligheid' (Handreiking voor raadsleden: 600 downloads, 400 fysiek).
- Aanpassing handreiking prostitutiebeleid.

(Web)tools:

- 'Privacy en informatie-uitwisseling' (digitale tool op themasite ZVH's).
- 'Van niet pluis gevoelens naar concrete agendering' (tool voor aanpak criminele uitbuiting).
- 'Woonoverlast (Digitale tool).
- 'Uitvoeringsplannen' (tool gelanceerd, 5 keer gebruikt).

Trainingen:

- 'Van wijk naar bestuur' (training bij 6 gemeenten).
- Training voor veiligheid- en jeugdprofessionals in het sociaal domein o.b.v. 7-stappenmodel (training ontwikkeld).

Modelaanpakken:

- Barrièremodellen (6 nieuwe gepubliceerd, 700 accounts aangemaakt, begeleiding sessie, informeren Europol, presentatie barrièremodel mobiel banditisme aan Bundespolizei, recherche Eenheid Noord en Eenheid Oost).

Overige instrumenten:

- Track en traceproject in sigarettenpakjes bij Primera en bij juweliers.
- Boef in de Wijk spel.
- Monitor Veilig Ondernemen in Beeld.

D.3 Stimuleren en faciliteren van samenwerking

In 2018 heeft het CCV verschillende activiteiten uitgevoerd, gericht op de samenwerking tussen verschillende veiligheidspartners. Hieronder vallen activiteiten die gericht zijn op het opbouwen, stimuleren en faciliteren van inter- en crosssectorale samenwerking tussen partijen in de publieke, semipublieke en private sector. In 2018 ging het om de volgende activiteiten:

Kenniskringen

- 3 Bijeenkomsten Kenniskring Veiligheid en Zorg.
- 3 Bijeenkomsten Kenniskring Informatiepositie Gemeenten.

Netwerken

- 3 Nieuwe netwerken/samenwerkingsverbanden:
 - a. Gemeentenetwerk Veilig Uitgaan.
 - b. Samenwerkingen georganiseerde criminaliteit en ondermijning buitengebied en bedrijventerreinen.

- c. Verbinding gemeenten, Landelijk Innovatieplatform MPG (multiprobleemgezinnen) Roma en het project Netwerken en Strategisch Beraad.
- 2 Netwerkbijeenkomsten Ondernijning en Cybercrime.
- 2 Netwerkdagen Grote Steden.
- Enkele Netwerkoverleggen Fraude onder Jongeren.
- 1 Netwerkdag, 1 tweedaagse en 1 netwerkbijeenkomst Zorg en Veiligheidshuizen.
- 1 Congres Veilig Wonen/Veilig Wonen Dag 2018.

D.4 Kennisontwikkeling/overig

Het CCV heeft in 2018 verschillende onderzoeksactiviteiten opgestart en uitgevoerd ten behoeve van kennisontwikkeling op het gebied van criminaliteitspreventie en veiligheid. In 2018 ging het om de volgende activiteiten:

Pilots en experimenten:

- Pilot 'Wet middelenonderzoek geweldplegers' (webdossier 'alcohol- en drugstest geweldplegers').
- Pilot 'KVU-nieuwe uitgaansgebieden'.
- Experiment Inzet van gedragsinzichten in aanpak woonoverlast.

Onderzoeken:

- Vooronderzoek 'Toekomstperspectief Roma' en project 'doorontwikkeling Toekomstperspectief'.
- Peiling Jeugd, jaarlijkse peiling naar vraagstukken rondom jeugd.

Overig:

- 2 Bijeenkomsten expertteam woonoverlast.
- 3 'Wel zo veilig awards'.

Enquête

De enquête is uitgezet onder leden van werkgroepen van KVO's. In totaal hebben 66 aangeschrevenen de enquête (deels) ingevuld en hebben 52 aangeschrevenen de enquête compleet ingevuld. Van deze 52 waren 18 ondernemers (35 procent) en 21 gemeenten (40 procent).

E.1 Gegevens organisatie

- a. Naam (n = 66)
- b. Organisatie (n = 66)
- c. Plaats (n = 66)

E.2 Kenmerken Keurmerk Veilig Ondernemen

2. Via welke weg is het KVO bij uw ondernemers-/winkeliersvereniging onder de aandacht gekomen? (n = 60)

Antwoordcategorie	Totaal		Gemeenten		Ondernemers	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Via een branchevereniging	3	5%	0	0%	2	11%
Via een beveiligingsbedrijf	0	0%	0	0%	0	0%
Via internet	0	0%	0	0%	0	0%
Via de gemeente	26	43%	10	48%	8	44%
Via de politie/brandweer	3	5%	1	5%	0	0%
Via het CCV	12	20%	4	19%	5	28%
Weet ik niet	6	10%	3	14%	1	6%
Anders	10	17%	3	14%	2	11%
Totaal	60	100%	21	100%	18	100%

3. Hoeveel jaar heeft uw winkelgebied reeds het KVO? (n = 59)

Antwoordcategorie	Totaal		Gemeenten		Ondernemers	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
<1 jaar	8	14%	5	24%	2	11%
1-2 jaar	4	7%	0	0%	3	17%
2-5 jaar	19	32%	8	38%	8	44%
5-10 jaar	22	37%	8	38%	3	17%
≥10 jaar	4	7%	0	0%	2	11%
Weet ik niet	2	3%	0	0%	0	0%
Totaal	59	100%	21	100%	18	100%

4. Hoeveel van de ondernemers in uw winkelgebied zijn aangesloten bij het KVO? (n = 57)

Antwoordcategorie	Totaal		Gemeenten		Ondernemers	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
<25 procent	9	16%	3	14%	3	17%
25-50 procent	4	7%	1	5%	0	0%
50-75 procent	5	9%	3	14%	0	0%
75-100 procent	28	49%	8	38%	15	83%
Weet ik niet	11	19%	6	29%	0	0%
Totaal	57	100%	21	100%	18	100%

5. Hoeveel CCV-sterren heeft uw winkelgebied (n = 56)

Antwoordcategorie	Totaal		Gemeenten		Ondernemers	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
1	25	45%	10	48%	9	50%
2	2	4%	2	10%	0	0%
3	12	21%	6	29%	2	11%
4	7	13%	1	5%	3	17%
5	7	13%	2	10%	3	17%
Weet ik niet	3	5%	0	0%	1	6%
Totaal	56	100%	21	100%	18	100%

E.3 Waardering en effecten KVO

6. Heeft de projectgroep gebruikgemaakt van de begeleiding van de KVO-adviseur van het CCV? (n = 52)

(Meerdere antwoorden mogelijk)

Antwoordcategorie ³²	Totaal		Gemeenten		Ondernemers	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Ja, bij de aanvraag van het KVO	38	73%	15	71%	13	72%
Ja, bij de hercertificering	26	50%	12	57%	8	44%
Ja, voor advies, anders dan voor de aanvraag van het KVO of hercertificering	17	33%	6	29%	7	39%
Weet ik niet	0	0%	0	0%	0	0%
Anders	5	10%	3	14%	0	0%
Totaal	52		21		18	

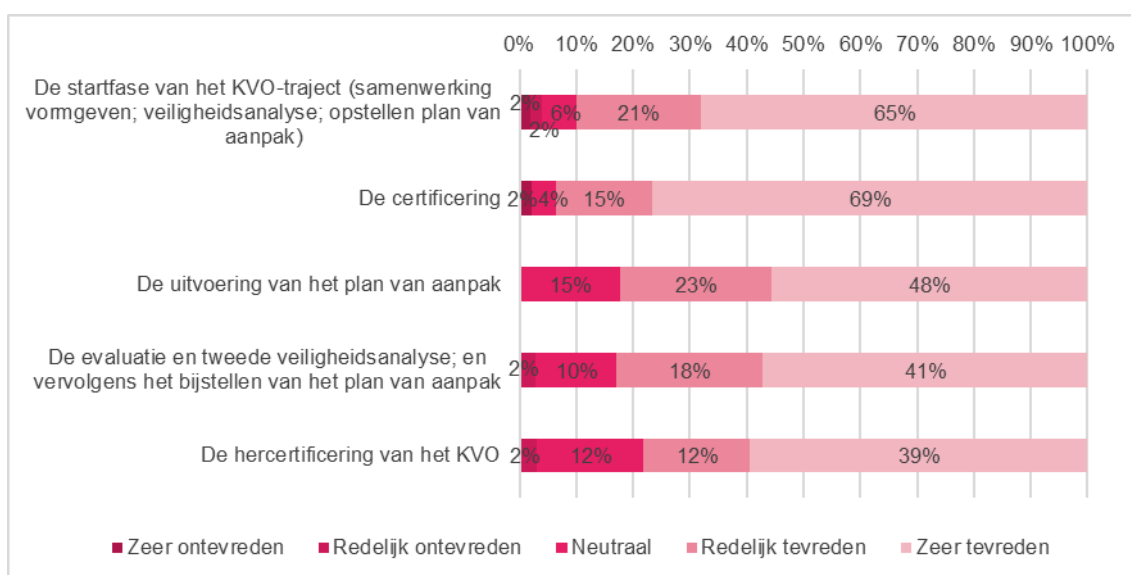
7. Hoe waardeert u de ondersteuning/begeleiding van het CCV tijdens de volgende fases: (n = 52)

(Indien u de fase nog niet heeft bereikt, gelieve 'N.v.t.' aan te vinken).

Antwoordcategorie	Totaal		Gemeenten		Ondernemers	
	Aantal	Gewogen gemiddelde	Aantal	Gewogen gemiddelde	Aantal	Gewogen gemiddelde
De startfase van het KVO-traject (samenwerking vormgeven; veiligheidsanalyse; opstellen plan van aanpak)	52	4,52	21	4,35	18	4,56
De certificering	52	4,66	21	4,56	18	4,75
De uitvoering van het plan van aanpak	52	4,38	21	4,27	18	4,53
De evaluatie en tweede veiligheidsanalyse; en vervolgens het bijstellen van het plan van aanpak	49	4,37	20	4,42	18	4,5
De hercertificering van het KVO	49	4,34	21	4,5	17	4,4
Eventuele toelichting	18		8		5	
Totaal	52		21		18	

Toelichting: de waardering betreft een schaal van 1 tot 5: 1 = zeer ontevreden; 2 = redelijk ontevreden; 3 = neutraal; 4 = redelijk tevreden; 5 = zeer tevreden. Het was ook mogelijk om n.v.t. in te vullen.

³² Doordat de respondenten uit de enquête voortkwamen uit begeleiders van het CCV, was het niet mogelijk dat men geen begeleiding ontving.

Figuur 4 Waardering van de ondersteuning/begeleiding van het CCV tijdens verschillende fases (n=52)

8. Heeft het KVO geleid tot een betere samenwerking met de onderstaande partijen, op het gebied van criminaliteitspreventie en veiligheid, in uw winkelgebied? (n = 52)

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

Antwoordcategorie	Totaal		Gemeenten		Ondernemers	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Met publieke partijen (zoals de gemeente, de politie en/of brandweer)	48	92%	19	90%	16	89%
Met semipublieke partijen (zoals BOA's, woningcorporaties, vastgoedorganisaties e.a.)	24	46%	9	43%	9	50%
Met private partijen (zoals andere ondernemers / ondernemersverenigingen)	36	69%	16	76%	11	61%
Geen van allen, het KVO heeft niet geleid tot betere samenwerking op het gebied van criminaliteitspreventie en veiligheid.	2	4%	0	0%	2	11%
Eventuele toelichting	11		4		4	
Totaal	52		21		18	

9. Op welke veiligheidsproblematiek in uw winkelgebied heeft het (proces van behalen en behouden) van het KVO een positief effect? (n = 52)

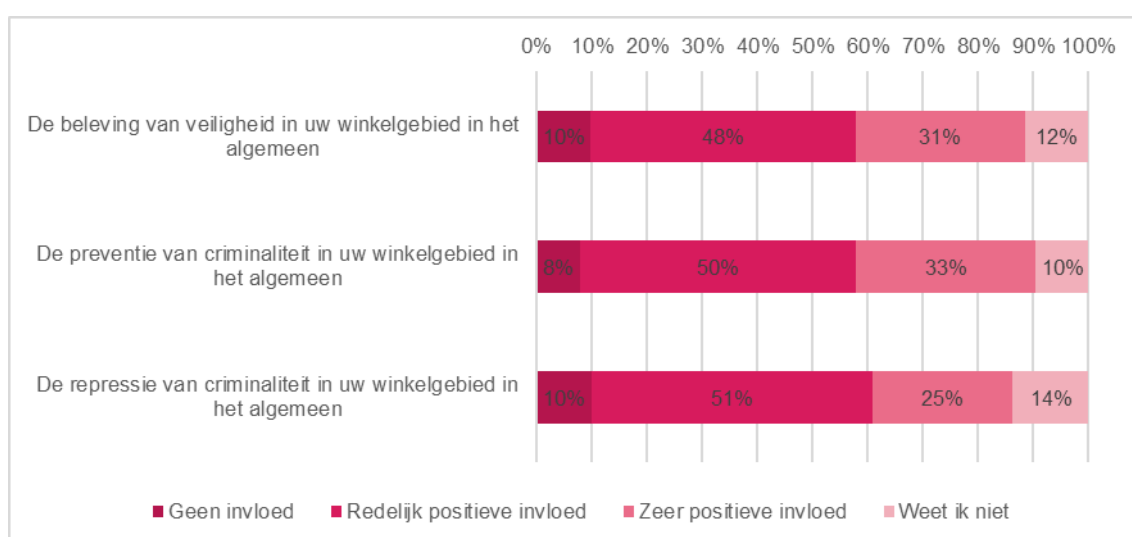
(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

Antwoordcategorie	Totaal		Gemeenten		Ondernemers	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Sociale veiligheid (denk aan diefstal, inbraak, brandstichting, bedreiging, overlast etc.)	40	77%	15	71%	13	72%
Fysieke veiligheid (onderhoud, beheer, opslag, pandbeveiliging etc.)	40	77%	16	76%	13	72%
Aangiftebereidheid	20	38%	8	38%	6	33%
Brandveiligheid	22	42%	8	38%	7	39%
Verkeersveiligheid	20	38%	8	38%	6	33%
Geen van bovenstaande	2	4%	0	0%	2	11%
Weet ik niet	3	6%	2	10%	1	6%
Totaal	52		21		18	

10. Heeft het KVO volgens u een positieve invloed gehad op: (n = 52)

Antwoordcategorie	Totaal		Gemeenten		Ondernemers	
	Aantal	Gewogen gemiddelde	Aantal	Gewogen gemiddelde	Aantal	Gewogen gemiddelde
De beleving van veiligheid in uw winkelgebied in het algemeen	52	2,24	21	2,22	18	2,24
De preventie van criminaliteit in uw winkelgebied in het algemeen	52	2,28	21	2,21	18	2,19
De repressie van criminaliteit in uw winkelgebied in het algemeen	51	2,18	20	2,00	18	2,13
Eventuele toelichting	9		3		4	
Totaal	52		21		18	

Toelichting: de scoring van de invloed van het KVO betreft een schaal van 1 tot 3: 1 = geen invloed; 2 = redelijk positieve invloed; 3 = zeer positieve invloed. Het was ook mogelijk om 'weet ik niet' in te vullen.

Figuur 5 Ervaren invloed van het KVO op de beleving van veiligheid, preventie en repressie van criminaliteit in het winkelgebied van de respondent (n=52)

11. In de KVO-werkgroepen zitten verschillende partijen bij elkaar. Tot welke categorie behoort u? (n = 52)

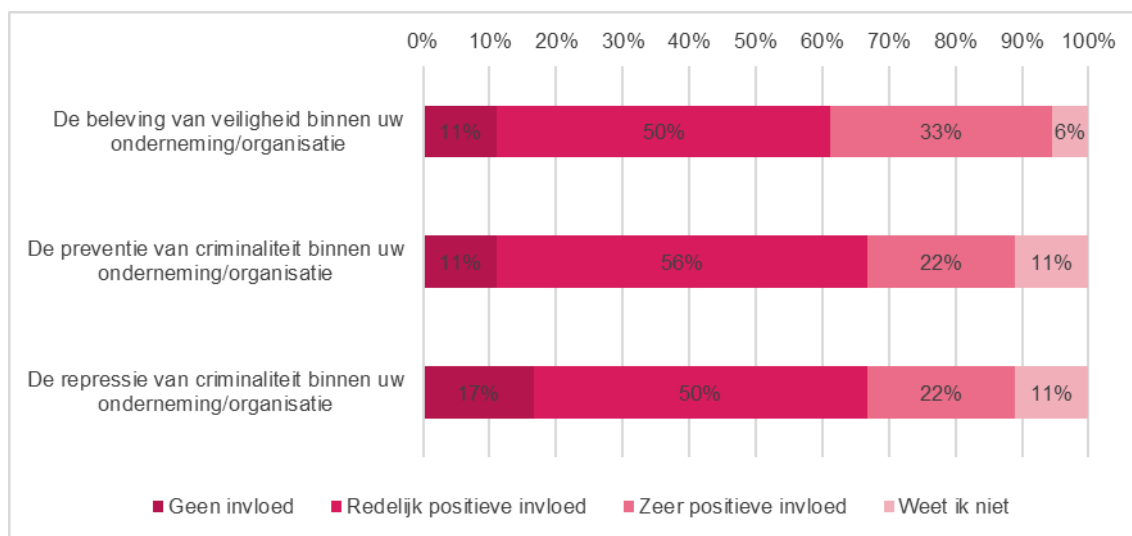
Antwoordcategorie	Totaal	
	Aantal	Aandeel
Ondernemers (divers)	18	35%
De gemeente	21	40%
De politie	1	2%
De brandweer	2	4%
Anders, namelijk:	10	19%
Totaal	52	100%

De vragen 12 en 13 zijn alleen ingevuld door de respondenten die op vraag 11 hebben geantwoord met 'ondernemers (divers)'

12. Heeft het KVO volgens u een positieve invloed gehad op: (n = 18)

Antwoordcategorie	Aantal	Gewogen gemiddelde
De beleving van veiligheid binnen uw onderneming/organisatie	18	2,24
De preventie van criminaliteit binnen uw onderneming/organisatie	18	2,13
De repressie van criminaliteit binnen uw onderneming/organisatie	18	2,06
Eventuele toelichting	1	
Totaal	18	

Toelichting: de scoring van de invloed van het KVO betreft een schaal van 1 tot 3: 1 = geen invloed; 2 = redelijk positieve invloed; 3 = zeer positieve invloed. Het was ook mogelijk om 'weet ik niet' in te vullen.

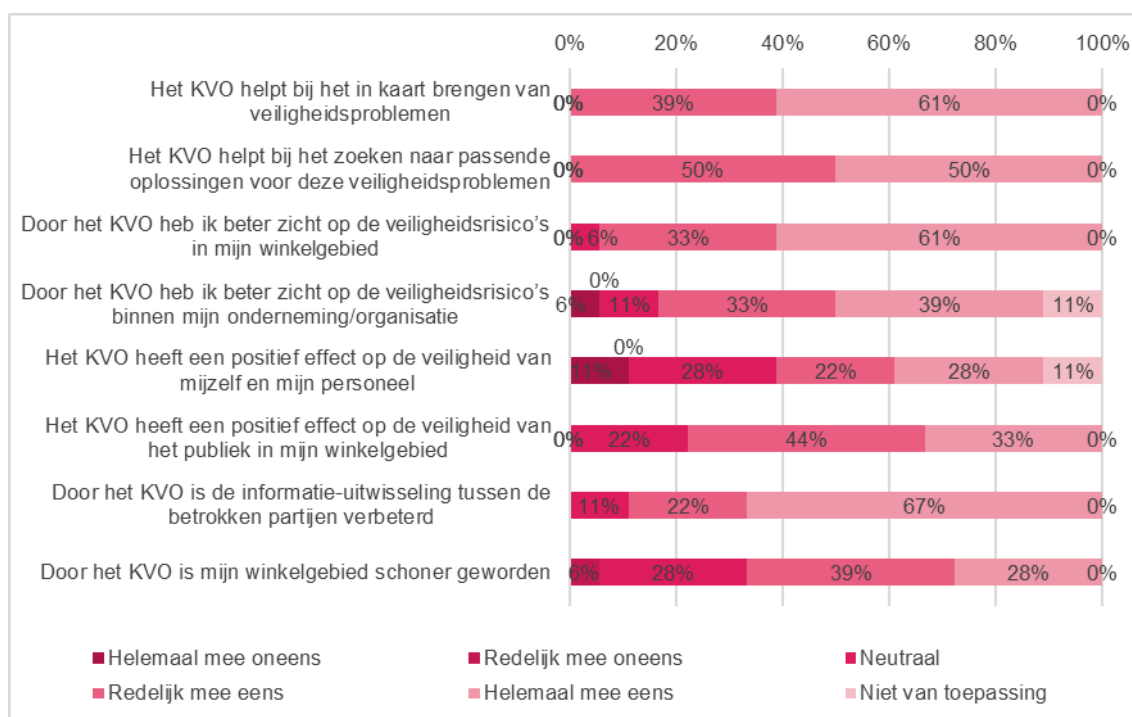

Figuur 6 Door ondernemers ervaren invloed van het KVO op de beleving van veiligheid, preventie en repressie van criminaliteit binnen hun onderneming/organisatie (n=18)

13. Kunt u bij onderstaande stellingen aangeven in welke mate u het met de stelling eens bent: (n = 18)

Antwoordcategorie	Aantal	Gewogen gemiddelde
Het KVO helpt bij het in kaart brengen van veiligheidsproblemen	18	4,61
Het KVO helpt bij het zoeken naar passende oplossingen voor deze veiligheidsproblemen	18	4,5
Door het KVO heb ik beter zicht op de veiligheidsrisico's in mijn winkelgebied	18	4,56
Door het KVO heb ik beter zicht op de veiligheidsrisico's binnen mijn onderneming/organisatie	18	4,13
Het KVO heeft een positief effect op de veiligheid van mijzelf en mijn personeel	18	3,63
Het KVO heeft een positief effect op de veiligheid van het publiek in mijn winkelgebied	18	4,11
Door het KVO is de informatie-uitwisseling tussen de betrokken partijen verbeterd	18	4,56
Door het KVO is mijn winkelgebied schoner geworden	18	3,89
Eventuele toelichting	2	
Totaal	18	

Toelichting: de scoring van de stellingen is op een schaal van 1 tot 5, waarbij 1 = helemaal mee oneens; 2 = redelijk mee oneens; 3 = neutraal, 4 = redelijk mee eens en 5 = helemaal mee eens. Het was ook mogelijk om 'n.v.t.' in te vullen.

Figuur 7 Scoring van ondernemers op stellingen over het KVO (n=18)

E.4 Het gebruik van CCV-diensten in het algemeen

14. Bent u naast het KVO bekend met andere producten en diensten van het CCV? (n = 52)

Antwoordcategorie	Totaal		Gemeenten		Ondernemers	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Ja	37	71%	18	86%	12	67%
Nee	15	29%	3	14%	6	33%
Totaal	52	100%	21	100%	18	100%

15. Neemt u andere producten en diensten af van het CCV? (n = 38)

Antwoordcategorie	Totaal		Gemeenten		Ondernemers	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Ja	17	45%	14	78%	2	15%
Nee	21	55%	4	22%	11	85%
Totaal	38	100%	18	100%	13	100%

Vraag 16 is alleen gesteld aan de respondenten die op vraag 15 met 'nee' hebben geantwoord.

16. Waarom neemt u geen andere producten of diensten af van het CCV? (n = 21)

(Selecteer wat het meest van toepassing is)

Antwoordcategorie	Totaal		Gemeenten		Ondernemers	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Niet mee bekend	4	19%			1	9%
Geen behoefte aan	9	43%			6	55%
De producten zijn te duur	1	5%			0	0%
Deze producten en/of diensten neem ik af bij andere organisatie(s) dan het CCV	2	10%			2	18%
Anders, namelijk:	5	24%			2	18%
Totaal	21	100%	<5	-	11	100%

Toelichting: de respons van gemeenten op deze vraag was lager dan 5 respondenten. Daarom rapporteren wij niet los over de antwoorden van gemeenten op deze vraag.

Vraag 17 is alleen voorgelegd aan respondenten die op vraag 15 met 'ja' hebben geantwoord.

17. Kunt u aangeven welk soort CCV-producten en/of diensten u naast het KVO heeft afgenomen? (n = 17)

(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)

Antwoordcategorie	Totaal		Gemeenten		Ondernemers	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Trainingen	11	65%	10	71%		
Brochures	6	35%	4	29%		
Opstellen van handboeken	0	0%	0	0%		
Ontwikkelen modelaanpakken	3	18%	2	14%		
Begeleiden pilots	1	6%	0	0%		
Organiseren bijeenkomsten/netwerkdagen	13	76%	10	71%		
Anders, namelijk:	5	29%	5	36%		
Totaal	17		14		<5	

Toelichting: de respons van ondernemers op deze vraag was lager dan 5 respondenten. Daarom rapporteren wij niet los over de antwoorden van ondernemers op deze vraag.

18. Indien u nog vragen of opmerkingen heeft naar aanleiding van deze enquête dan kunt u deze hier achterlaten

Van de 52 respondenten die de enquête volledig hebben ingevuld, hebben 6 respondenten een opmerking achtergelaten.

Lijst van afkortingen

BOA:	Buitengewoon Opsporingsambtenaar.
BORG:	BORG is een certificatieschema voor beveiligingsbedrijven dat is opgesteld onder begeleiding van het CCV. Met het BORG certificaat en opleveringsbewijs weet de eindgebruiker dat er goede beveiliging is aangebracht en dat het bedrijf voldoet aan de polisvoorwaarden van de verzekeraar.
CCV:	Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid.
DBAV:	Directie Beschermen, Aanpakken en Voorkomen.
DGRR:	Directoraat-generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving.
DGSenB:	Directoraat-generaal Straffen en Beschermen.
DRC:	Directie Rechtshandhaving en Criminaliteitsbestrijding.
DSenJ:	Directie Sanctietoepassing en Jeugd.
DVB:	Directie Veiligheid en Bestuur.
F&O:	Fraude en Ordening.
GCO:	Georganiseerde Criminaliteit en Ondernijning.
Halt.:	Halt is het bureau met de wettelijke taak om grensoverschrijdend gedrag van jongeren te bestraffen. Tevens is Halt autoriteit op het gebied van preventie. Het is de verbindende partner tussen gezin, jeugdstrafrecht, gemeente en alle organisaties waar jongeren mee te maken hebben.
HIC:	High Impact Crimes.
IVB:	Integraal Veiligheidsbeleid.
KVO:	Keurmerk Veilig Ondernemen.
KVU:	Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan.
LIEC:	Landelijk Informatie en Expertise Centrum voor bestrijding van ondermijnende criminaliteit.
MBVEO:	De Wet Maatregelen Bestrijding Voetbalvandalisme en Ernstige Overlast.
MKB:	Midden- en Kleinbedrijf.
MPG:	Multiprobleemgezinnen.
NPC:	Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing.
OV:	Openbaar Vervoer.
PKVW:	Politie Keurmerk Veilig Wonen.
RIEC:	Regionaal Informatie en Expertise Centrum voor bestrijding van ondermijnende criminaliteit.
VNG:	Vereniging van Nederlandse Gemeenten.
VNO-NCW:	Ondernemersorganisatie, ontstaan uit de fusie tussen het Verbond van Nederlandse Ondernemingen en het Nederlands Christelijk Werkgeversverbond.
VRKI:	Verbeterde Risicoklasseindeling: een instrument om het inbraakrisico van woningen en bedrijfspanden te bepalen en vast te stellen welke beveiligingsmaatregelen moeten worden genomen
VvV:	Verbond van Verzekeraars.
ZVH:	Zorg- en Veiligheidshuis.

Topiclijsten

G.1 Topiclijst interviews betrokkenen

Verschillende betrokkenen bij het CCV, die geen eindgebruiker van de producten/dienstverlening zijn, worden geïnterviewd ten behoeve van deze evaluatie. Bij deze interviews met het CCV, ministerie van J&V, en publieke/private partners/stakeholders van het CCV komen verschillende onderwerpen aan bod. De onderzoeksvragen beslaan een zeer breed spectrum, hierdoor komen in verschillende interviews ook verschillende onderwerpen aan bod. Het gaat zowel om opdrachtgevers, (vertegenwoordigers van) afnemers, opdrachtnemer (CCV), en gesprekspartners die ook in de vorige zijn gesproken. Interviews zetten wij in om een breder beeld te krijgen van de activiteiten, output en outcome van het CCV. Bij verschillende doelgroepen zijn verschillende onderwerpen belicht.

Onderzoeksvragen:	CCV	Ministerie J&V	Partners/ stakeholders
1. In hoeverre heeft het CCV in de periode 2013-2018 haar algemene doelstelling gerealiseerd om bij te dragen aan de maatschappelijke veiligheid?	√	√	√
2. In hoeverre heeft het CCV in de periode 2013-2018 opvolging gegeven aan de aanbevelingen uit de vorige evaluatie:			
a. de aansluiting van de diensten en activiteiten van het CCV op de behoeften van zowel de publieke als de private doelgroepen?	√	√	√
b. het monitoren van de output en de outcome?	√	√	√
c. de communicatie met het ministerie van Justitie en Veiligheid?	√	√	
3. In hoeverre heeft het CCV in de periode 2013-2018 bijgedragen aan welke doelstellingen van het ministerie van Justitie en Veiligheid?	√	√	
4. Welk beeld hebben betrokken actoren bij het functioneren van het CCV in de periode 2013-2018 en hoe verhoudt dat beeld zich tot de vorige evaluatie van 2013?	√	√	√
5. In hoeverre is het huidige CCV in overeenstemming met het gewenste toekomstbeeld dat betrokkenen hebben voor de organisatie, in het bijzonder op de volgende aspecten:			
a. hoe kan volgens betrokkenen de output en outcome van het CCV gemonitord worden?	√	√	√
b. wat is volgens betrokkenen een goede balans tussen een bestendige en een flexibele programmering, zodat er ruimte is voor meerjarige diensten en activiteiten en er tegelijkertijd vrije ruimte is zodat diensten en activiteiten opgepakt kunnen worden die gedurende het jaar opkomen?	√	√	√

BIJLAGE G

	c. hoe ziet volgens betrokkenen een constructieve en betekenisvolle verantwoordingsrelatie tussen het CCV en het ministerie van Justitie en Veiligheid eruit en wat is er voor nodig om die relatie verder gestalte te geven?	√	√	
--	---	---	---	--

G.1.1 Integrale topiclijst

Onderzoeksvraag 1: In hoeverre heeft het CCV in de periode 2013-2018 haar algemene doelstelling gerealiseerd om bij te dragen aan de maatschappelijke veiligheid?

- a. Het gebruik van CCV producten/diensten.
 - i. Soorten: Informatievoorziening en kennisverspreiding; instrumentontwikkeling; samenwerking faciliteren/stimuleren.
 - ii. Specifieke diensten: Trainingen, brochures, opstellen van handboeken, ontwikkelen modelaanpakken, begeleiden pilotes, organiseren bijeenkomsten/netwerkdagen.
- b. De bekendheid met het CCV, en haar producten/diensten.
- c. Wijze waarop (/of) het CCV de doelgroep versterkt, bijvoorbeeld via:
 - i. Meer handelingsperspectief veiligheidspartners; Meer kennis, betere informatiepositie; Meer slagkracht, effectievere inzet van budgetten.
 - ii. Gevolgen van het gebruik/de afname van CCV producten/diensten:
 - Wat er na de afname gebeurt is; en of afname heeft geleid tot een (gedrags-)verandering (voor zover de doelgroepen kunnen overzien).
- d. Wijze waarop CCV de maatschappelijke veiligheid verbetert:
 - i. Niveaus: Beleving; preventie; repressie.

Onderzoeksvraag 2: In hoeverre heeft het CCV in de periode 2013-2018 opvolging gegeven aan de aanbevelingen uit de vorige evaluatie?

- a. Bekendheid met vorige evaluatie CCV door Berenschot (2013):
 - i. En bekendheid met de aanbevelingen in deze evaluatie.
- b. Behoeften van de doelgroep, bij CCV, en haar producten/diensten:
 - i. Mate waarin CCV (of CCV-producten/diensten) tegemoetkomen aan deze behoefte.
 - ii. Nagaan of producten/diensten met name door vraag of aanbod gestuurd zijn.
 - iii. Aansluiting van CCV producten op behoefte van de eindgebruiker:
 - Tevredenheid met en meerwaarde van dit eventuele gebruik (in het algemeen, en per gebruikt product/dienst).
- c. Bekendheid met wijze van monitoren (op output/outcome-niveau) bij het CCV:
 - i. Ideeën over deze monitoring; Zicht op monitoring ten tijde van vorige evaluatie.
 - ii. (Eventuele) mening over verbetering van monitoring op output/outcome-niveau.
- d. De communicatie met het ministerie van Veiligheid en Justitie:
 - i. Ideeën over deze communicatie; Zicht op de communicatie tussen het ministerie van J&V en het CCV ten tijde van vorige evaluatie.
 - ii. (Eventuele) mening over verbetering van de communicatie.
- e. Zijn de aanbevelingen van Berenschot doorgevoerd in het beleid door het CCV.
- f. Zijn de aanbevelingen van Berenschot (ook) doorgevoerd in de praktijk door het CCV?
- g. Heeft (eventuele) doorvoering van de aanbevelingen tot een verbetering geleid?

Onderzoeksvraag 3: In hoeverre heeft het CCV in de periode 2013-2018 bijgedragen aan welke doelstellingen van het ministerie van Justitie en Veiligheid?

- a. De doelstellingen die het ministerie van J&V ziet, met betrekking tot het CCV.
- b. Mate van (grote) veranderingen van de doelstellingen van het ministerie van J&V (m.b.t. het CCV).

- c. In hoeverre speelt het CCV snel in op gewijzigde accenten in doelstellingen en prioriteiten van het ministerie van J&V?
- d. De kwaliteit van de terugkoppeling door het CCV, uit de praktijk.
- e. Tijdige terugkoppeling door het ministerie van J&V, van veranderingen in behoeften en prioriteiten.

Onderzoeksvraag 4: Welk beeld hebben betrokken actoren bij het functioneren van het CCV in de periode 2013-2018 en hoe verhoudt dat beeld zich tot de vorige evaluatie van 2013?

- a. Deze vraag stellen we op deze wijze, aan betrokkenen die ook ten tijde van de vorige evaluatie te maken hadden met het CCV.
- b. Hierbij bespreken wij wat de oorzaken zijn van het gewijzigde beeld (bijvoorbeeld veranderingen in het kader, (budget, doelen) en of de veranderingen in het beeld leiden tot groter doelbereik.
- c. In het bijzonder zal aandacht worden besteed aan verbeterpunten in de vorige evaluatie: voelen grote gemeenten zich nu meer gehoord? Is er sprake van een betere balans tussen private en publieke organisaties? Zijn de producten van het CCV beter praktisch toepasbaar et cetera?
- d. Een aandachtspunt tijdens de gesprekken is om te bezien of de informatieverbreiding, kennisdeling en procesbegeleiding meer gewaardeerd worden; evenals of het beheer en de ontwikkeling van instrumenten door de geïnterviewden als (meer) waardevol wordt geacht.

Onderzoeksvraag 5: In hoeverre is het huidige CCV in overeenstemming met het gewenste toekomstbeeld dat betrokkenen hebben voor de organisatie?

- a. In hoeverre is het huidige CCV in overeenstemming met het gewenste toekomstbeeld dat betrokkenen hebben voor de organisatie?
- b. Welke ontwikkelingen zijn (in de toekomst) van invloed op het CCV?
- c. Daarnaast specifiek uitvragen op de volgende niveaus:
 - i. De wijze waarop de output en outcome van het CCV gemonitord kan worden.
 - ii. Goede balans tussen een bestendige en een flexibele programmering, zodat er ruimte is voor meerjarige diensten en activiteiten en er tegelijkertijd vrije ruimte is zodat diensten en activiteiten opgepakt kunnen worden die gedurende het jaar opkomen.
 - iii. Een constructieve en betekenisvolle verantwoordingsrelatie tussen het CCV en het ministerie van Justitie en Veiligheid eruit en wat is er voor nodig om die relatie verder gestalte te geven?

G.2 Topiclijst focusgroepen

De focusgroepen zijn georganiseerd rondom de thema's Georganiseerde criminaliteit en ondermijning & High impact crimes (zie voor mee informatie bijlage h.1). In de focusgroepen zijn aanwezigen gevraagd naar het gebruik van CCV-producten en diensten en de effecten hiervan, het gebruik van CCV-diensten in het algemeen en zijn de aanbevelingen uit de voorgaande evaluatie door Berenschot besproken.

De topiclijst voor deze focusgroepen zag er als volgt uit.

Het gebruik van CCV-producten en diensten en de effecten hiervan

- a. Op welke manier zijn jullie **bekend geraakt** met het CCV?
 - i. En op welke wijze zijn jullie **betrokken** bij het CCV?
- b. Welke **producten/diensten** nemen jullie af binnen het thema Georganiseerde criminaliteit en ondermijning?
 - i. Eerst **per soort**:
 - Kennisuitwisseling/Advies op maat - Procesbegeleiding en projectadvies/Onderzoek en instrumentontwikkeling.
 - ii. Dan **per product**.
 - iii. Indien van toepassing: vindt er opvolging plaats of meeting van uitkomsten/impact? Waarom wel/niet?

- iv. Zijn er producten die men af zou willen nemen maar niet kan, bijvoorbeeld door gebrek aan middelen?
- c. Zijn er **onderwerpen die u mist** bij het CCV, binnen GCO/HIC?
- d. Welke **verwachtingen** hebben jullie bij het gebruik van producten/diensten van het CCV?
- e. In welke mate wordt aan deze **verwachting voldaan**? Bent u tevreden?
- f. Welke **gevolgen** heeft het gebruik van dit product/deze producten gehad voor u/uw organisatie/uw gemeente?
 - i. Op het niveau van preventie/beleving/repressie van criminaliteit?
 - Leiden producten/diensten volgens u tot: Een kennistoename bij uw organisatie/uzelf; effectieve instrumenten; meer slagkracht bij u.
- g. Welk **soort producten/diensten** zijn naar ervaring **met name effectief**?
 - i. Waarom zijn volgens u juist deze producten/diensten effectief?
 - Kennisuitwisseling;
 - Advies op maat - Procesbegeleiding en projectadvisering;
 - Onderzoek en instrumentontwikkeling.
- h. **Versterken** de producten van het CCV binnen het thema **elkaar** volgens u? In welke combinatie?
- i. Komen de verschillende partijen elkaar tegen bij (afname van) activiteiten/producten/diensten van het CCV en draagt dit bij aan (effectievere) **samenwerking**?
- j. **Mist u iets** m.b.t. CCV-producten/diensten binnen het thema GCO/HIC?
- k. Heeft het gebruik bij u/uw collega's geleid tot een **(gedrags-)verandering**?
- l. Leveren CCV-producten volgens u een **bijdrage aan maatschappelijke veiligheid**?

Het gebruik van CCV diensten in het algemeen

- a. Welke **behoefte(n) heeft uw organisatie** op het bredere gebied van criminaliteitspreventie en veiligheid? Wat zou het CCV hierbij voor u kunnen betekenen? Zien jullie hier mogelijkheden?
- b. Gebruikt u **andere producten/diensten** van het CCV **buiten** het hier besproken thema?
 - i. Indien dit het geval is; bent u hier (over het algemeen genomen) tevreden over? Waarom wel/niet?
- c. Zijn jullie bekend met **alternatieven** voor producten/diensten van het CCV?
 - i. Indien dit het geval is, met welke producten/diensten? En waarom kiest u voor welke partij?
- d. Welke **taak** zien jullie weggelegd voor het CCV? Waar dienen zij zich op te focussen?

Bespreking aanbeveling eerdere evaluatie

- a. **Verandering ten opzichte van 2013:** Indien u ook in 2013 reeds te maken had met het CCV, welke ontwikkeling(en) hebben zich dan volgens u in positieve, dan wel negatieve zin, voltrokken bij het CCV?
- b. Het CCV moest haar **dienstverlening: in grotere mate toespitsen op de wensen van de (publieke én private) eindgebruiker**. Vindt u dat de CCV producten/diensten die u afneemt nu in grote mate op uw behoefte(n) zijn afgestemd? Hoe dan?
 - i. (Hoe) haalt CCV jullie wensen op? Of relevante thema's?
- c. Heeft u behoefte aan meer **evaluatie op outcome én outputniveau** bij het CCV? En in welke mate doet het CCV dit vandaag de dag volgens u? Hoe zou het CCV dit (nog) meer kunnen doen/ontwikkelen?
 - i. Hoe zou de output/outcome gemonitord worden?
- e. Een deel van de CCV dienstverlening/producten wordt vanuit **vaste programmering** (structureel) geboden; een ander deel van de dienstverlening wordt geboden vanuit vraaggestuurde **flexibele programmering**. Merkt u dit verschil? Is dit op de dienstverlening van invloed?
- f. Welke rol zien jullie voor het CCV weggelegd in de **toekomst**?

Verdere verantwoording waarnemingsinstrumenten

Ten behoeve van de leesbaarheid van de hoofdtekst van het rapport is de verdiepende verantwoording met betrekking tot de focusgroep en de enquête in deze bijlage geplaatst.

H.1 Focusgroepen

Na het vaststellen van de thema's, zijn de potentiële respondenten voor de focusgroepen geselecteerd. In dit geval gaat het om eindgebruikers van het CCV, dus personen (werkzaam bij organisaties) die een product of dienst afnemen van het CCV. Voor de selectie van deze respondenten zijn de onderzoekers afhankelijk geweest van het CCV, aangezien het om diens afnemers gaat. Het CCV is verzocht een voorstel voor de respondentgroep op te stellen in de vorm van een lijst met relevante organisaties/personen (en daarbij ook de producten/diensten die zij afnemen binnen de geselecteerde thema's). Hierbij is aangegeven dat deze lijst vanzelfsprekend opgesteld dient te worden zonder aanzien des persoon. Het CCV is hierbij gevraagd om rekening te houden met geografische spreiding, afname van diverse producten, afname van veel/weinig producten, en is gevraagd te komen tot een diverse groep organisaties (indien van toepassing). Deze respondenten zijn vervolgens benaderd door de onderzoekers.

Focusgroep Georganiseerde criminaliteit en ondermijning (GCO)

- a. Aantal partijen uitgenodigd:
 - i. Het CCV heeft een totaal van 32 personen aangedragen voor de focusgroep. Wij hebben besloten alle aangedragen personen uit te nodigen voor de focusgroep.
- b. Aanwezig bij focusgroep:
 - i. Bij de focusgroep waren *vijf personen* aanwezig. Hierbij waren kleine en middelgrote gemeenten vertegenwoordigd, evenals de politie en het RIEC.
- c. Afmeldingen, en reden wanneer opgegeven:
 - i. In totaal hebben *23 personen* zich afgemeld voor de focusgroep. Hiervoor hebben 17 personen een reden van afwezigheid aangegeven. In 11 gevallen kwam de afmelding doordat men reeds andere afspraken had staan. Verder hebben mensen zich afgemeld wegens ziekte, een volle agenda, of doordat zij vanwege beperkte betrokkenheid bij het CCV geen tijd konden vrijmaken voor de focusgroep. Hiernaast hebben *vier personen* niet gereageerd op onze uitnodiging voor de focusgroep.

Focusgroep High Impact Crimes (HIC)

- a. Aantal partijen uitgenodigd:
 - i. Het CCV heeft een totaal van 23 personen aangedragen voor de focusgroep. Wij hebben besloten alle partijen uit te nodigen voor de focusgroep.
- b. Aanwezig bij focusgroep:
 - i. In totaal waren *drie personen* aanwezig bij de focusgroep. Vier personen hadden zich aangemeld voor de focusgroep maar één persoon is verhinderd wegens een dringende andere afspraak. In deze focusgroep waren drie grote gemeenten vertegenwoordigd.
- c. Afmeldingen, en reden wanneer opgegeven:
 - i. In totaal hebben *15 personen* zich afgemeld voor de focusgroep. Hiervoor hebben acht personen een reden van afwezigheid aangegeven. In vijf gevallen kwam de afmelding doordat men reeds andere afspraken had staan. Verder hebben mensen zich afgemeld wegens vakantie en een volle agenda. Hiernaast hebben *vijf personen* niet gereageerd op ons verzoek.

H.2 Enquête

De enquête is bewust kort gehouden met een invultijd van circa 10 minuten. In de enquête komen verschillende onderwerpen aan bod, waaronder de samenwerking met het CCV ten behoeve van het KVO, effecten die betrokkenen merken naar aanleiding van het KVO en algemene(re) vragen naar het gebruik van overige CCV-dienstverlening/producten.

De enquête is voorafgaand aan het versturen ter feitelijke check voorgelegd aan het CCV. De enquête is gericht op de leden van werkgroepen van KVO's. Dit zijn veelal ondernemers/ondernemersverenigingen, gemeentelijke medewerkers, medewerkers van de politie of brandweer. Er bestaat geen centrale registratie voor contactgegevens rondom de KVO's en het CCV heeft geen klantenbestand dat gebruikt kon worden als respondentenlijst. We hebben daarom overwogen de enquête naar alle gemeenten te versturen. Gemeenten dienen namelijk bij elke KVO betrokken te zijn. Het uitzetten van de enquête via alle gemeenten is echter tijdsintensief en duur. Om deze reden is er door ons voor gekozen om de KVO-adviseurs te vragen een adressenlijst op te stellen van betrokkenen uit werkgroepen van deze KVO's. Op deze manier zijn contactgegevens verzameld van 115 potentiële respondenten. De verspreiding van de enquête-link is (omwille van privacy met betrekking tot de contactgegevens van de respondenten) verstuurd door het CCV.

De looptijd van de enquête was initieel twee weken en is in overleg met het CCV met een week verlengd. In totaal zijn 66 KVO-werkgroepleden aan de enquête begonnen. Hiervan hebben 52 de enquête compleet ingevuld. Dit is 45 procent van de groep potentiële respondenten en 79 procent van de respondenten die aan de enquête zijn begonnen. De respondenten die de enquête compleet hebben ingevuld, zijn onder te verdelen naar de volgende groepen:

- a. Medewerkers van gemeenten: 21 (40 procent).
- b. Ondernemers: 18 (35 procent).
- c. Overig: 13 (25 procent).³³

De uitkomsten van de enquête zijn, voor de totale groep en gemeenten en ondernemers, opgenomen in bijlage E.

³³ Hierbij gaat het bijvoorbeeld om deelnemers aan werkgroepen die werkzaam zijn voor de politie, brandweer, centrummanagement/parkmanagement of een bewonersplatform.